

# Program Interreg Czechy-Polska 2021- 2027\_tłumaczenie na j. polski\_wersja dostępna

2021–2027

**Tłumaczenie robocze na język polski programu Interreg Czechy-Polska 2021-2027. Jedynie wersja czeskojęzyczna jest obowiązującą wersją oryginalną dokumentu programu, zatwierdzoną przez Komisję Europejską**

Program jest opracowany według wzoru formularza dla programów Interreg, który jest załącznikiem do Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady Europy (UE) 2021/1059 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących celu „Europejska współpraca terytorialna” (Interreg) wspieranego w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz instrumentów finansowania zewnętrznego.

CCI	2021TC16RFCB024
Tytuł	(Interreg VI-A) Czecho – Polska
Wersja	1.1
Pierwszy rok	2021
Ostatni rok	2027
Kwalifikowalny od	1.1.2021
Kwalifikowalny do	31.12.2029
Nr decyzji KE	C(2022)7169
Data decyzji KE	4.10.2022
Regiony NUTS objęte programem	PL22C - Tyski PL518 - Wrocławski PL524 - Opolski CZ05 - Severovýchod CZ051 - Liberecký kraj CZ052 - Královéhradecký kraj CZ053 - Pardubický kraj CZ071 - Olomoucký kraj CZ08 - Moravskoslezsko CZ080 - Moravskoslezský kraj PL225 - Bielski PL227 - Rybnicki PL515 - Jeleniogórski PL517 - Wałbrzyski PL52 - Opolskie PL523 - Nyski
Komponent	Komponent A: CB Program zewnętrznej współpracy transgranicznej (EWT, IPA III – współpraca transgraniczna, Europejski Instrument Sąsiedztwa – współpraca transgraniczna)

Spis treści

<b>1 Wspólna strategia programu: główne wyzwania w zakresie rozwoju oraz działania podejmowane w ramach polityki .....</b>	<b>7</b>
<b>1.1 Obszar objęty programem .....</b>	<b>7</b>
<b>1.2 Wspólna strategia programu: Podsumowanie głównych wspólnych wyzwań z uwzględnieniem różnic i nierówności gospodarczych, społecznych i terytorialnych, a także wspólnych potrzeb inwestycyjnych i komplementarności oraz synergii z innymi programami i instrumentami finansowania, wniosków z dotychczasowych doświadczeń oraz strategii makroregionalnych i strategii na rzecz basenu morskiego, w przypadku gdy obszar objęty programem w całości lub w części jest objęty co najmniej jedną strategią .....</b>	<b>8</b>
1.2.1 Kontekst programu w okresie 2021–2027 .....	8
1.2.2 Różnice gospodarcze, społeczne i terytorialne .....	9
1.2.3 Komplementarność i synergia z innymi formami wsparcia.....	25
1.2.4 Wnioski z dotychczasowych doświadczeń .....	31
1.2.5 Strategie makroregionalne.....	34
<b>1.3 Uzasadnienie wybranych celów polityki oraz celów specyficznych Interreg, odpowiadających im priorytetów, celów szczegółowych oraz form wsparcia z uwzględnieniem, w stosownych przypadkach, kwestii brakujących połączeń w infrastrukturze transgranicznej.....</b>	<b>35</b>
<b>2 Priorytety .....</b>	<b>48</b>
<b>2.1 Priorytet 1–Zintegrowany system ratownictwa i środowisko .....</b>	<b>48</b>
2.1.1 iv) wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego .....	48
2.1.2 Powiązane rodzaje działań oraz ich oczekiwany wkład w realizację wspomnianych celów szczegółowych oraz w stosunkowych przypadkach, strategii makroregionalnych i strategii na rzecz basenu morskiego .....	48
2.1.3 Wskaźniki.....	51
2.1.4 Główne grupy docelowe.....	57
2.1.5 Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania zintegrowanych inwestycji terytorialnych, rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność lub innych narzędzi terytorialnych .....	57
2.1.6 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych.....	57
2.1.7 Indykatywny podział zasobów programu UE według rodzaju interwencji .....	57
2.1.8 vii) wzmocnienie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia.....	60

2.1.9 Powiązane rodzaje działań oraz ich oczekiwany wkład w realizację wspomnianych celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, strategii makroregionalnych i strategii na rzecz basenu morskiego .....	60
2.1.10 Wskaźniki.....	63
2.1.11 Główne grupy docelowe.....	66
2.1.12 Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania zintegrowanych inwestycji terytorialnych, rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność lub innych narzędzi terytorialnych .....	66
2.1.13 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych.....	66
2.1.14 Indykatywny podział zasobów programu UE według rodzaju interwencji .....	66
<b>2.2 Priorytet 2–Turystyka.....</b>	<b>68</b>
<b>2.2.1 vi) wzmocnienie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.....</b>	<b>68</b>
2.2.2 Powiązane rodzaje działań oraz ich oczekiwany wkład w realizację wspomnianych celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, strategii makroregionalnych i strategii na rzecz basenu morskiego .....	68
2.2.3 Wskaźniki.....	73
2.2.4 Główne grupy docelowe.....	78
2.2.5 Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania zintegrowanych inwestycji terytorialnych, rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność lub innych narzędzi terytorialnych .....	78
2.2.6 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych.....	78
2.2.7 Indykatywny podział zasobów programu UE według rodzaju interwencji .....	78
<b>2.3 Priorytet 3–Transport.....</b>	<b>80</b>
<b>2.3.1 ii) rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN–T oraz mobilności transgranicznej.....</b>	<b>80</b>
2.3.2 Powiązane rodzaje działań oraz ich oczekiwany wkład w realizację wspomnianych celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, strategii makroregionalnych i strategii na rzecz basenu morskiego .....	80
2.3.3 Wskaźniki.....	84
2.3.4 Główne grupy docelowe.....	91
2.3.5 Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania zintegrowanych inwestycji terytorialnych, rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność lub innych narzędzi terytorialnych .....	91
2.3.6 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych.....	91
2.3.7 Indykatywny podział zasobów programu UE według rodzaju interwencji .....	91
<b>2.4 Priorytet 4–Współpraca instytucji i mieszkańców.....</b>	<b>94</b>

<b>2.4.1 Zwiększanie sprawności administracji publicznej w drodze wspierania współpracy prawnej i administracyjnej oraz współpracy między obywatelami, podmiotami społeczeństwa obywatelskiego i instytucjami, w szczególności w celu wyeliminowania przeszkód prawnych i innych przeszkód w regionach przygranicznych .....</b>	<b>95</b>
2.4.2 Powiązane rodzaje działań oraz ich oczekiwany wkład w realizację wspomnianych celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, strategii makroregionalnych i strategii na rzecz basenu morskiego .....	95
2.4.3 Wskaźniki.....	97
2.4.4 Główne grupy docelowe.....	100
2.4.5 Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania zintegrowanych inwestycji terytorialnych, rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność lub innych narzędzi terytorialnych .....	100
2.4.6 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych.....	100
2.4.7 Indykatywny podział zasobów programu UE według rodzaju interwencji .....	100
<b>2.4.8 Budowanie wzajemnego zaufania, w szczególności poprzez wspieranie działań ułatwiających kontakty międzyludzkie .....</b>	<b>102</b>
2.4.9 Powiązane rodzaje działań oraz ich oczekiwany wkład w realizację wspomnianych celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, strategii makroregionalnych i strategii na rzecz basenu morskiego .....	102
2.4.10 Wskaźniki.....	104
2.4.11 Główne grupy docelowe.....	106
2.4.12 Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania zintegrowanych inwestycji terytorialnych, rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność lub innych narzędzi terytorialnych .....	106
2.4.13 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych .....	106
2.4.14 Indykatywny podział zasobów programu UE według rodzaju interwencji .....	106
<b>2.5 Priorytet 5 – Przedsiębiorczość.....</b>	<b>107</b>
<b>2.5.1 iii) wzmocnienie trwałego wzrostu i konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw oraz tworzenie miejsc pracy w małych i średnich przedsiębiorstwach, w tym poprzez inwestycje produkcyjne.....</b>	<b>108</b>
2.5.2 Powiązane rodzaje działań oraz ich oczekiwany wkład w realizację wspomnianych celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, strategii makroregionalnych i strategii na rzecz basenu morskiego .....	108
2.5.3 Wskaźniki.....	110
2.5.4 Główne grupy docelowe.....	113
2.5.5 Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania zintegrowanych inwestycji terytorialnych, rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność lub innych narzędzi terytorialnych .....	113
2.5.6 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych.....	113

2.5.7	Indykacyjny podział zasobów programu UE według rodzaju interwencji .....	113
<b>3</b>	<b>Plan finansowy .....</b>	<b>116</b>
3.1	Środki finansowe w podziale na poszczególne lata .....	116
3.2	Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe 117	
<b>4</b>	<b>Działania podjęte w celu zaangażowania odpowiednich partnerów programu w przygotowanie programu Interreg oraz rola tych partnerów we wdrażaniu, monitorowaniu i ewaluacji .....</b>	<b>125</b>
4.1	Grupa robocza .....	125
4.2	Grupy fokusowe .....	126
4.3	Dalsze działania .....	126
4.4	Ewaluacje .....	127
4.5	Strategiczna ocena oddziaływania programu na środowisko .....	127
4.6	Konsultacje projektu dokumentu programowego ze społeczeństwem .....	128
4.7	Zaangażowanie partnerów podczas wdrażania programu .....	129
4.8	Wspieranie zdolności administracyjnej odpowiednich partnerów .....	129
<b>5</b>	<b>Podjęcie do informowania o programie Interreg i jego widoczności (cele, grupy docelowe, kanały komunikacyjne, w tym wykorzystanie mediów społecznościowych, w stosownych przypadkach, planowany budżet i stosowne wskaźniki monitorowania i ewaluacji) .....</b>	<b>131</b>
5.1	Cele komunikacyjne .....	131
5.2	Grupy docelowe .....	131
5.3	Kanały komunikacyjne .....	132
5.4	Monitorowanie i środki .....	133
5.5	Orientacyjny harmonogram .....	134
5.6	Role i obowiązki .....	135
<b>6</b>	<b>Wskazanie wsparcia dla projektów o małej skali, w tym małych projektów w ramach funduszy małych projektów .....</b>	<b>136</b>
<b>7</b>	<b>Przepisy wykonawcze .....</b>	<b>136</b>
7.1	Instytucje programu .....	136
7.2	Procedura utworzenia Wspólnego Sekretariatu .....	139
7.3	Podział odpowiedzialności pomiędzy uczestniczącymi państwami członkowskimi oraz, w stosownych przypadkach, państwami trzecimi lub krajami partnerskimi oraz KTZ w przypadku korekt finansowych dokonywanych przez instytucję zarządzającą lub Komisję .....	140
	Indywidualne korekty finansowe .....	140
<b>8</b>	<b>Stosowanie stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami .....</b>	<b>141</b>
	Załączniki .....	143

# **1 Wspólna strategia programu: główne wyzwania w zakresie rozwoju oraz działania podejmowane w ramach polityki**

## **1.1 Obszar objęty programem**

Obszar programu (dalej obszar), położony na czesko-polskim pograniczu, tworzą regiony NUTS 3, które obejmują 5 czeskich krajów: liberecki, hradecki, pardubicki, ołomuniecki i morawsko-śląski oraz 6 polskich podregionów (podregion jest jednostką NUTS 3 w Polsce): bielski i rybnicki (województwo śląskie), jeleniogórski i wałbrzyski (województwo dolnośląskie), nyski i opolski (województwo opolskie). Do obszaru po stronie polskiej należą ponadto powiaty (LAU1) strzeliński (podregion wrocławski w województwie dolnośląskim) i pszczyński (podregion tyski w województwie śląskim).

Całkowita powierzchnia obszaru to 47 097 km<sup>2</sup>. Czeska strona obszaru zajmuje 23 135 km<sup>2</sup> (29,3% powierzchni Czech), polska część zajmuje 23 962 km<sup>2</sup> (prawie 8% powierzchni Polski). Obszar nie uległ zmianie w stosunku do okresu programowania 2014–2020.

Polska część obszaru liczy 4 063 635 mieszkańców, czeska 3 304 511 mieszkańców.

Na obszarze działa łącznie 6 euroregionów, czyli jednostek terytorialnych, działających na przygranicznych obszarach sąsiadujących państw, jako jednostki współpracy dwóch lub więcej państw. Powstały w wyniku wzajemnego porozumienia i działają na podstawie własnych statutów. Na obszarze działają również europejskie ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT) NOWUM i TRITIA.

**1.2 Wspólna strategia programu: Podsumowanie głównych wspólnych wyzwań z uwzględnieniem różnic i nierówności gospodarczych, społecznych i terytorialnych, a także wspólnych potrzeb inwestycyjnych i komplementarności oraz synergii z innymi programami i instrumentami finansowania, wniosków z dotychczasowych doświadczeń oraz strategii makroregionalnych i strategii na rzecz basenu morskiego, w przypadku gdy obszar objęty programem w całości lub w części jest objęty co najmniej jedną strategią**

1.2.1 Kontekst programu w okresie 2021–2027

Na początku okresu 2021–2027 Unia Europejska (UE) stoi przed szeregiem nowych wyzwań. Pandemia Covid-19 mocno dotknęła każde państwo członkowskie i zmieniła naszą wizję tego, co jest możliwe do zrobienia. W pierwszej kolejności konieczne będzie ponowne uruchomienie najbardziej dotkniętych sektorów gospodarki. W dłuższej perspektywie głównym zadaniem będzie dostosowanie zarządzania kryzysowego na terenie programu i przygotowanie się na powtórzenie podobnego scenariusza.

Jednym z najbardziej dotkniętych pandemią sektorów gospodarki jest turystyka transgraniczna, głównie ze względu na czasowo zamknięte granice w 2020 r., oraz wprowadzenie w obu krajach lockdownu. Spodziewany jest wzrost bezrobocia również w innych obszarach, w pełni uwidoczniając strukturalne niedostatki nieustannie zmieniającej się czeskiej i polskiej gospodarki. Istnieje potrzeba jej dywersyfikacji, dalszego rozwoju sektora usług, zwłaszcza w turystyce, najbardziej dotkniętej kryzysem. Na potrzeby jej dalszej transformacji niezbędne jest wsparcie małych i średnich przedsiębiorstw, lepszy dostęp do innowacji oraz regionalna inteligentna specjalizacja.

Istotną zachętą do tej transformacji jest Europejski Zielony Ład. Wkład obszaru w realizację ambitnych celów będzie przede wszystkim polegać na wspieraniu różnorodności biologicznej, walce z zanieczyszczeniem środowiska i przechodzeniu na gospodarkę o obiegu zamkniętym. Zmiany klimatu stawiają nowe wyzwania dla transgranicznego zarządzania kryzysowego w zakresie podejmowania działań. Wiele już zrobiono we współpracy czeskiego i polskiego zintegrowanego systemu ratownictwa w poprzednich okresach programowania.



Obecny okres 2021–2027 ma na celu usunięcie pozostałych przeszkód administracyjnych (dot. służb ratowniczych) i realizację działań o charakterze systemowym.

Ciągłym zadaniem programu jest przełamywanie historycznych stereotypów między czeską i polską społecznością. Narzędziem może być nie tylko współpraca instytucji, ale przede wszystkim wspieranie bezpośredniej interakcji społeczeństwa, czyli projektów typu „people to people”.

## 1.2.2 Różnice gospodarcze, społeczne i terytorialne

### **Gospodarka**

Gospodarka obszaru, który tradycyjnie koncentrował się na przemyśle, przeszła poważną restrukturyzację. Po obu stronach granicy znalazło to odzwierciedlenie m.in. w stosunkowo dużym spadku udziału przemysłu w produkcji ogólnopństwowej w latach dziewięćdziesiątych i na początku XXI wieku. Stabilizacja następuje już po 2010 r., z wyjątkiem części wschodniej, gdzie restrukturyzacja trwa nadal ze względu na wciąż znaczną obecność przemysłu ciężkiego.

Pod względem podstawowej struktury gospodarki, obszar charakteryzuje się wyraźnie większym udziałem sektora drugiego (przemysłu i budownictwa) w porównaniu ze średnią ogólnokrajową i znacząco niższym udziałem usług. Dotyczy to wszystkich regionów po obu stronach granicy. Udział sektora pierwszego (rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo i przemysł wydobywczy) w poszczególnych regionach różni się zależnie od konkretnych uwarunkowań m.in. środowiska geograficznego.

Spółeczno-gospodarcza analiza porównawcza obszaru wskazuje, że w jego czeskiej części jest większy udział przemysłu i niższy udział usług, aniżeli po stronie polskiej. Udział przemysłu w strukturze wartości dodanej przekracza 40% w trzech czeskich regionach (w kraju morawsko-śląskim, libereckim i hradeckim) oraz w podregionie rybnickim po stronie polskiej. Mniejszy udział przemysłu odnotowywany jest w środkowej części obszaru (podregiony nyski i opolski oraz czeskie kraje ołomuniecki i pardubicki). Udział usług przekracza 50% we wszystkich polskich podregionach i w trzech czeskich krajach (pardubickim, ołomunieckim,

morawsko-śląskim). Udział sektora pierwszego wyższy jest w regionach centralnej części obszaru, co wynika z uwarunkowań naturalnych.

Oceniając rozwój struktury gospodarki obszaru w latach 2011–2016 należy stwierdzić, że nastąpił: spadek znaczenia sektora pierwszego w strukturze PKB, przede wszystkim po polskiej stronie, wzrost udziału przemysłu i spadek udziału budownictwa w większości regionów czesko-polskiego pogranicza. Zachodzi również ścisły związek pomiędzy dynamiką udziału usług i produkcji przemysłowej w PKB (obszary o większym wzroście udziału przemysłu w PKB charakteryzują się największym spadkiem udziału usług i na odwrót).

Aktywność gospodarczą regionu można oceniać między innymi poprzez liczbę podmiotów gospodarczych, ich strukturę wielkościową i rozwój. Ważne miejsce zajmują małe i średnie przedsiębiorstwa, które przyczyniają się do budowania zdrowego środowiska biznesowego i są elementem stabilizującym system gospodarczy.

Ogólnie skala aktywności gospodarczej jest większa w czeskiej części obszaru przy czym dotyczy to działalności gospodarczej prowadzonej przez osoby fizyczne, jak i prawne.

W czeskiej części obszaru poziom aktywności gospodarczej jest poniżej średniej ogólnokrajowej. Największy poziom aktywności gospodarczej występuje w jego części zachodniej (kraj liberecki), a w części wschodniej najniższy (kraj morawsko-śląski).

Po polskiej stronie obszaru poziom aktywności gospodarczej bardziej zbliża się do poziomu średniej ogólnokrajowej. Średnia ogólnokrajowa przekroczona jest przede wszystkim w podregionach jeleniogórskim i bielskim oraz, w niewielkim stopniu, także w podregionie wałbrzyskim. W pozostałych podregionach kształtuje się poniżej średniej ogólnokrajowej.

Struktura wielkościowa przedsiębiorstw ma znaczny wpływ na gospodarkę obszaru, jej odporność na negatywne zjawiska oraz jej szybkość reakcji na zmiany. Ponadto wpływa na chęć wchodzenia w struktury kooperacyjne, w tym podejmowanie współpracy transgranicznej. Małe i średnie przedsiębiorstwa są w stanie stosunkowo elastycznie reagować na zmieniające się uwarunkowania, mają względnie dużą zdolność absorbowania wolnej siły roboczej i są w stanie wypełnić lukę w strukturze stosunków handlowych pomiędzy dużymi przedsiębiorstwami. Natomiast w przeciwieństwie do tego, duże przedsiębiorstwa mają łatwiejszy dostęp do kapitału, informacji i wiedzy.

Struktura wielkościowa przedsiębiorstw wskazuje na koncentrację dużych podmiotów gospodarczych w szczególności w kraju morawsko-śląskim i pardubickim oraz w podregionach bielskim i rybnickim, czyli w podregionach województwa śląskiego. To tradycyjne regiony, w których przeważa przemysł ciężki i chemiczny. Duże przedsiębiorstwa charakteryzują się w Polsce i Czechach oraz na wspólnym pograniczu większą produktywnością i wartością dodaną, ale w przeciwieństwie do małych i średnich przedsiębiorstw są bardziej podatne na wahania koniunktury. Dlatego należy wspomagać zwiększenie dywersyfikacji gospodarki na poziomie regionalnym i lokalnym, a jednocześnie wspierać branże o dużym potencjale rozwoju (np. ruch turystyczny).

Z analizy porównawczej polskiej i czeskiej części obszaru wynika, że w polskiej części obserwowany jest większy udział średnich i dużych przedsiębiorstw, natomiast w czeskiej części większy udział małych przedsiębiorstw. Odzwierciedla to w obu krajach sytuację, jaka występuje w skali ogólnokrajowej.

Współpraca gospodarcza podmiotów z obu stron granicy stopniowo się pogłębia. Objawia się to zarówno w stabilnym wzroście wolumenu wymiany handlowej między oboma krajami, jak i w nieustannie rosnącym wolumenie wzajemnych inwestycji transgranicznych.

Ponadprzeciętna dynamika wymiany handlowej w 2018 r. pozwoliła umocnić pozycję Czech jako drugiego największego odbiorcy polskich produktów. Z drugiej strony, Polska pozostaje trzecim kierunkiem eksportowym czeskich firm. Korzystnie rozwija się współpraca inwestycyjna. Z każdym rokiem zwiększa się liczba firm polskich działających bezpośrednio na rynku czeskim. Liczba czeskich przedsiębiorstw prowadzących działalność na polskim rynku również wykazuje tendencję wzrostową, choć na niższym poziomie.

Pozytywny wpływ na wzrost wzajemnej wymiany handlowej miały działania na rzecz przedsiębiorców realizowane przez izby gospodarcze, agencje rozwoju regionalnego, euroregiony, agencje wspierania handlu i inwestycji obu krajów: Czechtrade i Polska Agencja Inwestycji i Handlu oraz jednostki administracji państwowej po obu stronach granicy. Skala przedsiębiorców, prowadzących swoją działalność w ramach obszaru po drugiej stronie granicy nie jest zrównoważona. Ogólnie widoczne jest raczej większe zainteresowanie polskich podmiotów, dotyczące współpracy, prowadzenia działalności gospodarczej i wejścia na rynek po stronie czeskiej, niż w drugą stronę.

Po obu stronach wspólnej granicy istnieje sieć podmiotów doradczych, wspierających przedsiębiorców przy wchodzeniu na rynek sąsiada. Podmioty te włączają się także w relacje dostawców i odbiorców lub pomagają w nawiązaniu innej formy współpracy z partnerem zagranicznym. Tego typu usługi oferują m.in. izby gospodarcze i handlowe, przedstawicielstwa handlowe w kraju sąsiada, a także organizacje pożytku publicznego. w celu wspierania transgranicznej współpracy gospodarczej podmioty te organizują różnego rodzaju wydarzenia. Prowadzą działania promocyjne i oferują różne narzędzia informatyczne, które ułatwiają przedsiębiorcom orientację i prowadzenie działalności gospodarczej po drugiej stronie granicy. Z tych usług co roku korzysta wiele tysięcy przedsiębiorców z obu stron granicy.

#### **Główne wyzwania:**

- wspieranie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw;
- pobudzanie zainteresowania współpracą dwustronną firm czeskich i polskich.

#### **Środowisko**

Stan środowiska oddziałuje na rozwój obszaru programu. Choć sytuacja uległa poprawie w ciągu ostatnich lat, nadal najważniejszym problemem jest zanieczyszczenie powietrza na obszarze wsparcia, zwłaszcza przekraczanie norm stężeń zanieczyszczeń. Jednakże w wyniku warunków meteorologicznych redukcja produkcji emisji nie przekłada się na równie znaczące obniżenie stężeń zanieczyszczeń w powietrzu, które zmieniają się w każdym roku. Jakość powietrza ma wpływ na wizerunek obszaru oraz związane z nimi cechy demograficzne i społeczne. Głównym problemem są emisje z lokalnych źródeł zanieczyszczeń (paleniska domowe) po obu stronach granicy. Znaczenia również nabierają zanieczyszczenia z transportu. Podobne źródła (transport, działalność przemysłowa) ma również hałas, który jest obciążeniem przede wszystkim w aglomeracjach, centrach miast oraz podczas większego obciążenia dróg.

W ostatnich latach zauważalny jest wysoki wpływ zmian klimatu na obszar programu (susza, fale upałów, ekstremalne zjawiska klimatyczne). Wpływają one nie tylko na komponenty

naturalne, ale pośrednio również na sferę ekonomiczną i społeczną, jakość życia oraz niektóre dziedziny gospodarki (leśnictwo, rolnictwo, turystyka).

Typową cechą obszaru są duże, cenne obszary chronionej przyrody, jak parki narodowe, rezerваты, parki krajobrazowe, obszary Natura 2000 oraz inne formy ochrony przyrody po obu stronach granicy. Przyczyniają się one znacząco do wzrostu jakości życia na pograniczu, do jego atrakcyjności dla turystyki i ogólnego wizerunku tego obszaru. Są one jednak lokalnie pod silną presją intensywnej turystyki (Karkonoski Park Narodowy, Adršpašsko-Teplické skály / Park Narodowy Gór Stołowych) z potencjalnym negatywnym wpływem na przedmiot ochrony oraz zrównoważoną turystykę.

W przypadku odpadów istotny wpływ na przyszły rozwój będzie miało nowe prawodawstwo UE (cele), które będzie stopniowo przekładać się na zasadnicze ograniczenie składowania odpadów komunalnych. Pierwszeństwo będą miały zasady gospodarki o obiegu zamkniętym, zwiększenie poziomu segregowania gromadzonych odpadów oraz inne ich wykorzystanie na cele odzyskiwania materiału i energii. Skutki mogą mieć charakter gospodarczy (wzrost opłat) i mogą również wpływać na wspólne rozwiązanie problemu na obszarze programu (urządzenia do bioprzetwarzania odpadów itp.).

Jakość cieków wodnych w obszarze nadal nie osiąga oczekiwanych parametrów, chociaż sytuacja systematycznie się poprawia. Przyczynia się do tego zarówno wzrost gospodarczy z ostatnich lat, nierównomierny poziom oczyszczania ścieków komunalnych na tym obszarze, jak i zmniejszone wodostany spowodowane przez suszę. Problemy w niektórych obszarach zaczynają przejawiać się również w postaci niedoboru wody.

Gleba jest nadal zagrożona przez przejmowanie gruntów pod budowę budynków mieszkalnych i przemysłowych oraz poprzez stosowanie pestycydów. Podobnie, w przypadku leśnictwa, problemem ostatnich lat i bliskiej przyszłości jest masowe obumieranie lasów, w szczególności świerkowych, spowodowane powiązаныmi ze sobą przyczynami.

#### **Główne wyzwania:**

- redukcja zanieczyszczenia powietrza (dotyczy emisji spalin pochodzących z gospodarstw domowych i transportu);

- adaptacja do zmian klimatu (adaptacja do suszy, fali upałów, ekstremalnych zjawisk klimatycznych) w miastach i na obszarach wiejskich, oparta na strategiach przystosowawczych do zmian klimatu;
- kontynuacja działań na rzecz ochrony obszarów cennych przyrodniczo przed degradacją, zachowanie bioróżnorodności, a tym samym zachowanie atrakcyjności terytorium, w tym zarządzanie ruchem odwiedzających.

### **Zintegrowany system ratunkowy**

Na obszarze realizowana jest współpraca wszystkich głównych podmiotów tworzących zintegrowany system ratownictwa, czyli straży pożarnej, jednostek policji oraz zespołów ratownictwa medycznego.

Najbardziej intensywna, również ze względu na liczbę potencjalnie zaangażowanych podmiotów, jak i najbardziej zaawansowane ramy prawne wspólnego działania, jest współpraca jednostek straży pożarnych. Dotyczy ona zarówno jednostek zawodowych, jak i ochotniczych z obu stron granicy.

Ramowe warunki współpracy określa Umowa między Rzeczpospolitą Polską oraz Republiką Czeską o współpracy i wzajemnej pomocy w wypadku katastrof, klęsk żywiołowych i innych nadzwyczajnych wydarzeń (od 2003). Umowa ta określa podstawowe zasady wymiany informacji i kierowania działaniami, jak i kwestie odpowiedzialności materialnej w razie strat. Ponadto stanowi podstawę umów na poziomie regionalnym. Umowy te są zawierane między komendami Korpusu Ratowniczo-Gaśniczego czeskich krajów i ich polskimi odpowiednikami. Obecnie wszystkie Komendy Korpusu Ratowniczo-Gaśniczego czeskich przygranicznych krajów mają podpisane umowy lub memoranda o współpracy na podstawie Umowy z polskimi Komendami Wojewódzkimi Państwowej Straży Pożarnej z przygranicznych województw.

Obecnie nie istnieją żadne istotne przeszkody prawne uniemożliwiające współpracę transgraniczną straży pożarnych. Nadal natomiast występują pewne bariery utrudniające tę współpracę, jak problemy dotyczące ubezpieczenia pojazdów, odszkodowań dla osób trzecich za szkody powstałe w wyniku interwencji, wnoszenia opłat drogowych w drugim

państwie, itp. Tak samo, jak nie istnieją transgranicznie połączone systemy wymiany informacji i kierowania działaniami łączące stanowiska operacyjne (które zgodnie z umową decydują o dyslokacji jednostek w razie wniosku o udzielenie pomocy transgranicznej).

Współpraca policji z obu stron granicy prowadzona jest na podstawie Umowy między Republiką Czeską a Rzeczpospolitą Polską o współpracy w zwalczaniu przestępczości, ochronie porządku publicznego oraz o współpracy na terenach przygranicznych (2007). Odbywa się ona głównie w formie wspólnych ćwiczeń i narad, wspólnych patroli policyjnych i nieplanowanej współpracy w zależności od bieżących potrzeb.

Współpracę transgraniczną na poziomie zespołów ratownictwa medycznego reguluje, tak samo jak w przypadku jednostek straży pożarnej, Umowa między Republiką Czeską a Rzeczpospolitą Polską o współpracy i wzajemnej pomocy w wypadku katastrof, klęsk żywiołowych i innych nadzwyczajnych wydarzeń. Nie reguluje ona jednak kwestii codziennej współpracy medycznych służb ratunkowych. Dla praktycznej realizacji interwencji przez te służby na terenie drugiego państwa, wskazane jest zawarcie umów regulujących te kwestie, aby służby ratunkowe mogły w sposób legalny świadczyć pomoc medyczną na terenie innego państwa. Taka współpraca dałaby możliwość wyjazdu najbliższej karetki pogotowia (bez względu na to z jakiego jest państwa) do mieszkańców powiatów przygranicznych lub turystów przebywających na czesko-polskim pograniczu. Brak takich uregulowań między sąsiadującymi państwami powoduje, że współpraca medycznych służb ratowniczych jest ograniczona. Odbywa się ona głównie w formie wspólnych ćwiczeń ratowników medycznych i wspólnych konferencji, których celem jest m.in. poszukiwanie sposobu usunięcia barier legislacyjnych, uniemożliwiających pełne rozwinięcie współpracy transgranicznego ratownictwa medycznego.

#### **Główne wyzwania:**

- ujednoczenie systemów zarządzania kryzysowego w celu zapewnienia efektywnej współpracy służb ratunkowych;
- usuwanie barier legislacyjnych i koordynacyjnych utrudniających działania zintegrowanego systemu ratunkowego.

## **Transport**

Infrastruktura transportowa jest jednym z istotnych czynników rozwoju społeczno-gospodarczego regionów i warunkiem ich konkurencyjności.

### Drogi

Na obszarze jest niedobór głównych korytarzy transportowych o znaczeniu międzynarodowym, a te które tu istnieją są rozłożone nierównomiernie.

Sieć dróg regionalnych i lokalnych (w Czechach drogi II i III kategorii, a w Polsce drogi wojewódzkie oraz powiatowe i gminne) jest stosunkowo gęsta i zapewnia dostępność komunikacyjną większości obszaru. Niestety, znaczna część tych dróg nie jest w dobrym stanie technicznym. Dotyczy to także dróg o znaczeniu transgranicznym, zapewniających połączenie między dwiema częściami wspólnego pogranicza oraz dostępność regionów peryferyjnych.

### Miejsca przekraczania granicy

Obecnie na granicy czesko-polskiej znajduje się nierównomierny rozkład miejsc, pozwalających na przejazd samochodu osobowego do kraju sąsiada. Drugim problemem jest niewielka liczba miejsc przekraczania granicy bez ograniczeń pod względem maksymalnego obciążenia samochodów.

Takich miejsc jest łącznie 72 (średnio co 11 km). Są one rozłożone nierównomiernie. Wynika to zarówno z sieci osadniczej, jak i warunków przyrodniczych. Prawie połowa miejsc przekraczania granicy (łącznie 34, średnio co 4 km) znajduje się we wschodniej części między krajem morawsko-śląskim a województwami śląskim i opolskim. Na tym odcinku granicy nie występują pasma górskie utrudniające rozwój sieci drogowej. Co więcej, jest to obszar zurbanizowany o wysokiej gęstości zaludnienia i o podobnej strukturze gospodarki, więc wymagania dotyczące połączeń tego obszaru są znacznie wyższe niż w innych częściach czesko-polskiego pogranicza. W tej części granicy państwowej znajduje się jedyne autostradowe miejsce przekraczania granicy Bohumín–Gorzyczki, które zostało otwarte pod koniec 2012 r. Jeśli chodzi o pozostałą część granicy państwowej, gęstość takich miejsc jest znacznie niższa (38 miejsc, średnio co 17 km). Wynika to głównie z obecności terenów górskich, co nie pozwala na budowę infrastruktury transportowej lub znacząco ogranicza możliwość przejazdu przez granicę przez samochody ciężarowe. Z drugiej strony przyległe



obszary przygraniczne mają o wiele mniejszą gęstość zaludnienia niż we wschodniej części granicy, więc natężenie ruchu i zapotrzebowanie w zakresie infrastruktury transportowej jest niższe. Sytuacja powinna się poprawić po otwarciu nowego transgranicznego połączenia autostradowego (S3–D11) między Trutnovem i Kamienną Górą do 2026 r..

Więszym problemem niż liczba miejsc przekraczania granicy są ich ograniczenia pod względem maksymalnego obciążenia, a także zły stan techniczny niektórych nawierzchni np. mostowych. Spośród 72 miejsc przekraczania granicy, na przynajmniej 40 z nich ruch jest ograniczony do pojazdów do 3,5 t. Natomiast miejsc, na których nie ma ograniczeń pod względem tonażu pojazdów (tzn. przejść nadających się do transportu samochodami ciężarowymi) jest tylko 8. Biorąc pod uwagę długość całej granicy, tj. 795 km, liczba miejsc przekraczania granicy na tym odcinku jest niewystarczająca, zwłaszcza, że trzy z nich znajdują się na stosunkowo krótkim odcinku granicy (ok. 25 km) w północnej części cypla jesionickiego, tzn. na obszarze o przeważnie rolniczym charakterze sieci osadniczej. Pozostałe miejsca przekraczania granicy umożliwiają przejazd pojazdów o masie większej niż 3,5 t, ale z innym limitem obciążenia, który jest różny (najczęściej 6, 9 lub 12 t). Limity obciążenia i możliwe wyjątki dla niektórych typów pojazdów różnią się nie tylko w poszczególnych miejscach przekraczania granicy, ale w niektórych przypadkach również w obrębie danego miejsca po stronie czeskiej i polskiej. Wynika to głównie z różnej kategorii dróg, zarządzania drogami na obszarach wiejskich / miejskich, itp. Umożliwia to przejazdy lekkich lub średnich ciężarówek, ale nie wielkich ciężarówek (ponad 12 t). Przyczyny ograniczania tonażu pojazdów są zazwyczaj spowodowane przez nieodpowiedni stan techniczny dróg (np. nośność mostów), ale także przez ograniczenie eksploatacji pojazdów ciężarowych na obszarach zabudowanych.

#### Kolej

Przez obszar prowadzi kilka linii kolejowych, które są włączone do sieci TEN-T. Z głównymi połączeniami kolejowym jest powiązana stosunkowo gęsta sieć kolei regionalnych. Sama gęstość nie zapewnia jednak jakości, która zwłaszcza w przypadku kolei regionalnych jest niska. Problemem jest w szczególności niska prędkość jazdy na poszczególnych liniach (z powodów stanu drogi kolejowej), która nie przekracza 70 km/h, a także jednotorowość linii. W obu częściach pogranicza problemem jest także niewystarczająca elektryfikacja linii kolejowych.

Na czesko-polskiej granicy jest łącznie 11 kolejowych przejść granicznych. Transport kolejowy nie odgrywa znaczącej roli w zakresie transgranicznego przewozu osób i towarów. Powodem jest zarówno mała liczba przejść granicznych, jak i ich niewielkie wykorzystanie. Wyjątek stanowią tylko przejścia graniczne zlokalizowane we wschodniej części obszaru, które leżą albo bezpośrednio, albo w pobliżu głównych dalekobieżnych tras kolejowych. Są to przejścia: Bohumín/Chałupki, przez które przechodzi większość dalekobieżnego transportu osobowego między Czechami a Polską oraz Petrovice koło Karviny/Zebrzydowice i Český Těšín/Cieszyn. Intensywniej dla ruchu towarowego i pasażerskiego wykorzystywane jest jeszcze przejście kolejowe Lichkov/Międzylesie. W stacji Międzylesie i Lichkov pociągi transgraniczne skomunikowane są z pociągami regionalnymi w głąb Czech i Polski. Przejścia Královec/Lubawka oraz Harrachov/Szklarska Poręba, również cechuje duża liczba połączeń i pasażerów. Przez przejście w Głuchołazach przebiega połączenie kolejowe między krajem morawsko-śląskim i ołomunieckim a województwem opolskim (trasa Krnov – Głuchołazy – Šumperk i z powrotem). Pozostałe kolejowe przejścia graniczne wykorzystywane są w różnym stopniu.

Problemem w lepszym wykorzystaniu połączeń kolejowych jest także brak odpowiedniej oferty przewozowej, która zachęci pasażerów do wybrania kolei, jako środka transportu transgranicznego dzięki zwiększeniu liczby połączeń oraz skomunikowaniu pociągów regionalnych z pociągami dalekobieżnymi. Dobrym przykładem takiej oferty jest bilet zintegrowany EURO–NYSA–TICKET.

Problemy transgranicznego transportu kolejowego opisane zostały w opracowaniu „Comprehensive analysis of the existing cross-border rail transport connections and missing links on the internal EU borders (Final report)” przygotowanym dla Komisji Europejskiej. W ww. opracowaniu na czesko-polskiej granicy zidentyfikowano łącznie 20 miejsc, w których możliwe są transgraniczne połączenia kolejowe. Z tego regularny ruch pasażerski odbywa się na połowie z nich, natomiast nie funkcjonuje 9 dawnych przejść, a jedno przejście wykorzystywane jest wyłącznie do ruchu towarowego lub okazjnie turystycznego (Wałbrzych – Meziměstí). To ostatnie jest wykorzystywane regularnie od 2018 r., od maja do końca sierpnia (1 para bezpośrednio z/do Wrocławia oraz 3 pary w relacji skróconej Wałbrzych Główny – Adršpach/Meziměstí –Wałbrzych Główny).

W aspekcie terytorialnym podstawowym czynnikiem ograniczającym mobilność pracowników w czesko-polskim obszarze przygranicznym jest bariera transportowa (brak dobrej jakości dróg samochodowych i kolejowych oraz brak przewoźników obsługujących skorelowane z czasem pracy przygraniczne połączenia).

#### **Główne wyzwania:**

- zwiększenie przepustowości infrastruktury transportowej przejść granicznych;
- poprawa łączności regionów przygranicznych w centralnej części obszaru (szczególnie okolice Jesionika, Kłodzka, Góry Orlickie) z główną siecią drogową;
- poprawa stanu technicznego regionalnej i lokalnej infrastruktury transportowej (drogowej i kolejowej).

#### **Rynek pracy i turystyka**

W wyniku działań i ograniczeń związanych z pandemią Covid-19 można spodziewać się pogorszenia koniunktury gospodarczej i wzrostu bezrobocia na obszarze. Odpowiada to aktualnym danym o rozwoju bezrobocia, które po stronie czeskiej pokazują, że bezrobocie w regionie stopniowo rośnie z 3,1% w marcu 2020 r. do 4,54% w styczniu 2021 r. I jest bardzo prawdopodobne, że można spodziewać się jego dalszego wzrostu. Również w polskiej części pogranicza bezrobocie wykazuje tendencję wzrostową. Wielkość bezrobocia w Polsce w końcu 2020 r. wyniosła 6,2% i była o 1 punkt proc. wyższa niż w 2019 r. W polskich województwach objętych programem poziom bezrobocia na koniec 2020 r. wzrósł w stosunku do 2019 r. w następujący sposób: w województwie dolnośląskim z 4,6% do 5,6%, w województwie opolskim z 5,8% do 6,9% a w województwie śląskim z 3,6% do 4,9%. Wzrost nie wydaje się na razie duży, ale do tej pory funkcjonują wspierające działania dla firm po obu stronach (opis sytuacji w 2020 r.).

Najwyższe bezrobocie po stronie czeskiej jest na problemowych peryferyjnych obszarach górskich kraju ołomunieckiego i morawsko-śląskiego oraz w okolicach Broumova w kraju hradeckim. Po stronie polskiej najwyższa stopa bezrobocia utrzymywała się w powiecie złotoryjskim oraz w 6 dalszych powiatach województwa dolnośląskiego. Jedną z przyczyn, oprócz peryferyjnego położenia części terenów objętych programem, jest niedostateczny

rozwój usług powiązanych z turystyką. Po stronie polskiej ma to również związek ze strukturą gospodarki i jej transformacją.

Przed pandemią struktura zatrudnienia w podziale na sektory w 2017 r. była podobna jak w 2011 r. Największym pracodawcą na obszarze programu był trzeci sektor, czyli usługi. Dotyczy to czeskiej i polskiej części obszaru. Ten stan odpowiada sytuacji na poziomie ogólnokrajowym. Odsetek zatrudnionych w trzecim sektorze w czeskiej części obszaru programu, tj. 53,96%, jest niższy od poziomu dla całych Czech, tj. 58,83%. W porównaniu z 2011 r. udział zatrudnionych w usługach minimalnie wzrósł. Taka sama sytuacja przeważa w Polsce, gdzie udział sektora usług na obszarze programu wynosi 48,24%, natomiast w całej Polsce stanowi 52,88%. Również tutaj występuje w porównaniu z 2011 r. niewielki wzrost udziału sektora usług z 47,16% do 48,24%.

Na dużej części obszaru występują warunki sprzyjające dalszemu rozwojowi usług w turystyce. Duży potencjał do większego wykorzystania ma w szczególności bogactwo przyrodnicze atrakcyjnych i bardzo cennych pod względem ekologicznym pasm Sudetów i Beskidów. Stwarzają one wraz z atrakcjami kulturowo–historycznymi i bogatymi tradycjami kulturalnymi korzystne warunki dla rozwoju ruchu turystycznego. Znajdują się tu również obiekty wpisane na listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego UNESCO. Dotyczy to Narodowej Stadniny Koni Kladruby nad Labem, zamku i terenów zamkowych Litomyśl, Kolumny Najświętszej Trójcy w Ołomuńcu oraz drewnianych Kościołów Pokoju w Świdnicy i Jaworze. Na tym obszarze znajduje się również jedyny światowy geopark UNESCO – Czeski Raj.

Turystyka miejska i kulturowa rozwija się dzięki dużej liczbie atrakcji kulturalnych, festiwali filmowych, teatralnych i muzycznych oraz innych wydarzeń. W regionie jest wiele wystaw i muzeów, które poświęcone są między innymi historii i tradycjom pogranicza. Sytuacja związana z pandemią Covid-19 bardzo mocno uderzyła w ten segment turystyki. Wszystkie instytucje zostały zmuszone do zamknięcia lub musiały ograniczyć liczbę odwiedzających do minimum. Bardzo niewiele instytucji przeniosło część swojej działalności do sfery wirtualnej. W ogólnej ofercie turystycznej obszaru także turystyka uzdrowiskowa pełni znaczącą rolę. Znajdują się tu bogate źródła wód mineralnych, w tym termalnych, mające potencjał dla rozwoju działalności uzdrowiskowej, pobytów wellness oraz leczniczych i relaksacyjnych.

Najważniejsze ośrodki uzdrowiskowe po czeskiej stronie obszaru znajdują się w kraju ołomunieckim, wzdłuż granicy, natomiast po stronie polskiej w podregionach wałbrzyskim, jeleniogórskim, a także bielskim i powiecie pszczyńskim. Szansą na dalszy rozwój uzdrowisk jest rosnąca popularność pobytów relaksacyjno-uzdrowiskowych oraz pobytów wellness dla młodszych i zagranicznych klientów.

W niektórych regionach istnieje potencjał dla rozwoju agroturystyki.

Najwięcej turystów odwiedza atrakcyjne górskie obszary przygraniczne (według liczby odwiedzających na 1000 mieszkańców). W czeskiej części obszaru dotyczy to miejscowości w krajach hradeckim (Vrchlabí), libereckim (Tanvald, Jilemnice), pardubickim (Králíky) a także morawsko-śląskim (Rýmařov oraz Frýdlant nad Ostravicí). Nieco mniejsza liczba turystów odwiedza górskie obszary w kraju ołomunieckim. Liczba turystów waha się w tych miejscowościach od 5 000 do 14 000 turystów na 1000 mieszkańców.

W 2017 r. najmniejsza liczba turystów (poniżej 200 turystów na 1000 mieszkańców) po czeskiej stronie obszaru została odnotowana w kraju morawsko-śląskim (Kravarez, Hluczyn, Bílovec a Hawierzów) oraz w kraju ołomunieckim (Konice i Uničov).

W polskiej części obszaru największą liczbę turystów w 2017 r. odnotowano w powiecie karkonoskim (w latach 1999–2020 pod nazwą powiat jeleniogórski; 10 070 turystów/1000 mieszkańców), a następnie w powiecie cieszyńskim (2 828 turystów/1000 mieszkańców). Ponad 2500 turystów/1000 mieszkańców odwiedziło powiat kłodzki i powiat lubański. Podobnie jak w czeskiej części terytorium, tutaj również mamy do czynienia z turystycznie atrakcyjnym obszarem górskim.

Najmniejsza liczba turystów (poniżej 250 na 1000 mieszkańców) odwiedza powiaty rybnicki, wodzisławski, strzeliński, głubczycki, kędzierzyńsko-kozielski, brzeski, namysłowski i oleski.

Znaczną część zagranicznych gości na obszarze stanowią wzajemne wizyty zagraniczne Czechów i Polaków, które jednak na obszarze się różnią. Polacy w 2019 r. nadal, podobnie jak w 2010 r., stanowią drugą co do wielkości grupę zagranicznych gości w czeskiej części obszaru. Ich odsetek, w porównaniu z 2010 r., wzrósł z 14% do około 20% w 2019 r.

Odwiedzający z Czech w polskiej części obszaru wsparcia w 2017 r. stanowili zaledwie 5%, co oznacza jedynie niewielki wzrost w porównaniu z rokiem 2010, gdy ich wizyty stanowiły około 4%. Tym nie mniej udział turystów z Czech w skali Polski w kolejnych latach wykazuje

tendencję wzrostową. O niemal 7% wzrosła liczba Czechów odwiedzających Polskę w 2019 r. (w stosunku do 2018 r.), a aż o 14,4% wzrosła w tym samym okresie liczba Czechów korzystających z noclegów w Polsce.

Pandemia Covid-19 i związane z nią zamknięcie granic oraz dalsze obostrzenia miały istotny wpływ na liczbę odwiedzających obszar. Obostrzenia dotknęły nie tylko zagranicznych, ale także krajowych turystów. Wprowadzenie obowiązkowych testów i kwarantanny skomplikowało zagranicznym gościom przejazd przez granicę. Oprócz letnich miesięcy 2020 r. turystyka została całkowicie wstrzymana. Nie było możliwości świadczenia usług gastronomicznych i noclegowych ani obsługi wyciągów narciarskich i kolejek linowych. Działania antyepidemiczne wprowadzone jesienią 2020 r. trwały do wiosny 2021 r. i znacząco wpłynęły na sezon zimowy, który ze względu na głównie górski charakter tego obszaru ma kluczowe znaczenie dla turystyki.

W czeskiej części obszaru nastąpił znaczący spadek liczby turystów. Czeską część obszaru odwiedziło w 2020 r. prawie 33% mniej turystów niż w 2019 r. Ze względu na ograniczone wyjazdy zagraniczne liczba zagranicznych gości odwiedzających czeską część obszaru zmniejszyła się w 2020 r. o prawie 60% w porównaniu do 2019 r. Odpowiada temu również spadek liczby odwiedzających z Polski (około 47%). Czeska część obszaru była więc w dużej mierze uzależniona od turystów krajowych, których liczba, dzięki sezonowi letniemu bez obostrzeń, nie zmniejszyła się tak znacząco (tylko o 26%).

W polskim obszarze pogranicza zanotowano znaczące zmniejszenie liczby turystów oraz noclegów w obiektach turystycznych w sezonie wakacyjnym 2020 r. (VII–VIII) w stosunku do analogicznego okresu w 2019 r. W woj. dolnośląskim liczba turystów spadła o 25,4% (turyści krajowi 17,4%, zagraniczni 64,3%), w woj. opolskim o 31,7% (turyści krajowi 26,6%, zagraniczni 55,3%), a w woj. śląskim o 42,3% (turyści krajowi 36,4%, zagraniczni 73,3%).

W przypadku udzielonych noclegów ich liczba w woj. dolnośląskim spadła o 20,3% (turyści krajowi 14,1%, zagraniczni 53,3%), w woj. opolskim o 38,5% (turyści krajowi 35,1%, zagraniczni 62,5%), a w woj. śląskim o 37,9% (turyści krajowi 33,3%, zagraniczni 66,1%).

W roku 2020 (III kwartał) w stosunku do roku 2019 (III kwartał) liczba osób przekraczających granicę czesko-polską zmniejszyła się o około 30%.

### **Główne wyzwania:**

- dalsza dywersyfikacja form turystyki oraz ich rozwój poza głównym sezonem turystycznym;
- przyczynianie się do rozwijania zainteresowania turystycznymi walorami regionu i zwiększania liczby odwiedzających region turystów.

### **Współpraca transgraniczna na obszarze programu**

Współpraca transgraniczna wzdłuż granicy czesko-polskiej od 1991 r., kiedy powstały pierwsze kontakty instytucjonalne i trwałe powiązania transgraniczne, znacznie się rozwinęła i obejmuje wiele dziedzin. Współpraca odbywa się głównie na płaszczyźnie kulturalnej i społecznej, jednak od niedawna nawiązana została także współpraca systemowa. Oprócz współpracy instytucji znajdujących się na obszarze istnieją również przykłady współpracy pomiędzy gminami z Polski i Czech, które są położone poza obszarem, a oddziaływanie ich współpracy jest transgraniczne. Takim przykładem mogą być podmioty z części powiatu Děčín (kraj ústecki), które wykazują silne więzi funkcjonalne z obszarem wsparcia, głównie w ramach Euroregionu Nysa. Instytucje, które takie więzi wykazują, a są spoza obszaru będą mogły wnioskować o środki z programu pod warunkiem, że ich przedsięwzięcia będą mieć wpływ na obszar programu.

*Pod względem terytorialnym* współpraca transgraniczna rozszerzyła się i dziś współpracują ze sobą także podmioty z gmin i powiatów obszaru, które nie leżą bezpośrednio przy wspólnej granicy. Z badań ankietowych przeprowadzonych w 2019 r., w których udział wzięły 424 podmioty z obu stron granicy (dalej badanie), wynika, że zainteresowanie współpracą transgraniczną oraz aktywność w ramach tej współpracy nie zależą od odległości od granicy. W ramach badania 73% wszystkich respondentów odpowiedziało, że istnieje potencjał transgraniczny dla ich działalności. To podobny wynik, jak w przypadku ankiety przeprowadzonej wśród podmiotów z przygranicznych powiatów, gdzie 74% respondentów odpowiedziało w ten sam sposób.

Pod względem organizacyjnym zakres współpracy również cały czas się zwiększa. Podczas gdy w początkowych okresach były nawiązywane i rozwijane kontakty między sąsiadującymi

podmiotami o podobnym charakterze (współpraca gmin, szkół itp.). Obecnie dołączają się do nich szersze partnerstwa mające potencjał realizacji działań systemowych i długoterminowych obejmujących większe obszary.

Niezmiennie od 1991 r. znaczącą rolę we współpracy transgranicznej oraz jej wspieraniu i organizacji mają euroregiony. Odgrywają one znaczącą rolę w tej współpracy głównie na poziomie lokalnym. Na czesko-polskiej granicy znajduje się 6 euroregionów: Nysa, Glacensis, Pradziad, Silesia, Śląsk Cieszyński i Beskidy.

Działalność kulturowa i społeczna na czesko-polskim pograniczu stanowi szczególny obszar współpracy. Mieszkańców regionu przygranicznego zbliża podobny język, podobne tradycje kulturowe oraz wzajemne doświadczenia historyczne. Jednak pomimo tych powiązań nadal w społeczeństwie pozostają niektóre uprzedzenia i historycznie uwarunkowane bariery utrudniające wzmocnienie społeczno-kulturalnej integracji regionu i społeczności z obu stron granicy. Zaangażowanie programu współpracy transgranicznej w obszarze kultury i sferze społecznej w postaci instytucjonalnej (tj. realizowane przez ustanowione instytucje) lub w postaci wspólnot (tj. realizowane przez lokalną społeczność za pośrednictwem gmin lub organizacji non-profit), jest więc jak najbardziej konieczne i pożądane.

Spośród wszystkich respondentów badania tylko 9% nie ma powiązań kulturowych lub społecznych z drugą stroną granicy lub nie dostrzega potencjału w tej dziedzinie i w najbliższym czasie nie planuje przygotowania tego typu projektów transgranicznych.

Z badań wynika, że ponad 360 respondentów, ma związek z drugą stroną granicy w sferze społecznej i kulturowej. Ponad 80% z nich dostrzega (w różnej mierze) istnienie takich powiązań jako potencjał do współpracy transgranicznej.

### **Główne wyzwania:**

- podnoszenie poziomu jakości i intensywności współpracy transgranicznej pomimo różnic w strukturze, funkcjonowaniu i finansowaniu administracji publicznej na poziomie regionalnym w Czechach i Polsce;
- wspieranie zainteresowania odpowiednich podmiotów współpracą transgraniczną, a także budową stabilnych partnerstw;



- kontynuacja prac nad ramowymi warunkami określającymi współpracę niektórych elementów zintegrowanego systemu ratownictwa (szczególnie służby ratownicze);
- podejmowanie działań na rzecz przełamania uprzedzeń i historycznie ukształtowanych barier, które utrudniają lepszą integrację w obszarze kulturowo–społecznym społeczności mieszkających po obu stronach granicy.

### 1.2.3 Komplementarność i synergia z innymi formami wsparcia

W okresie programowania 2021–2027 czesko-polski program, w poniżej wymienionych obszarach tematycznych, będzie uzupełniał działania, które będą wspierane z wykorzystaniem innych narzędzi pomocowych i stworzy w ten sposób efekty synergiczne. Cechą wyróżniającą działania programu Interreg od pozostałych programów wsparcia jest jego wymiar transgraniczny.

Działania dofinansowane ze środków Interreg muszą się charakteryzować transgranicznym oddziaływaniem na obszarze programu. Cecha ta wyróżnia program transgraniczny od programów krajowych, ponadnarodowych i regionalnych finansowanych zarówno z funduszy EU, jak i krajowych. Koordynacja komplementarności i synergii między programem Interreg Czecho — Polska a innymi programami odbywa się przy tworzeniu programów na poziomie strategicznym. Celem jest uniknięcie pokrywania się wspieranych działań i odwrotnie, wzmocnienie potencjalnego wpływu projektów poprzez ich synergię i komplementarność. Komplementarność i synergia będą na bieżąco monitorowane w zarządzaniu naborami, a także w ewaluacji wpływów programu. Koordynacja po stronie czeskiej będzie przebiegała także za pośrednictwem tematycznych platform koordynacyjnych Instytucji Krajowej ds. Koordynacji czeskiej Umowy Partnerstwa. Podmiotem wspomagającym proces koordynacji strategicznej w Polsce, zarówno na etapie przygotowania, jak i realizacji programów finansowanych ze środków unijnych, w tym programu Interreg Czecho — Polska, jest również Komitet do spraw Umowy Partnerstwa. W jego skład wchodzi przedstawiciele wszystkich instytucji zarządzających programami służącymi realizacji Umowy Partnerstwa, m.in. przedstawiciele urzędów centralnych i samorządów.

W Komitecie Monitorującym programu Interreg Czecho — Polska będą reprezentanci także z innych programów. Zapewniony będzie więc przepływ wiedzy i informacji o planowanych i realizowanych działaniach.

Wsparcie regionalnej i lokalnej transgranicznej infrastruktury transportowej z programu czesko-polskiego w latach 2021–2027 nawiązuje w sposób uzupełniający po stronie czeskiej do wsparcia obejmującego międzynarodową bazową infrastrukturę drogową i kolejową z innych programów (Program Operacyjny Transport i Krajowy Plan Odbudowy). Po stronie polskiej działania programu będą uzupełnieniem inwestycji w obszarze infrastruktury transportowej realizowanych z krajowego Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko 2021-27 (FEnIKS), Krajowego Planu Odbudowy, trzech regionalnych programów na lata 2021-2027- Fundusze Europejskie dla Śląskiego, Dolnego Śląska i Opolskiego oraz Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg. Efektem synergicznym będzie płynniejszy ruch w podstawowym układzie sieci drogowej i lokalnej infrastrukturze drogowej.

Projekty transgranicznej budowy i modernizacji ścieżek i szlaków rowerowych po czeskiej stronie nawiązują w sposób uzupełniający do wsparcia dla miejskich ścieżek rowerowych ze Zintegrowanego Regionalnego Programu Operacyjnego 2 (ZRPO 2), a także do wsparcia udzielanego przez Państwowy Fundusz Infrastruktury Transportowej. Po polskiej stronie będą one realizowane w ramach wszystkich trzech regionalnych programów na lata 2021-2027 - Fundusze Europejskie dla Śląskiego, Dolnego Śląska i Opolskiego a także Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg. Efektem synergicznym będzie gęstsza sieć krajowej i transgranicznej infrastruktury transportu rowerowego.

Zintegrowany system ratowniczy jest po stronie czeskiej wspierany przez program ZRPO 2 (sprzęt, systemy ostrzegania, ośrodki szkoleniowe). Natomiast z programu ogólnokrajowego udzielane są dotacje inwestycyjne dla jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej (tylko zakup sprzętu). Po stronie polskiej podmioty należące do systemu ratownictwa wspierane są m.in. z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW). Program czesko-polski w tym obszarze będzie się koncentrował przede wszystkim na wspieraniu transgranicznej zdolności jednostek do działania. Temat adaptacji do zmian klimatu jest również wspierany przez program Interreg Central Europe. Efektem synergicznym wszystkich

tych wsparcia będzie nowoczesnie wyposażony i transgraniczny zintegrowany system ratowniczy.

Podczas gdy transgraniczne wsparcie w zakresie przystosowania się do zmian klimatu, redukcji zanieczyszczenia powietrza, wsparcia gospodarki o obiegu zamkniętym i bioróżnorodności skoncentruje się głównie na koordynacji procedur, wymianie doświadczeń i lokalnych rozwiązaniach, prawdziwie kompleksowe działania będą po stronie czeskiej wspierane przez Program Operacyjny Środowisko i również Krajowy Plan Odbudowy. Po stronie polskiej będą one realizowane przez Program FEnIKS, Krajowy Plan Odbudowy oraz trzy regionalne programy na lata 2021-2027 - Fundusze Europejskie dla Śląskiego, Dolnego Śląska i Opolskiego. Efekt synergiczny będzie polegał na poprawie przystosowania się do zmian klimatu, zmniejszeniu zanieczyszczenia powietrza, udoskonaleniu zarządzania gospodarką o obiegu zamkniętym i poprawie oraz wzbogaceniu różnorodności biologicznej i wzmocnieniu jej ochrony, zarówno na poziomie krajowym, jak i transgranicznym.

Turystyka transgraniczna będzie koncentrować się przede wszystkim na promocji miejsc turystycznych i dostępie do atrakcji transgranicznych. Uzupełniająco będzie po stronie czeskiej udzielane wsparcie na renowację zabytków wymagających większych środków oraz tworzenie rozbudowanej infrastruktury turystycznej z programu ZRPO 2, z narodowego programu *Wsparcia turystyki* oraz z programu *Wsparcie restauracji zabytków kultury przez gminy o rozszerzonych kompetencjach*. Po stronie polskiej działania w obszarze turystyki realizowane będą także przez Program FEnIKS oraz trzy regionalne programy na lata 2021-2027 - Fundusze Europejskie dla Śląskiego, Dolnego Śląska i Opolskiego. Efekt synergiczny tych wsparć stworzy atrakcyjniejszą i częściej odwiedzaną granicę czesko-polską.

Spotkania Czechów i Polaków, które są kluczowym obszarem współpracy transgranicznej, będą również wspierane przez Forum Czesko-Polskie, ze środków Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego, a także za pośrednictwem programu Erasmus+. Dzięki synergicznemu działaniu tych instrumentów wzmocnione zostanie poczucie przynależności sąsiedzkiej, przełamane zostaną uprzedzenia i historyczne animozje.

Transgraniczne wsparcie umiędzynarodowienia małych i średnich przedsiębiorstw będzie się koncentrowało na wzajemnej współpracy firm czeskich i polskich. Po stronie czeskiej ten obszar obejmie wsparciem również, szeroko ukierunkowany, Program Operacyjny

Technologie i Aplikacje dla Konkurencyjności, wspierający małe i średnie przedsiębiorstwa. Ponadto w Regionie Morawsko-Śląskim małe i średnie przedsiębiorstwa otrzymają również wsparcie z Funduszu Sprawiedliwej Transformacji. Po polskiej stronie programem krajowym wspierającym małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) będzie Program Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-27. Komponent wsparcia MŚP zawierają także wszystkie trzy regionalne programy na lata 2021-2027 - Fundusze Europejskie dla Śląskiego, Dolnego Śląska i Opolskiego. Dodatkowo w podregionach bielskim i rybnickim województwa śląskiego oraz wałbrzyskim województwa dolnośląskiego tego typu działania będą realizowane z Funduszu Sprawiedliwej Transformacji. Efektem synergicznym tego wsparcia będzie bardziej konkurencyjna granica czesko-polska.

Innymi programami krajowymi zgodnymi z planowanymi działaniami w ramach programu Interreg Czecho — Polska 2021–2027 będzie program w zakresie badań rozwoju oraz innowacyjności (w okresie 2014–2020 Program Operacyjny Inteligentny Rozwój) oraz program w zakresie rozwoju kapitału ludzkiego (w okresie 2014–2020 Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój).

Komplementarne wobec programu Interreg Czecho — Polska będą także dwa programy współpracy ze Słowacją: Interreg Polska — Słowacja oraz Interreg Słowacja — Czecho w części wschodniej obszaru wsparcia oraz programy współpracy transgranicznej Saksonia — Czecho i Polska — Saksonia w części zachodniej. W ramach tych programów będą w większości wdrażane te same tematy współpracy co w programie Interreg Czecho — Polska, który np. w porównaniu z programem Polska — Słowacja różnić się będzie jedynie w zakresie pierwszego celu polityki, który dotyczy wsparcia dla firm.

Oprócz tego będzie położony większy nacisk na merytorycznie powiązane odniesienia do istniejących europejskich, krajowych i regionalnych specjalistycznych strategii i polityk reform, by wykluczyć sprzeczności i wesprzeć synergie:

- Program będzie skierowany na wspieranie kultury i turystyki, w związku z czym można zakładać, że niektóre projekty będą miały okazję, by przyczynić się do inicjatywy Nowego europejskiego Bauhausu. W tym zakresie program będzie zachęcał wnioskodawców i beneficjentów do tego, by Bauhaus, jako kompleksowa zasada, stał się w przyszłości naturalnym elementem planowania i działań podejmowanych w dziedzinie kultury

i sztuki na polsko–czeskim pograniczu. W ramach wspierania odnowy dóbr kultury wnioskodawcy i beneficjenci będą zachęceni do tego, by działali zgodnie z dobrą praktyką dokumentu „Europejskie zasady jakości dotyczące działań finansowanych ze środków UE i mających potencjalny wpływ na dziedzictwo kulturowe”, opracowanego przez organizację ICOMOS w imieniu Komisji Europejskiej w trakcie Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego 2018. Istotne jest, że program będzie wymagał aby beneficjenci poświęcali należytą uwagę na trwałość finansową dofinansowanych inwestycji w zakresie dziedzictwa kulturowego. Program to osiągnie zarówno poprzez starania beneficjentów o zaangażowanie środków prywatnych w finansowanie operacji, jak i poprzez zastosowanie działań, które rozszerzą cel wykorzystania wspieranego dziedzictwa kulturowego także na działania generujące dochód (np. możliwość wykorzystania pomieszczeń do celów konferencyjnych, imprez kulturalnych, festynów itp.).

- W trakcie wdrażania programu Instytucja Zarządzająca będzie wspierała strategiczne wykorzystywanie zamówień publicznych na rzecz wspierania celów polityki (w tym starań o profesjonalizację, usuwaniu luk w zakresie zdolności administracyjnych). Beneficjenci powinni być zachęceni, by korzystali z większej liczby kryteriów, dotyczących jakości i kosztów cyklu życia. Jeżeli jest to możliwe do wykonania, w procedurach zlecenia zamówień publicznych powinny być ujęte aspekty środowiskowe (np. zielone kryteria dla zlecenia zamówień publicznych) oraz społeczne, a także zachęty innowacyjne.
- Wdrażanie programu będzie odbywać się zgodnie z regulacjami państwowymi i międzynarodowymi dotyczącymi równości, włączenia, niedyskryminacji i dostępności wszystkich osób - bez względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, stan zdrowia lub niepełnosprawność, wiek, miejsce zamieszkania, status ekonomiczny, orientację psychoseksualną itp. Wspierane projekty będą uwzględniały specyficzne problemy i potrzeby wszystkich mniejszości w obszarze wsparcia, osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami. Aby zostały spełnione zasady horyzontalne w myśl art. 9 ust. 2 i 3 rozporządzenia (UE) 2021/1060 (rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów), w trakcie całego procesu przygotowania, monitorowania, kontroli, promocji i realizacji programu wszystkie projekty i działania będą otwarte i włączające, by mogli w nich uczestniczyć w takim samym stopniu mężczyźni i kobiety, ludzie różnej rasy, pochodzenia, wyznania, orientacji

seksualnej, bez względu na wiek, niepełnosprawność, itp. Zasadniczą sprawą dla programu jest to, by wszystkim stwarzał on taką samą możliwość włączenia się we wspierane działania lub zamówienia realizowane w trybie konkursu, ponieważ idea programu jest integrowanie pogranicza i jego wszystkich mieszkańców. Projekty będą realizowane z uwzględnieniem projektowania bez barier. Na etapie wyboru projektów kryterium będzie weryfikować, czy planowany do realizacji projekt i jego działania nie dyskryminują nikogo i będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Na etapie projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany zarówno w procesie monitorowania, jak również ewentualnej kontroli.

- Zgodnie z art. 9 ust. 4 rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów programy mają być realizowane zgodnie z celem wspierania zrównoważonego rozwoju, z uwzględnieniem celów dotyczących zrównoważonego rozwoju (SDGs), a także porozumienia paryskiego w sprawie zmian klimatu oraz Europejskiego Zielonego Ładu. Pod tym względem program będzie zachęcał wnioskodawców także do składania takich projektów, które przyczynią się do przejścia na gospodarkę nowoczesną, konkurencyjną i zrównoważoną. Wpływ poszczególnych propozycji projektów na środowisko naturalne będzie analizowany na etapie ich oceny przez pracowników Wspólnego Sekretariatu oraz ewentualnie desygnowanych ekspertów. Projekty potencjalnie znacząco negatywnie wpływające na środowisko naturalne nie będą kwalifikowalne do współfinansowania przez program. Ponadto, w przypadku projektów infrastrukturalnych, program zapewni, że realizowane inwestycje będą odporne na zmiany klimatu. Ponadto, program będzie w ramach oceny preferował takie projekty, które będą miały ze względu na swój charakter pozytywny wpływ na środowisko, ochronę różnorodności biologicznej lub/i adaptację do zmian klimatu.
- Dla sprawnego wdrażania programu sprawą zasadniczą jest to, by obsługa administracyjna projektów odbywała się w pełni elektronicznie, co zapewni przejrzystość i ślad audytowy wszystkich ważnych czynności związanych z wdrażaniem projektu. W ramach programu stworzono system zapewniający, że wszelka wymiana między beneficjentami a wszystkimi instytucjami programu będzie odbywać się za pośrednictwem w pełni funkcjonalnej elektronicznej wymiany danych zgodnie

Program Interreg Czecho-Polska 2021-2027\_ tłumaczenie na j. polski\_wersja dostępna

z załącznikiem XIV wspólnego rozporządzenia 2021/1060. System będzie specjalnie dostosowany do potrzeb programu, w tym będzie posiadał polską wersję językową.

Podczas realizacji programu będą również uwzględnione środki służące eliminacji, minimalizacji i kompensacji negatywnych wpływów działań/projektów na środowisko, które wyniknęły z oceny oddziaływania programu na środowisko (SEA) z rozdziału 10 wraz z kryteriami wyboru projektów określonymi w rozdziale 11. Konkretnie działania zostaną opisane w nawiązującej dokumentacji programowej, czyli w poszczególnych naborach wniosków projektowych, wytycznych dla wnioskodawców oraz metodykach kontroli i oceny wniosków projektowych. System oceny projektów zapewni, że projekty, które mogą mieć znaczący negatywny wpływ na środowisko, nie będą wspierane przez program.

#### 1.2.4 Wnioski z dotychczasowych doświadczeń

W latach 2014–2020 ze środków programu Interreg Czecho – Polska wspierane były następujące obszary współpracy:

- wspólne zarządzanie ryzykiem,
- rozwijanie potencjału dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego dla rozwoju zatrudnienia,
- wykształcenie i kwalifikacje,
- współpraca instytucji i społeczności lokalnych.

W obszarze wspólnego zarządzania ryzykiem, przede wszystkim dzięki realizacji projektu flagowego Bezpieczne pogranicze, została pogłębiona systemowa współpraca transgraniczna zawodowych straży pożarnych. W ramach tego projektu w planach działań interwencyjnych straży pięciu krajów i trzech województw uwzględniono także jednostki z drugiej strony granicy. Dzięki zakupom nowego sprzętu została zwiększona zdolność do działania 89 jednostek zawodowej straży pożarnej i ochotniczych straży pożarnych. Z oceny efektów w tym obszarze wynika zalecenie dalszego wspierania jednostek zintegrowanego systemu ratownictwa i skupienia się przede wszystkim na działaniach o charakterze systemowym, rzeczowym i technicznym. Zainteresowanie naborami w okresie 2014–2020 wskazuje na

utrzymującą się wysoką zdolność absorpcyjną podmiotów zintegrowanego systemu ratownictwa.

W zakresie wsparcia rozwoju potencjału dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego udało się znacząco podnieść atrakcyjność wielu wcześniej zaniedbanych części pogranicza czesko-polskiego. Stało się to poprzez fizyczne zwiększenie ich atrakcyjności (253 odrestaurowanych transgranicznych zabytków kultury lub przyrody) lub przez wspólną promocję. Ponadto zmodernizowano 198 km transgranicznych dróg łączących te atrakcje.

W ewaluacji efektów programu zalecono kontynuację odnawiania infrastruktury transgranicznej i atrakcji turystycznych. Ponadto zalecono skupienie się w większym stopniu na promocji transgranicznego ruchu turystycznego. We wszystkich tych obszarach, na podstawie przeprowadzonej analizy, również w okresie 2021–2027 można oczekiwać znacznych zdolności absorpcyjnych, a tym samym wysokiej jakości realizowanych projektów. Ewaluacja weryfikacji zmian potrzeb rozwojowych programu zwróciła uwagę na skomplikowane zasady naborów na projekty dotyczące zarządzania destynacjami turystycznymi. Spowodowało to, że mało projektów spełniło wszystkie wymagania i zostało wybranych do dofinansowania. Dlatego we wnioskach z ewaluacji zalecono znaczne uproszczenie tego typu naborów, a przede wszystkim złagodzenie lub usunięcie niektórych merytorycznych warunków konkursu.

W dziedzinie wspólnej edukacji wszystkie ogłoszone nabory nie spełniły oczekiwań członków Komitetu Monitorującego program, zarówno pod względem zainteresowania wnioskodawców, jak i przede wszystkim pod względem jakości składanych projektów. z analizy niezależnej ewaluacji programu wynika, że jedną z przyczyn były niewystarczające możliwości realizacji projektów w szkołach, których kadra jest obciążona bieżącą sprawozdawczością, a także projektami z Europejskiego Funduszu Społecznego. Mimo tych trudności dofinansowano 3 transgraniczne programy edukacyjne, w których wzięło udział ponad 6000 absolwentów z Czech i Polski. W odniesieniu do okresu 2021–2027 w ewaluacji zalecono skupienie się bardziej na transgranicznej wymianie oraz stażach uczniów i studentów ukierunkowanych na wzajemne poznanie kultury i języka sąsiada w ramach celu Lepsze zarządzanie Interreg.



W zakresie współpracy instytucji i społeczności realizowane były projekty standardowe i mikroprojekty (w ramach sześciu funduszy mikroprojektów). Projekty te były skoncentrowane głównie na transgranicznych spotkaniach mieszkańców, uczniów i studentów oraz stowarzyszeń celowych. Dzięki wsparciu działań kulturalnych i społecznych, udało się połączyć wiele czeskich i polskich społeczności i organizacji, pogłębić współpracę istniejących partnerstwa lub nawiązać nowe. W ewaluacji rekomendowano dalsze wspieranie współpracy instytucji i obywateli oraz kontynuowanie działalności Funduszy Mikroprojektów po 2021 r.

W okresie 2014–2020 program borykał się z dużym obciążeniem administracyjnym, związanym głównie z nowym systemem monitorowania MS2014+. Niezależna ewaluacja procesowa dostarczyła szczegółowe zalecenia, jak można w znaczący sposób uprościć system monitorowania w latach 2021–2027. Wnioskodawcy i beneficjenci zwrócili również uwagę na skomplikowaną dokumentację programową, a przede wszystkim na biurokratyczne podejście przy kontroli kwalifikowalności projektów, gdzie wiele z nich zostało odrzuconych z przyczyn czysto formalnych lub powodów administracyjnych. Również w tym zakresie program otrzymał wiele zaleceń opracowanych w ramach niezależnej ewaluacji dotyczących dokumentacji programu oraz poprawy procesu kontroli kwalifikowalności.

W ramach procesu zewnętrznej ewaluacji programu 2014–2020 zostały również zidentyfikowane pewne aspekty, które zwiększają obciążenie administracyjne wnioskodawców i beneficjentów oraz jego struktur implementacyjnych. Dotyczy to również dwuetapowego systemu składania raportów z realizacji projektu, czy nieprzejrzystej i obszernej dokumentacji programu. Zalecenia te zostaną uwzględnione przy przygotowaniach procesów i dokumentacji programu na lata 2021–2027, w celu jak największego uproszczenia procesu jego implementacji. W ewaluacji zwrócono również uwagę na znaczne rezerwy w zakresie informowania o programie i jego promocji (np. praca Regionalnych Punktów Kontaktowych, działania promocyjne projektów, strony internetowe czy promocja wyników programu). Choć wiele zaleceń zostało już wdrożonych w okresie 2014–2020, część z nich pozostaje aktualnych na przyszłość.

#### 1.2.5 Strategie makroregionalne

Wkład programu Interreg Czecho — Polska w strategię makroregionalną Bałtyku i Dunaju nie jest znaczący, ponieważ każda część obszaru podlega innej strategii makroregionalnej (Bałtyk, Dunaj) i w obu przypadkach są one peryferyjne w stosunku do tych strategii.

### 1.3 Uzasadnienie wybranych celów polityki oraz celów specyficznych Interreg, odpowiadających im priorytetów, celów szczegółowych oraz form wsparcia z uwzględnieniem, w stosownych przypadkach, kwestii brakujących połączeń w infrastrukturze transgranicznej

Tabela 1

Wybrany cel polityki lub wybrany cel specyficzny Interreg	Wybrany cel szczegółowy	Priorytet	Uzasadnienie wyboru
1 – Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa	iii) wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne	5	Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) odgrywają istotną rolę w gospodarce obszaru objętego programem. Ponadprzeciętnie (w porównaniu do średniej UE) przyczyniają się do wzrostu zatrudnienia i jednocześnie stanowią element stabilizujący, ponieważ potrafią elastyczniej niż duże przedsiębiorstwa reagować na zmieniające się warunki. Jednak w przeciwieństwie do nich MŚP borykają się z wieloma problemami, takimi jak trudniejszy dostęp do kapitału czy wiedzy. Dodatkowo problemy te może spotęgować pandemia Covid-19 i jej negatywne skutki dla gospodarki. Skutki te mogą być poważniejsze na obszarze programu niż w innych regionach Czech i Polski, między innymi ze względu na fakt, że konkurencyjność

Wybrany cel polityki lub wybrany cel specyficzny Interreg	Wybrany cel szczegółowy	Priorytet	Uzasadnienie wyboru
			<p>pogranicza czesko-polskiego w porównaniu do średniej UE (mierzonej wskaźnikiem konkurencyjności regionalnej RCI) jest niższa.</p> <p>Z tego powodu ważne jest, aby wzmocnić konkurencyjność MŚP. Współpraca transgraniczna oferuje w tym zakresie istotny potencjał, który nie został jeszcze w pełni wykorzystany. Współpraca między czeskimi i polskimi firmami od dawna się pogłębia, systematycznie rozwija się wymiana handlowa i rośnie wolumen wzajemnych inwestycji transgranicznych. Niemniej jednak zainteresowanie firm czeskich i polskich wzajemną współpracą jest zróżnicowane i zdarza się, że mniejsze niż np. współpracą z firmami niemieckimi ze względu na ich silniejszą pozycję rynkową, większą dostępność kapitału i wyższy poziom innowacyjności. Dlatego w ramach tego celu szczegółowego wsparcie programu skierowane jest na usługi, których celem jest pośrednictwo i tworzenie partnerstw transgranicznych MŚP, rozpoczynanie i rozwijanie ich działalności na rynku drugiego kraju oraz transgraniczne pośrednictwo w zakresie usług innowacyjnych i badawczych.</p>

Wybrany cel polityki lub wybrany cel specyficzny Interreg	Wybrany cel szczegółowy	Priorytet	Uzasadnienie wyboru
			Formą wsparcia jest dotacja. Wsparcie małych i średnich przedsiębiorstw ma charakter pośredni, czyli poprzez pośredników oraz w formie świadczenia i pośrednictwa usług.
2 – Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa	iv) wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego	1	Ze względu na uwarunkowania fizyczno-geograficzne i społeczno-gospodarcze obszaru programowego klęski żywiołowe i katastrofy na pograniczu czesko-polskim w wielu miejscach mają transgraniczne następstwa. Znaczną część obszaru przygranicznego stanowią zalesione góry. W niektórych częściach występują transgraniczne ciek wodne, natomiast wschodnią część obszaru programowania stanowi gęsto zaludniona aglomeracja ostrawsko-katowicka. Niezbędna jest zatem transgraniczna współpraca w zakresie ratownictwa, zapobiegania zagrożeniom i usuwania katastrof. Chociaż współpraca ta trwa już od dłuższego czasu, nadal istnieje wiele kwestii, którymi należy się zająć. W niektórych przypadkach, np. w ratownictwie medycznym, nadal brakuje warunków ramowych określających współpracę, które pozwolą na realizację interwencji na terytorium drugiego państwa. W innych przypadkach, np. we współpracy straży pożarnych, są to raczej częściowe

Wybrany cel polityki lub wybrany cel specyficzny Interreg	Wybrany cel szczegółowy	Priorytet	Uzasadnienie wyboru
			<p>przeszkody, które ją utrudniają (np. ubezpieczenie pojazdu, kwestie odszkodowań, opłaty drogowe). Istotne znaczenie dla efektywnej współpracy ma również bardzo dobra komunikacja i wymiana informacji oraz wykwalifikowany personel, który zna warunki i procedury działania po drugiej stronie granicy oraz posługuje się językiem sąsiada.</p> <p>Innym ważnym aspektem, na który musi zareagować program, jest zmieniający się charakter i intensywność zagrożeń związanych ze zmianami klimatu (np. większa częstotliwość gwałtownych powodzi w wyniku ulewnych deszczy, większe ryzyko pożarów lasów z powodu suszy i wysychanie lasów zaatakowanych przez korniki itp.).</p> <p>Uwzględniając te czynniki, program koncentruje się na dalszym pogłębianiu transgranicznej współpracy systemów ratownictwa w ramach tego celu szczegółowego.</p> <p>Formą wsparcia jest dotacja, wspierane są niekomercyjne działania realizowane w interesie publicznym.</p>

Wybrany cel polityki lub wybrany cel specyficzny Interreg	Wybrany cel szczegółowy	Priorytet	Uzasadnienie wyboru
<p><b>2 – Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa</b></p>	<p>vii) wzmocnienie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczenie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia</p>	<p>1</p>	<p>Granica czesko-polska to region bogaty w zasoby naturalne. Znaczną jego część stanowią zalesione pasma górskie z obszarami cennymi przyrodniczo. Są tu m.in. parki narodowe/krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu oraz obszary Natura 2000. Obszary te w znaczący sposób wpływają na jakość życia na pograniczu, jego atrakcyjność turystyczną i ogólne jego postrzeganie. Jednak podejście do ochrony zasobów przyrodniczych, nie pomijając cennych obszarów, różni się po obu stronach granicy. Biorąc pod uwagę, że wiele cennych obszarów leży bezpośrednio na granicy, ważne jest, aby wspierać współpracę transgraniczną w formie wymiany informacji o zasobach naturalnych. Istotne jest przekazywanie sobie dobrych praktyk i harmonizacja podejścia w zakresie dbałości o zasoby naturalne. Także monitorowanie występowania gatunków i wspólne zarządzanie zasobami przyrodniczymi, są zagadnieniami ważnymi we współpracy transgranicznej.</p> <p>Środowisko naturalne obszaru programowego narażone jest na liczne zagrożenia. Dużym zagrożeniem dla ochrony przyrody i zachowania bioróżnorodności jest intensywna turystyka w miejscowościach szczególnie atrakcyjnych. Kolejnym</p>

Wybrany cel polityki lub wybrany cel specyficzny Interreg	Wybrany cel szczegółowy	Priorytet	Uzasadnienie wyboru
			<p>zagrożeniem jest rozszerzająca się sieć osadnicza i powiązana z nią infrastruktura, a także zachodzące zmiany klimatu związane w szczególności z suszą. Zwłaszcza wschodnia część obszaru objętego programem walczy z dużym zanieczyszczeniem powietrza. Wszystkie te zagrożenia mają charakter transgraniczny i do skutecznego przeciwdziałania nim potrzebne są skoordynowane procedury.</p> <p>Dlatego program wspiera współpracę w zakresie zarządzania zasobami naturalnymi, przeciwdziałania zagrożeniom środowiskowym poprzez tworzenie sieci i platform współpracy. Wspiera także wymianę informacji, monitoring procesów oraz zjawisk środowiskowych, realizację wspólnych analiz, koncepcji, oraz współfinansuje projekty terenowe.</p> <p>Formą wsparcia jest dotacja, wspierane są niekomercyjne działania realizowane w interesie publicznym.</p>
3 – Lepiej połączona Europa	ii) rozwój i udoskonalanie zrównoważonej,	3	Połączenia transgraniczne są nadal niewystarczające i stanowią przeszkodę dla współpracy transgranicznej.



Wybrany cel polityki lub wybrany cel specyficzny Interreg	Wybrany cel szczegółowy	Priorytet	Uzasadnienie wyboru
	<p>odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej</p>		<p>Pomimo licznych inwestycji w poprzednich okresach programowania, transgraniczna infrastruktura transportowa jest na niektórych terenach nadal w złym stanie i z zagrożeniami bezpieczeństwa. Transgraniczna infrastruktura transportowa poza siecią TEN-T nie jest traktowana jako priorytetowe połączenia, więc kluczowe inwestycje w obu państwach członkowskich są lokalizowane na innych obszarach. Dotyczy to przede wszystkim mostów drogowych na ciekach granicznych, połączeń drogowych na obszarach górskich oraz lokalnych transgranicznych linii kolejowych. Jednocześnie dochodzi do przeciążenia turystycznego w miejscach niektórych atrakcji transgranicznych. Poprawa w zarządzaniu turystycznym ruchem i infrastruktury transportowej mogą w znaczący sposób pomóc do przekształcenia obciążeń środowiskowych w korzyści dla transgranicznego rozwoju regionalnego. Wspieranie transgranicznego transportu kolejowego ma na celu znaczną poprawę konkurencyjności względem transportu drogowego, tak aby kolej stała się preferowanym środkiem transportu dotarcia do wielu miejsc atrakcyjnych turystycznie. Inwestycje w infrastrukturę kolejową mogą przyczynić się więc do</p>

Wybrany cel polityki lub wybrany cel specyficzny Interreg	Wybrany cel szczegółowy	Priorytet	Uzasadnienie wyboru
			<p>znaczącego zmniejszenia obciążenia transportem drogowym. Modernizacja infrastruktury transportu drogowego zwiększy płynność ruchu i pomoże rozproszyć transgraniczny ruch drogowy na kolejnych przejściach granicznych. Rezultatem będzie zmniejszenie lokalnego obciążenia CO<sub>2</sub>. Modernizacja infrastruktury transportowej zwiększy bezpieczeństwo transportu transgranicznego. Wsparcie rozwiązań cyfrowych umożliwi bardziej efektywne zarządzanie transgranicznym transportem drogowym i kolejowym, w tym w odniesieniu do ryzyk zmian klimatu.</p> <p>Formą wsparcia jest dotacja, wspierane są niekomercyjne działania realizowane w interesie publicznym.</p>
4 – Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca	vi) wzmocnienie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i	2	<p>Turystyka ma niezwykle istotne znaczenie gospodarcze na pograniczu czesko-polskim. Jednak jej rola jest bardzo zróżnicowana w zależności od potencjału danej części tego terytorium.</p> <p>Największe znaczenie gospodarcze mają przede wszystkim obszary górskie wzdłuż granicy. Znajduje się tu wiele atrakcji przyrodniczych i historycznych i jest to obszar o bogatych tradycjach kulturowych. Mimo że obszar ten jest stosunkowo dobrze</p>

Wybrany cel polityki lub wybrany cel specyficzny Interreg	Wybrany cel szczegółowy	Priorytet	Uzasadnienie wyboru
włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych	innowacjach społecznych		<p>wyposażony w podstawową infrastrukturę turystyczną, potencjał jaki oferuje, nie jest dotychczas w pełni wykorzystany, przede wszystkim ze względu na sezonowy charakter turystyki.</p> <p>Od 2014 r. na pograniczu czesko-polskim obserwuje się stosunkowo znaczący spadek bezrobocia. W związku z pandemią Covid-19, wprowadzonymi obostrzeniami oraz spadkiem wzrostu gospodarczego, trend ten się zmienia. Dochodzi do wzrostu bezrobocia, które nawet w poprzedniej, korzystnej sytuacji, w niektórych częściach obszaru przygranicznego, było znacznie wyższe od średniej krajowej.</p> <p>Sytuacja ta znacznie ograniczyła działania podmiotów turystycznych, a z powodu mniejszej liczby zagranicznych gości, obszar ten stał się uzależniony od krajowego ruchu turystycznego. Program koncentruje się zatem na poprawie wykorzystania potencjału turystycznego dla rozwoju zrównoważonego tego obszaru. Nacisk jest położony na zwiększenie oferty turystycznej poprzez nie tylko tworzenie nowych transgranicznych produktów turystycznych, ale i łączenie już istniejących.</p> <p>Podjęmowane będą między innymi starania o wydłużenie sezonu turystycznego, czyli</p>

Wybrany cel polityki lub wybrany cel specyficzny Interreg	Wybrany cel szczegółowy	Priorytet	Uzasadnienie wyboru
			<p>rozłożenie liczby odwiedzających na dłuższy okres czasu i ich przekierowanie do mniej eksponowanych, a równie interesujących lokalizacji, tak aby nie szkodzić interesom miejscowej ludności i ochrony przyrody. Dzięki planowanym działaniom dojdzie do ustabilizowania sytuacji i ponownego rozwoju turystyki i powiązanych z nią usług na tym obszarze.</p> <p>Formą wsparcia jest dotacja, wspierane są niekomercyjne działania realizowane w interesie publicznym.</p>
Cel specyficzny – Interreg	(b) Zwiększanie sprawności administracji publicznej w drodze wspierania współpracy prawnej i administracyjnej oraz współpracy między obywatelami,	4	<p>Efektywna współpraca administracji publicznej i innych instytucji publicznych jest niezbędna dla rozwoju wspólnego obszaru transgranicznego. Współpraca transgraniczna jest postrzegana jako podstawa wzmocnienia konkurencyjności pogranicza.</p> <p>Wspólne opracowywanie i wprowadzanie wspólnych rozwiązań umożliwi bardziej skuteczną realizację działań poprzez dzielenie się know-how i dobrymi doświadczeniami, wykorzystywanie efektów synergicznych oraz osiągnięcie korzyści skali. Ścisła współpraca między instytucjami stwarza również warunki do</p>

Wybrany cel polityki lub wybrany cel specyficzny Interreg	Wybrany cel szczegółowy	Priorytet	Uzasadnienie wyboru
	<p>podmiotami społeczeństwa obywatelskiego i instytucjami, w szczególności w celu wyeliminowania przeszkód prawnych i innych przeszkód w regionach przygranicznych</p>		<p>zacieśniania kontaktów i współpracy między obywatelami oraz współpracy gospodarczej, a tym samym przyczynia się do pogłębiania spójności społecznej i terytorialnej w regionach przygranicznych.</p> <p>Obecnie coraz częściej pojawiają się partnerstwa mające potencjał do realizacji systemowych i długoterminowych rozwiązań, które mają pozytywny wpływ na terytorium programu. Nadal jednak istnieją obszary, które stanowią barierę dla dalszego rozwoju współpracy transgranicznej. Niektóre z tych przeszkód są spowodowane różnicami w ustawodawstwie lub procedurach administracyjnych, inne wynikają z różnic w organizacji administracji publicznej, gdzie procesy decyzyjne w określonych kwestiach są podejmowane na różnych poziomach.</p> <p>Dlatego ważne jest dalsze wspieranie działań mających na celu identyfikację i usuwanie przeszkód oraz rozwijanie potencjału współpracy transgranicznej w różnych dziedzinach życia poprzez współpracę na różnych szczeblach administracji publicznej. Można to osiągnąć poprzez np. tworzenie różnych platform, przygotowywanie i wdrażanie wspólnych planów, polityk, procedur itp.</p>

Wybrany cel polityki lub wybrany cel specyficzny Interreg	Wybrany cel szczegółowy	Priorytet	Uzasadnienie wyboru
			Formą wsparcia jest dotacja, wspierane są niekomercyjne działania realizowane w interesie publicznym.
Cel specyficzny – Interreg	(c) Budowanie wzajemnego zaufania, w szczególności poprzez wspieranie działań ułatwiających kontakty międzyludzkie	4	<p>Współpraca transgraniczna na obszarze wsparcia stale się rozwija, zwłaszcza na polu kulturalnym i społecznym. Niemniej jednak nadal można zidentyfikować bariery, które są utrudnieniem dla jeszcze intensywniejszej współpracy transgranicznej. Chodzi zwłaszcza o utrzymujące się uprzedzenia oraz zaszłości o podłożu historycznym.</p> <p>Z tego powodu niezwykle potrzebne i pożądane jest rozwijanie działań obejmujących współpracę między mieszkańcami i społecznościami lokalnymi, ponieważ jest to podstawa do budowania silnego wzajemnego zaufania i więzi z obszarem zamieszkania. Wynikające z tego działania w znaczący sposób przyczynią się do zwiększenia poczucia przynależności i tożsamości regionalnej mieszkańców oraz wzajemnego zrozumienia.</p> <p>Współpraca mieszkańców nie jest możliwa bez aktywnego udziału instytucji na poziomie lokalnym i regionalnym. Warunkiem tej współpracy jest wykształcony,</p>

Wybrany cel polityki lub wybrany cel specyficzny Interreg	Wybrany cel szczegółowy	Priorytet	Uzasadnienie wyboru
			<p>językowo przygotowany i zmotywowany personel, który jest zarówno aktywnym uczestnikiem działań transgranicznych, jak i pośrednikiem przenoszącym ideę współpracy transgranicznej na wyższy poziom zarządzania w poszczególnych instytucjach.</p> <p>Formą wsparcia jest dotacja, wspierane są niekomercyjne działania realizowane w interesie publicznym.</p>

## 2 Priorytety

### 2.1 Priorytet 1–Zintegrowany system ratownictwa i środowisko

W ramach celu polityki nr 2 wspierany jest cel szczegółowy iv) wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego, oraz cel szczegółowy vii) wzmocnienie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia.

#### 2.1.1 iv) wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego

2.1.2 Powiązane rodzaje działań oraz ich oczekiwany wkład w realizację wspomnianych celów szczegółowych oraz w stosunkowych przypadkach, strategii makroregionalnych i strategii na rzecz basenu morskiego

Celem wsparcia jest zwiększenie gotowości i transgranicznej zdolności do działania odpowiednich podmiotów w zakresie zagrożeń i katastrof na obszarach przygranicznych. Działania te obejmują także dostosowywanie do zmieniającego się charakteru poszczególnych zagrożeń i ich intensywności, na które wpływają zmiany klimatu (np. w kontekście pogłębiającej się suszy).

Uwzględniając zdefiniowany cel program wspiera następujące typy działań:

- **Działania systemowe wzmocniające współpracę transgraniczną**

Działanie dotyczy zarówno identyfikacji problemów/potrzeb systemów łączności zarządzania kryzysowego, jak i tworzenia systemów nadrzędnych. Te obejmują połączenie systemów krajowych w funkcjonalne systemy transgraniczne. Przede wszystkim celem jest wzajemne transgraniczne integrowanie istniejących systemów łączności i wymiany informacji wykorzystywanych w zarządzaniu kryzysowym oraz w działaniach związanych z usuwaniem zagrożeń i katastrof. Te rozwiązania zapewnią kompatybilność systemów i dostępność



odpowiednich informacji po obu stronach granicy umożliwiające szybką i skuteczną transgraniczną interwencję służb ratowniczych i bezpieczeństwa.

Wspierane są także działania systemowe prowadzące do usuwania przeszkód prawnych i administracyjnych we współpracy służb ratowniczych. Przedsięwzięcia te polegają na ustalaniu założeń współpracy, takich jak np. umowy międzyrządowe czy między poszczególnymi instytucjami w zakresie zagrożeń i katastrof. Istotne jest także ustalenie zasad dla innych powiązanych działań polegających na tworzeniu metod/procedury wspólnej koordynacji akcji jednostek ratownictwa i bezpieczeństwa oraz zarządzania kryzysowego.

Częścią tej grupy działań jest również tworzenie wspólnych materiałów w formie map oraz ich udostępnianie w celu zapewnienia orientacji w terenie, czy informowania o lokalizacji zagrożeń powodowanych przez człowieka itp.

- **Szkolenia i wymiana doświadczeń, wspólne ćwiczenia, wymienne staże**

W ramach tego typu działań program koncentruje się na poszerzaniu wiedzy i umiejętnościach potrzebnych do współpracy transgranicznej służb ochrony bezpieczeństwa, interwencji zespołów ratownictwa medycznego oraz zarządzania kryzysowego. Obejmą one na przykład szkolenia teoretyczne i praktyczne w zakresie warunków prawnych, administracyjnych i innych regulacji dotyczących zarządzania kryzysowego i reagowania w sytuacjach kryzysowych w kraju partnerskim. Mogą one uwzględniać także niezbędną naukę języka, który będzie językiem komunikacji w trakcie prowadzonych transgranicznych działań ratunkowych. Dofinansowanie będą mogły otrzymać także wspólne ćwiczenia i działania z zakresu doskonalenia umiejętności lub wymienne staże dla personelu służb ratowniczych i bezpieczeństwa oraz zarządzania kryzysowego z obu stron granicy.

- **Modernizacja/zakupy specjalistycznego sprzętu niezbędnego do zapobiegania i eliminacji skutków zagrożeń związanych ze zmianami klimatu**

Dzięki temu działaniu jednostki ratownictwa medycznego i siły bezpieczeństwa mogą zmodernizować/pozyskać specjalistyczny sprzęt oraz wyposażenie potrzebne do radzenia sobie z nowymi zagrożeniami związanymi ze zmianami klimatu. Jest to ważne w szczególności dla jednostek, w których istnieje faktyczna współpraca operacyjna po obu stronach granicy. Ze środków programu będą mogły skorzystać także jednostki, które jeszcze nie współpracowały w tym zakresie, ale nabyły możliwość interweniowania po obu jej

stronach. Zakupiony lub zmodernizowany może być tylko taki sprzęt, który można wykorzystywać po obu stronach granicy.

Działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą „niewyrządzenia znaczącej szkody”, ponieważ nie przewiduje się, aby ze względu na swój charakter miały one jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko.

Cel szczegółowy będzie realizowany zgodnie z Kartą praw podstawowych UE oraz zasadami równości płci, niedyskryminacji i dostępności.

2.1.3 Wskaźniki

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
1	iv) wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego	RCO83	Wspólnie opracowane strategie i plany działania	strategia / plan działań	0	15
1	iv) wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego	RCO85	Uczestnictwo we wspólnych programach szkoleniowych	udział	0	2100
1	iv) wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami	RCO24	Inwestycje w nowe lub zmodernizowane systemy monitorowania,	euro	0	6 000 000

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
	żywiolowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego		gotowości, ostrzegania i reagowania w kontekście klęsk żywiołowych i katastrof w przypadku klęsk żywiołowych			
1	iv) wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego	RCO117	Rozwiązania dla zidentyfikowanych transgranicznych barier prawnych lub administracyjnych	rozwiązanie	0	3

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość	Rok referencyjny	Cel końcowy	Źródło danych	Uwagi
1	iv) wspieranie przystosowania się do zmian	RCR81	Liczba osób kończących	uczestnicy	0	2020	1900	beneficjenci	

	<p>klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego</p>		<p>wspólne programy szkoleniowe</p>						
1	<p>iv) wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu</p>	RCR79	<p>Wspólne strategie i plany działania wdrożone przez organizacje</p>	<p>wspólne strategie/plany działań</p>	0	2020	20	beneficjenci	

	z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego								
1	iv) wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także	RCR82	Złagodzone lub usunięte transgraniczne bariery prawne lub administracyjne	bariery prawne lub administracyjne	0	2020	3	beneficjenci	

	odporności, z uwzględnienie m podejścia ekosystemoweg o								
1	iv) wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiolowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnienie m podejścia	RCR35	Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przeciwpowodziow ej	osoby	0	2021	2.400.000	beneficjenc i	

	ekosystemoweg o								
1	iv) wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemoweg o	RCR36	Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przed niekontrolowanymi i pożarami	osoby	0	2021	3.400.000	beneficjenci	



#### 2.1.4 Główne grupy docelowe

Głównymi grupami docelowymi wspieranych działań są:

- mieszkańcy regionu transgranicznego,
- turyści i osoby odwiedzające region,
- podmioty, organy i instytucje administracji publicznej,
- podmioty gospodarcze.

2.1.5 Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania zintegrowanych inwestycji terytorialnych, rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność lub innych narzędzi terytorialnych

Wsparcie obejmuje cały obszar programu. W tym celu szczegółowym nie są wykorzystywane zintegrowane inwestycje terytorialne, rozwój lokalny kierowany przez społeczność oraz inne instrumenty rozwoju terytorialnego.

#### 2.1.6 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Brak wykorzystania instrumentów finansowych.

#### 2.1.7 Indykatory podział zasobów programu UE według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1–zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	iv) wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami	058 – Działania w zakresie przystosowania się do zmian klimatu oraz zapobieganie ryzykom związanym z klimatem i zarządzanie nimi: powodzie i osunięcia ziemi (w tym zwiększanie świadomości, ochrona ludności i systemy	3 900 592

Nr priorytetu	Fundusz	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
		żywiłowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego	zarządzania klęskami żywiłowymi i katastrofami, infrastruktura i podejście ekosystemowe)	
1	EFRR	iv) wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiłowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego	059 – Działania w zakresie przystosowania się do zmian klimatu oraz zapobieganie ryzykom związanym z klimatem i zarządzanie nimi: pożary (w tym zwiększanie świadomości, ochrona ludności i systemy zarządzania klęskami żywiłowymi i katastrofami, infrastruktura i podejście ekosystemowe)	3 900 592
1	EFRR	iv) wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiłowymi	060 – Działania w zakresie przystosowania się do zmian klimatu oraz zapobieganie ryzykom związanym z klimatem i zarządzanie nimi: inne ryzyka, np. burze i susze (w tym zwiększanie świadomości, ochrona ludności i systemy zarządzania klęskami	3 900 592

Nr priorytetu	Fundusz	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
		i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego	żywiłowymi i katastrofami, infrastruktura i podejście ekosystemowe)	

Tabela 5: Wymiar 2–forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	iv) wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego	01 – Dotacja	11 701 776

Tabela 6: Wymiar 3–terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	iv) wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami	33 – Brak ukierunkowania terytorialnego	11 701 776

		żywiolowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego		
--	--	---	--	--

**2.1.8 vii) wzmocnienie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia**

2.1.9 Powiązane rodzaje działań oraz ich oczekiwany wkład w realizację wspomnianych celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, strategii makroregionalnych i strategii na rzecz basenu morskiego

Celem wsparcia działań w obszarze bioróżnorodności i zielonej infrastruktury jest wzmocnienie skoordynowanego podejścia do ochrony środowiska. Będzie on osiągnięty poprzez: wspieranie współpracy transgranicznej w formie wymiany informacji o zasobach naturalnych i źródłach zanieczyszczeń, wymianę dobrych praktyk w zakresie zarządzania zasobami naturalnymi, zharmonizowanie podejścia do ochrony, monitorowania występowania gatunków i wspólne zarządzanie zasobami przyrodniczymi, przede wszystkim na cennych przyrodniczo obszarach, takich jak parki narodowe/krajobrazowe.

Uwzględniając zdefiniowany cel program wspiera następujące typy działań:

- **Tworzenie sieci współpracy, koordynacja, monitorowanie**

Aby zapewnić ochronę zasobów przyrodniczych i eliminację źródeł zanieczyszczeń ważne jest wspólne i jednolite podejście do tego zagadnienia. Dlatego obszar działań koncentruje się na budowaniu relacji współpracy między odpowiednimi podmiotami na obszarze wsparcia, w tym tworzeniu wspólnego podejścia i koncepcji dbania o środowisko. W szczególności wspierane są następujące przedsięwzięcia:

- rozwój sieci współpracy w zakresie ochrony gatunkowej i ochrony obszarowej m.in. przed negatywnymi skutkami turystyki,

- monitorowanie wędrówek zwierząt,
  - współpraca w dziedzinie zarządzania obszarami leśnymi,
  - platformy koordynacyjne zajmujące się poprawą jakości powietrza i eliminacją źródeł jego zanieczyszczeń,
  - wspólnie opracowane strategie koordynacji transgranicznej,
  - wymiana doświadczeń dotyczących wszystkich obszarów ochrony środowiska.
- **Działania terenowe**

Wspierane są działania przyjazne przyrodzie w następujących obszarach:

- projekty dotyczące ochrony i odtwarzania lasów, są to działania takie jak: adaptacja składu gatunkowego lasu do zmieniających się warunków, ochrona biotopów w lasach, wzbogacanie spektrum gatunków drzew, łagodzenie skutków działania czynników szkodliwych itp;
- działania na rzecz naturalnej retencji wody w terenie, chodzi o działania wspierające zarówno bioróżnorodność, jak i bioretencję (łąki kwietne, mokradła, sadzawki), systemy zbierania wody deszczowej, rewitalizację cieków wodnych w celu przywrócenia naturalnej funkcji ekosystemów wodnych, zwiększenie zdolności retencyjnych cieków wodnych itp.

Działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą „niewyrządzenia znaczącej szkody”, ponieważ nie przewiduje się, aby ze względu na swój charakter miały one jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko. Projekty będą monitorowane ze względu na wpływ na środowisko. Wpływ poszczególnych propozycji projektów na środowisko naturalne będzie analizowany na etapie ich oceny przez pracowników Wspólnego Sekretariatu oraz ewentualnie desygnowanych ekspertów. Projekty potencjalnie znacząco negatywnie wpływające na środowisko naturalne nie będą kwalifikowalne do współfinansowania przez program.

Zbudowana infrastruktura będzie dostępna dla osób z niepełnosprawnościami. Cel szczegółowy będzie realizowany zgodnie z Kartą praw podstawowych UE oraz zasadami

równości płci, niedyskryminacji i dostępności. Wspierane projekty będą uwzględniały specyficzne problemy i potrzeby wszystkich mniejszości na obszarze programu, w tym osób ze szczególnymi potrzebami .

2.1.10 Wskaźniki

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
1	vii) wzmocnienie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia	RCO26	Zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu przystosowania się do zmian klimatu	hektar	0	1100
1	vii) wzmocnienie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia	RCO87	Organizacje współpracujące ponad granicami	organizacje	4	60

Tabela 3: Wskaźniki rezultatów

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa	Rok referencyjny	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
1	vii) wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia	444111	Liczba ludności, która korzysta z wdrożonych działań terenowych	osoby	0	2020	60 000	beneficjenci	
1	vii) wzmacnianie ochrony i zachowania	RCR84	Organizacje współpracujące ponad granicami	organizacje	0	2020	60	beneficjenci	



przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczenie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia		po zakończeniu projektu							
---	--	----------------------------	--	--	--	--	--	--	--

#### 2.1.11 Główne grupy docelowe

Głównymi grupami docelowymi wspieranych działań są:

- mieszkańcy regionu transgranicznego,
- turyści i osoby odwiedzające region,
- podmioty, organy i instytucje administracji publicznej.

2.1.12 Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania zintegrowanych inwestycji terytorialnych, rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność lub innych narzędzi terytorialnych

Wsparcie obejmuje cały obszar programu. W tym celu szczegółowym nie są wykorzystywane zintegrowane inwestycje terytorialne, rozwój lokalny kierowany przez społeczność oraz inne instrumenty rozwoju terytorialnego.

#### 2.1.13 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Brak wykorzystania instrumentów finansowych.

#### 2.1.14 Indykatywny podział zasobów programu UE według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1–zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	vii) wzmocnienie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia	077 – Działania mające na celu poprawę jakości powietrza i ograniczenie hałasu	2 340 355

<b>Nr priorytetu</b>	<b>Fundusz</b>	<b>Cel szczegółowy</b>	<b>Kod</b>	<b>Kwota (w EUR)</b>
1	EFRR	vii) wzmocnienie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczenie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia	078 – Ochrona, regeneracja i zrównoważone wykorzystanie obszarów Natura 2000	1 170 653
1	EFRR	vii) wzmocnienie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczenie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia	079 – Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej, dziedzictwo naturalne i zasoby naturalne, zielona i niebieska infrastruktura	8 191 243

Tabela 5: Wymiar 2–forma finansowania

<b>Nr priorytetu</b>	<b>Fundusz</b>	<b>Cel szczegółowy</b>	<b>Kod</b>	<b>Kwota (w EUR)</b>
1	EFRR	vii) wzmocnienie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczenie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia	01 – Dotacja	11 702 251

Tabela 6: Wymiar 3–terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	vii) wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia	33 – Brak ukierunkowania terytorialnego	11 702 251

## 2.2 Priorytet 2–Turystyka

W ramach celu polityki nr 4 wspierany jest cel szczegółowy vi) wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych w celu wspierania wzrostu gospodarczego na obszarze wsparcia poprzez promocję i rozwój turystyki.

### 2.2.1 vi) wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych

2.2.2 Powiązane rodzaje działań oraz ich oczekiwany wkład w realizację wspomnianych celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, strategii makroregionalnych i strategii na rzecz basenu morskiego

Celem wsparcia w obszarze kultury i turystyki jest większe wykorzystanie potencjału turystycznego w sposób zrównoważony dla rozwoju gospodarczego pogranicza.

Program stawia więc na uatrakcyjnienie oferty pogranicza poprzez łączenie już istniejących produktów turystycznych lub powstawanie nowych produktów transgranicznych.

Podejmowane będą między innymi starania o wydłużenie sezonu turystycznego i przekierowanie odwiedzających do mniej eksponowanych lokalizacji, biorąc pod uwagę ich

pojemność turystyczną, przyczyniając się w ten sposób do bardziej równomiernego rozmieszczenia odwiedzających na danym obszarze i w przeciągu roku oraz do zmniejszenia obciążenia nadmierną liczbą turystów w szczególnie atrakcyjnych turystycznie lokalizacjach.

Z powodu pandemii i związanych z nią obostrzeń wpływających na turystykę wskazane jest wsparcie stabilizacji sytuacji w tym sektorze oraz zabezpieczenie dalszego rozwoju turystyki i usług z nią związanych. Przyniesie to efekty nie tylko w zakresie rozwoju gospodarczego obszaru, ale dzięki pozytywnemu wpływowi na utrzymanie i wzrost zatrudnienia, promocja turystyki będzie miała również pozytywne skutki w sferze społecznej.

Wspierane działania w zakresie turystyki będą efektywnie wykorzystywać potencjał danego obszaru. Dlatego nie będą wspierane jednorazowe, odosobnione działania, a jedynie takie, które przyczyniają się do długofalowego i kompleksowego rozwiązania zagadnień turystycznych.

Realizacja działań musi być zgodna z zasadą zrównoważonego rozwoju turystyki.

Zrównoważona turystyka chroni środowisko naturalne w celu osiągnięcia odpowiedniego, ciągłego i zrównoważonego rozwoju gospodarczego z myślą o obecnych i przyszłych pokoleniach. Dlatego też przy ocenie i podejmowaniu decyzji w sprawie projektów zostanie zapewnione m.in. to, że wspierane projekty nie będą wywierać znaczącego wpływu na przyrodę, lokalne środowisko naturalne oraz warunki społeczne i kulturowe ludności lokalnej. W szczególności dobrobyt miejscowej ludności jest kluczowym aspektem długoterminowego zrównoważonego rozwoju turystyki.

Realizacja programu będzie uwzględniać także aspekt dostępności turystyki. Turystyka dostępna i inkluzywna przyczynia się do umożliwienia wszystkim ludziom pełnego uczestnictwa w życiu społecznym. Program osiągnie ten cel nie tylko poprzez faktyczne udostępnienie elementów turystyki (np. dostęp dla wózków inwalidzkich), ale także np. poprzez promowanie działań wykorzystujących rzeczywistość wirtualną i rozszerzoną, które mogą zapewnić alternatywne sposoby dostępu do miejsc przyrodniczych i kulturowych.

Cyfryzacja gospodarki i społeczeństwa w również stanowi okazję do przekształcenia usług turystycznych. Wymiana danych między publicznym i prywatnym sektorem branży może

pomóc w tworzeniu innowacyjnych usług turystycznych, które wspierają zrównoważony rozwój (np. zarządzanie przepływami turystycznymi w oparciu o dane w czasie rzeczywistym, stymulowanie popytu turystycznego i skuteczniejsze dopasowywanie podaży) lub wspierają usługi, które generują dane i statystyki, które posłużą w procesie tworzenia polityki i podejmowania decyzji. Program przewiduje realizację działań ukierunkowanych na cyfryzację w ramach całego priorytetu.

Realizowane działania turystyczne przyczynią się do realizacji celów Europejskiego Zielonego Ładu. Program osiągnie to m.in. poprzez wspieranie transportu rowerowego i zmniejszania śladu ekologicznego, np. promowaniem korzystania z produktów lokalnych, promowaniem obniżenia ilości odpadów nie poddawanych recyklingowi, zachęcania do energooszczędnych rozwiązań i korzystania z odnawialnych źródeł energii w ramach budowanej infrastruktury turystycznej, promowanie zrównoważonych usług turystyki itp. W ramach wsparcia infrastruktury turystycznej wspierane będzie również tworzenie nowych publicznych stacji do ładowania wspierające elektromobilność w pobliżu atrakcji turystycznych.

Uwzględniając zdefiniowany cel program wspiera następujące typy działań:

- **Wsparcie przy tworzeniu nowych lub rozwój istniejących elementów turystyki**

Wspierane są elementy turystyki, których celem jest rozwój lub łączenie istniejącej oferty produktów turystycznych w danym regionie. Dofinansowanie będą mogły otrzymać następujące działania:

- naprawa, rewitalizacja i/lub udostępnienie zabytków materialnych,
- wsparcie rozwoju muzeów i wystaw,
- rozwój sieci ścieżek rowerowych/tras rowerowych/single tracków,
- rozwój sieci szlaków wodnych, pieszych i jeździeckich itp.,
- publiczna infrastruktura turystyczna.

Celem tych działań jest wsparcie projektów i inwestycji, które uzupełniają ofertę turystyczną w danej lokalizacji transgranicznej tak, aby tworzyła ona jednolity i kompleksowy produkt turystyczny.

W przypadku elementów turystyki tam, kiedykolwiek możliwe, program będzie wspierał takie eco-innowacyjne rozwiązania, które przyczyniają się do minimalizacji wpływu na klimat. Może to być np. wsparcie rozwiązań energooszczędnych czy wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w ramach budowanej infrastruktury turystycznej. Przykładem może być np. centrum informacyjne z zainstalowanymi odnawialnymi źródłami energii (np. panele słoneczne), oświetlenie zabytków energooszczędnymi źródłami oświetlenia, montaż zielonych dachów na budynkach itp. Tam, gdzie to możliwe, program będzie zachęcał do korzystania z materiałów pochodzących z recyklingu.

Nieodłączną częścią proponowanych rozwiązań jest również wsparcie niematerialnego dziedzictwa kulturowego, które ma ogromny potencjał turystyczny, zwłaszcza w niektórych częściach obszaru objętego programem. Przybliżanie wspólnych tradycji, lokalnego folkloru i regionalnych tradycji kulinarnych, rozwój tradycyjnego rzemiosła itp. może przyciągnąć na obszar objęty programem dodatkowych turystów, także poza głównym sezonem turystycznym, co jest pożądane ze względu na ograniczanie sezonowości turystyki.

- **Łączenie i tworzenie produktów turystycznych oraz ich promocja**

Wspierane są działania związane z tworzeniem i realizacją wspólnych rozwiązań koncepcyjnych w zakresie rozwoju, promocji (z naciskiem na jej nowoczesne i zrównoważone formy) i wykorzystania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego. Ponadto dofinansowanie mogą uzyskać działania związane z łączeniem i rozwijaniem już istniejących produktów turystycznych (np. stworzenie wspólnej marki) lub związane z tworzeniem nowych transgranicznych produktów. Wspierając te działania, program planuje wzmocnić wiedzę odwiedzających o pograniczu czesko-polskim i kształtować postrzeganie go jako wspólny region turystyczny, który łączy nie tylko podobny charakter tego obszaru, ale także wspólna historia. Te elementy tworzą potencjał, który umożliwi dalszy rozwój turystyki na pograniczu, pomoże przyciągnąć większą liczbę turystów i wydłużyć czas ich pobytu.

- **Wsparcie działań towarzyszących związanych z rozwojem turystyki**

Wspierane są działania związane z monitorowaniem liczby odwiedzin, które przedstawiają istotne źródło informacji przy podejmowaniu decyzji o rozwoju turystyki w poszczególnych częściach obszaru programu. W ramach tego program wspiera działania związane ze złagodzeniem negatywnych skutków turystyki nie tylko dla obszarów chronionych i terenów

znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów chronionych, ale także dla mieszkańców pogranicza żyjących w eksponowanych turystycznie lokalizacjach.

Dla zrównoważonego rozwoju turystyki ważne jest też wspieranie szkoleń językowych, specjalistycznych szkoleń zawodowych lub wymiennych staży pracowników w całym szeroko rozumianym sektorze turystycznym. Działania te przyczynią się do podniesienia jakości świadczonych usług w języku turystów z kraju partnerskiego, a tym samym do zwiększenia atrakcyjności turystycznej czesko-polskiego obszaru jako ważnego regionu turystycznego. Ponadto pomogą zwiększyć dostęp do informacji dla turystów, co umożliwi ich równomierne rozmieszczenie w miejscu i czasie, oraz zapewnienie dalszego rozwoju zrównoważonej turystyki i powiązanych usług. Przyczynią się one również do zwiększenia wiedzy profesjonalnej i motywacji pracowników sektora turystycznego.

Działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą „niewyrządzenia znaczącej szkody”, ponieważ nie przewiduje się, aby ze względu na swój charakter miały one jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko. Projekty będą monitorowane ze względu na wpływ na środowisko. Wpływ poszczególnych propozycji projektów na środowisko naturalne będzie analizowany na etapie ich oceny przez pracowników Wspólnego Sekretariatu oraz ewentualnie desygnowanych ekspertów. Projekty potencjalnie znacząco negatywnie wpływające na środowisko naturalne nie będą kwalifikowalne do współfinansowania przez program. Zbudowana infrastruktura będzie dostępna dla osób z niepełnosprawnościami. Cel szczegółowy będzie realizowany zgodnie z Kartą praw podstawowych UE oraz zasadami równości płci, niedyskryminacji i dostępności. Wspierane projekty będą uwzględniały specyficzne problemy i potrzeby wszystkich mniejszości w obszarze programu, w tym osób ze szczególnymi potrzebami .



### 2.2.3 Wskaźniki

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	vi) wzmocnienie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych	RCO77	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	obiekty kulturalne i turystyczne	0	300
2	vi) wzmocnienie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych	RCO87	Organizacje współpracujące ponad granicami	organizacje	20	280
2	vi) wzmocnienie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu	RCO58	Wspierana infrastruktura rowerowa	km	0	110

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
	społecznym i innowacjach społecznych					
2	vi) wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych	762012	Długość wybudowanych tras rowerowych, szlaków wodnych, hipodromów i szlaków turystycznych	km	0	140
2	vi) wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych	RCO85	Uczestnictwo we wspólnych programach szkoleniowych	udziały	0	1 800

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa	Rok referencyjny	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
2	vi) wzmocnienie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych	RCR77	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	odwiedzający / rok	2 700 000	2020	3 800 000	beneficjenci	
2	vi) wzmocnienie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu	910061	Liczba osób o zwiększonej świadomości wspieranych produktów turystycznych	Liczba wyświetleń i interakcji	0	2020	5 400 000	beneficjenci	

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa	Rok referencyjny	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
	społecznym i innowacjach społecznych								
<b>2</b>	vi) wzmocnienie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych	RCR81	Liczba osób kończących wspólne programy szkoleniowe	uczestnicy	0	2020	1600	beneficjenci	
<b>2</b>	vi) wzmocnienie roli kultury i zrównoważonej turystyki w	RCR84	Organizacje współpracujące ponad granicami po	organizacje	0	2020	280	beneficjenci	

<b>Priorytet</b>	<b>Cel szczegółowy</b>	<b>Nr identyfikacyjny</b>	<b>Wskaźnik</b>	<b>Jednostka miary</b>	<b>Wartość bazowa</b>	<b>Rok referencyjny</b>	<b>Cel końcowy (2029)</b>	<b>Źródło danych</b>	<b>Uwagi</b>
	rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych		zakończeniu projektu						

#### 2.2.4 Główne grupy docelowe

Głównymi grupami docelowymi wspieranych działań są:

- mieszkańcy regionu transgranicznego,
- turyści i osoby odwiedzające region,
- samorządy obszarów turystycznych,
- organizacje społeczeństwa obywatelskiego,
- podmioty gospodarcze działające w branży turystycznej i powiązanych z nią branżach.

2.2.5 Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania zintegrowanych inwestycji terytorialnych, rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność lub innych narzędzi terytorialnych

Wsparcie obejmuje cały obszar programu. W tym celu szczegółowym nie są wykorzystywane zintegrowane inwestycje terytorialne, rozwój lokalny kierowany przez społeczność oraz inne instrumenty rozwoju terytorialnego.

#### 2.2.6 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Brak wykorzystania instrumentów finansowych.

#### 2.2.7 Indykatory podział zasobów programu UE według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1–zakres interwencji

<b>Nr priorytetu</b>	<b>Fundusz</b>	<b>Cel szczegółowy</b>	<b>Kod</b>	<b>Kwota (w EUR)</b>
2	EFRR	vi) wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych	83 – Infrastruktura rowerowa	13 373 458
2	EFRR	vi) wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki	165 – Ochrona, rozwój i promowanie	31 096 299

<b>Nr priorytetu</b>	<b>Fundusz</b>	<b>Cel szczegółowy</b>	<b>Kod</b>	<b>Kwota (w EUR)</b>
		w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych	publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych	
<b>2</b>	EFRR	vi) wzmocnienie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych	166 – Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	11 036 112
<b>2</b>	EFRR	vi) wzmocnienie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych	167 – Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa naturalnego i ekoturystyki poza obszarami Natura 2000	6 361 421
<b>2</b>	EFRR	vi) wzmocnienie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych	078 – Ochrona, regeneracja i zrównoważone wykorzystanie obszarów Natura 2000	5 000 000

Tabela 5: Wymiar 2–forma finansowania

<b>Nr priorytetu</b>	<b>Fundusz</b>	<b>Cel szczegółowy</b>	<b>Kod</b>	<b>Kwota (w EUR)</b>
<b>2</b>	EFRR	vi) wzmocnienie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych	01 – Dotacja	66 867 290

Tabela 6: Wymiar 3–terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	vi) wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych	33 – Brak ukierunkowania terytorialnego	66 867 290

## 2.3 Priorytet 3–Transport

W ramach celu polityki nr 3 wspierany jest cel szczegółowy ii) rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN–T oraz mobilności transgranicznej.

### 2.3.1 ii) rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN–T oraz mobilności transgranicznej

2.3.2 Powiązane rodzaje działań oraz ich oczekiwany wkład w realizację wspomnianych celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, strategii makroregionalnych i strategii na rzecz basenu morskiego

Celem wsparcia w obszarze transportu jest przyczynianie się do zwiększenia mobilności transgranicznej, co służy pogłębianiu zrównoważonego rozwoju gospodarczego obszaru objętego programem. Wsparcie mobilności kolejowej przysłuży się poprawie transgranicznych połączeń między aglomeracjami miejskimi i atrakcjami turystycznymi, a także będzie oddziaływać na przeniesienie części ruchu z dróg na linie kolejowe. Pomoże również zmniejszyć negatywny wpływ transportu na środowisko i podnieść jakość życia mieszkańców pogranicza.

Dodatkowym efektem poniższych działań będzie poprawa bezpieczeństwa i płynności mobilności transgranicznej. Przebudowa mostów, dróg i linii kolejowych pozwoli na



zwiększenie przepustowości ruchu transgranicznego. Cyfryzacja w transporcie transgranicznym wprowadzi inteligentne rozwiązania do transportu transgranicznego, pozwoli lepiej nim zarządzać i ułatwi lepszą koordynację w przypadku niekorzystnych warunków atmosferycznych, a także w okresie największego natężenia ruchu. Wspieranie tego rodzaju usług w transporcie transgranicznym przyczynią się do płynności ruchu. Wsparcie transportu publicznego i bezemisyjnego transportu indywidualnego przyczyni się do zmniejszenia emisji CO<sub>2</sub>, ochrony środowiska i klimatu.

Uwzględniając zdefiniowany cel program wspiera następujące typy działań:

- **Przebudowa (modernizacja) lub remont transgranicznych mostów drogowych**

Działanie dotyczy wyłącznie granicznych mostów drogowych. Niektóre z tych mostów są w złym stanie ze względu na współwłasność, a ich przebudowa jest nie tylko kwestią dostępności funduszy, ale również porozumienia między dwoma państwami członkowskimi. Ich przebudowa pozwoli zachować lub ułatwić mobilność transgraniczną.

- **Przebudowa (modernizacja) lub remont transgranicznych linii kolejowych**

Działanie dotyczy lokalnych transgranicznych linii kolejowych, poza korytarzami TEN-T. Trasy te nie tylko łączą aglomeracje miejskie, ale często także udostępniają atrakcje turystyczne. Przebudowa (modernizacja), remont linii kolejowych pozwoli na większe wykorzystanie danego połączenia kolejowego.

- **Dostosowanie infrastruktury drogowej do potrzeb rozwoju transgranicznej komunikacji publicznej oraz bezemisyjnego transportu indywidualnego**

Wspierana będzie przebudowa (modernizacja) tylko ciągów drogowych, które prowadzą w kierunku konkretnego przejścia granicznego i są rzeczywiście wykorzystywane do celów mobilności transgranicznej. Elementem projektu muszą być odcinki drogowe po obu stronach granicy. Warunkiem dofinansowania jest uzasadnienie, iż wnioskowana inwestycja jest niezbędna. Modernizowana droga musi być ponadto zawarta w regionalnym lub lokalnym planie/strategii transportowej. Planowane działania powinny wpisywać się w programami ograniczania zanieczyszczenia powietrza oraz/lub ochrony powietrza (jeżeli dla danego obszaru są opracowane). Wspierane będą tylko projekty, które oferują rozwiązania korzystne dla środowiska. Modernizacja drogi musi mieć na celu spełnienie przynajmniej jednego z poniższych warunków:

- wsparcie większego wykorzystania infrastruktury drogowej przez transgraniczną komunikacji publiczną (np. tworzenie przystanków komunikacji zbiorowej, wzmocnienie drogowej poboczy i przystosowywanie poboczy dla pieszych),
- wsparcie większego wykorzystania infrastruktury drogowej przez bezemisyjny transgraniczny transport indywidualny (np. infrastruktura do ładowania),
- obniżyć uciążliwość transportu dla środowiska (np. ochrona przed nadmiernym hałasem, wibracjami, zanieczyszczeniem).
- wybudowanie przepustów dla bezpiecznej migracji zwierząt,

i jednego z poniższych warunków:

- poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego (np. poprzez działania na odcinkach o złej widoczności lub niebezpiecznych, będących w nieodpowiednim stanie technicznym),
- usunięcie wąskich gardeł ruchu drogowego (np. zwiększenie nośności mostów).

Z programu mogą być dofinansowane wyłącznie drogi II i III kategorii po stronie czeskiej, drogi lokalne, gminne, powiatowe i wojewódzkie po stronie polskiej.

- **Działania na rzecz rozwoju transgranicznej komunikacji publicznej i transportu indywidualnego**

W ramach tego działania wspierane są przedsięwzięcia mające na celu stworzenie lub rozwój usług w transgranicznej komunikacji publicznej (np. wprowadzenie transgranicznych schematów taryfowych/biletowych, transgraniczna koordynacja rozkładów jazdy, wprowadzenie tras transgranicznych) oraz w transgranicznym indywidualnym transporcie bezemisyjnym i niskoemisyjnym (w tym również budżet przeznaczony na projekty pilotażowe o trwałości objętej ryzykiem). Dofinansowane będą ponadto działania związane z cyfryzacją w transgranicznym transporcie drogowym i kolejowym w celu podniesienia bezpieczeństwa i płynności ruchu (np. komunikaty meteorologiczne lub telematyka transportu).

Działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą „niewyrządzania znaczącej szkody”, ponieważ nie przewiduje się, aby ze względu na swój charakter miały one jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko. Projekty będą monitorowane ze względu na wpływ na środowisko. Wpływ poszczególnych propozycji projektów na środowisko naturalne będzie analizowany na etapie ich oceny przez pracowników Wspólnego Sekretariatu oraz ewentualnie desygnowanych ekspertów. Projekty potencjalnie znacząco negatywnie

wpływające na środowisko naturalne nie będą kwalifikowalne do współfinansowania przez program.

Zbudowana infrastruktura będzie dostępna dla osób z niepełnosprawnościami. Cel szczegółowy będzie realizowany zgodnie z Kartą praw podstawowych UE oraz zasadami równości płci, niedyskryminacji i dostępności. Wspierane projekty będą uwzględniały specyficzne problemy i potrzeby wszystkich mniejszości na obszarze programu, w tym osób ze szczególnymi potrzebami .

2.3.3 Wskaźniki

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
3	ii) rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do	RCO46	Długość dróg przebudowanych lub zmodernizowanych poza TEN-T	km	0	40

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
	TEN-T oraz mobilności transgranicznej					
<b>3</b>	ii) rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do	RCO87	Organizacje współpracujące ponad granicami	organizacje	0	30

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
	TEN-T oraz mobilności transgranicznej					
<b>3</b>	ii) rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do	RCO50	Długość przebudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych–poza TEN-T	km	0	15

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
	TEN-T oraz mobilności transgranicznej					
<b>3</b>	ii) rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do	723071	Zmodernizowane transgraniczne mosty drogowe	mosty	0	5

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
	TEN-T oraz mobilności transgranicznej					

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa	Rok referencyjny	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
3	ii) rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do	RCR55	Roczna liczba użytkowników nowo wybudowanych, przebudowanych, rozbudowanych lub zmodernizowanych dróg	pasażer-km/rok	200 000 000	2016	208 000 000	beneficjenci	



Prioritet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa	Rok referencyjny	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
	TEN-T oraz mobilności transgranicznej								
3	ii) rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej	RCR58	Roczna liczba użytkowników nowo wybudowanych, rozbudowanych, przebudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych	osobodzień /rok	900 000	2019	990 000	beneficjenci	
3	ii) rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności	RCR84	Organizacje współpracujące ponad granicami po zakończeniu projektu	organizacje	0	2020	30	beneficjenci	

<b>Prioritet</b>	<b>Cel szczegółowy</b>	<b>Nr identyfikacyjny</b>	<b>Wskaźnik</b>	<b>Jednostka miary</b>	<b>Wartość bazowa</b>	<b>Rok referencyjny</b>	<b>Cel końcowy (2029)</b>	<b>Źródło danych</b>	<b>Uwagi</b>
	na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej								

#### 2.3.4 Główne grupy docelowe

Głównymi grupami docelowymi wspieranych działań są:

- mieszkańcy regionu transgranicznego,
- turyści i osoby odwiedzające region,
- podmioty gospodarcze działające w obszarze transportu towarów/logistyki/osób,
- podmioty, organy i instytucje administracji publicznej.

2.3.5 Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania zintegrowanych inwestycji terytorialnych, rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność lub innych narzędzi terytorialnych

Wsparcie obejmuje cały obszar programu. W tym celu szczegółowym nie są wykorzystywane zintegrowane inwestycje terytorialne, rozwój lokalny kierowany przez społeczność oraz inne instrumenty rozwoju terytorialnego.

#### 2.3.6 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Brak wykorzystania instrumentów finansowych.

#### 2.3.7 Indykatywny podział zasobów programu UE według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

<b>Nr priorytetu</b>	<b>Fundusz</b>	<b>Cel szczegółowy</b>	<b>Kod</b>	<b>Kwota (w EUR)</b>
<b>3</b>	EFRR	ii) rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do	093 – Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	19.675.701

<b>Nr priorytetu</b>	<b>Fundusz</b>	<b>Cel szczegółowy</b>	<b>Kod</b>	<b>Kwota (w EUR)</b>
		TEN-T oraz mobilności transgranicznej		
<b>3</b>	EFRR	ii) rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej	095 - Cyfryzacja transportu, gdy ma częściowo na celu redukcję emisji gazów cieplarnianych: transport drogowy	100 000
<b>3</b>	EFRR	ii) rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej	102 – Inne przebudowane lub zmodernizowane linie kolejowe	15 446 344
<b>3</b>	EFRR	ii) rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w	094 – Cyfryzacja transportu: transport drogowy	593 598

Nr priorytetu	Fundusz	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
		tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej		
3	EFRR	ii) rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej	104 – Cyfryzacja transportu: transport kolejowy	593 598
3	EFRR	ii) rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej	171 - Poprawa współpracy z partnerami w ramach danego państwa członkowskiego i poza nim	367 769

Tabela 5: Wymiar 2–forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
3	EFRR	ii) rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na	01 – Dotacja	36 777 010

		zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej		
--	--	---	--	--

Tabela 6: Wymiar 3–terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
3	EFRR	ii) rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej	33 – Brak ukierunkowania terytorialnego	36 777 010

## 2.4 Priorytet 4–Współpraca instytucji i mieszkańców

W ramach celu szczegółowego Interreg „Lepsze zarządzanie współpracą” wspierane są działania: Zwiększanie sprawności administracji publicznej w drodze wspierania współpracy prawnej i administracyjnej oraz współpracy między obywatelami, podmiotami społeczeństwa obywatelskiego i instytucjami, w szczególności w celu wyeliminowania przeszkód prawnych i innych przeszkód w regionach przygranicznych oraz budowanie wzajemnego zaufania, w szczególności poprzez wspieranie działań ułatwiających kontakty międzyludzkie.

**2.4.1 Zwiększanie sprawności administracji publicznej w drodze wspierania współpracy prawnej i administracyjnej oraz współpracy między obywatelami, podmiotami społeczeństwa obywatelskiego i instytucjami, w szczególności w celu wyeliminowania przeszkód prawnych i innych przeszkód w regionach przygranicznych**

2.4.2 Powiązane rodzaje działań oraz ich oczekiwany wkład w realizację wspomnianych celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, strategii makroregionalnych i strategii na rzecz basenu morskiego

Celem wsparcia administracji publicznej jest poprawa warunków jej funkcjonowania i rozwoju współpracy transgranicznej w danym obszarze. Współpraca transgraniczna administracji publicznej jest ograniczona głównie przez różnice w organizacji systemu administracji po obu stronach granicy. Różnice wynikają głównie z odmiennej struktury i hierarchii procesów decyzyjnych oraz kompetencji.

Wsparcie w tym obszarze współpracy transgranicznej pozwoli zidentyfikować konkretne przeszkody i znaleźć rozwiązania problemów, które są wspólne po obu stronach granicy. Dzięki wzajemnej współpracy, transferowi doświadczeń i dobrych praktyk, czy też nowemu podejściu do rozwiązania konkretnego problemu pojawią się oszczędności przy planowaniu i wykorzystywaniu środków publicznych oraz publicznej infrastruktury. Współpraca umożliwi stworzenie wspólnych standardów dalszych działań transgranicznych, co ułatwi późniejszą realizację projektów pożytku publicznego oraz podniesie jakość usług świadczonych w interesie publicznym. Pogłębiona zostanie koordynacja działań organów administracji publicznej oraz zintensyfikowane zostanie świadczenie transgranicznych usług publicznych.

Jednostki administracji publicznej mogą przygotowywać wspólne opracowania, koncepcje i strategie, wymieniać informacje, dane i wiedzę lub prowadzić inne działania o podobnym charakterze. Projekty te pomogą usunąć przeszkody i bariery rozwoju terytorialnego zarówno na całym pograniczu, jak i na poziomie lokalnym. W ramach tego celu szczegółowego nie będą wspierane działania związane z barierami administracyjnymi i prawnymi w obszarze zintegrowanego systemu ratownictwa, które są uwzględnione w priorytecie 1.

Działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą „niewyrządzenia znaczącej szkody”, ponieważ nie przewiduje się, aby ze względu na swój charakter miały one jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko.

Cel szczegółowy będzie realizowany zgodnie z Kartą praw podstawowych UE oraz zasadami równości płci, niedyskryminacji i dostępności.



### 2.4.3 Wskaźniki

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
4	Zwiększanie sprawności administracji publicznej w drodze wspierania współpracy prawnej i administracyjnej oraz współpracy między obywatelami, podmiotami społeczeństwa obywatelskiego i instytucjami, w szczególności w celu wyeliminowania przeszkód prawnych i innych przeszkód w regionach przygranicznych	RCO87	Organizacje współpracujące ponad granicami	organizacje	0	20
4	Zwiększanie sprawności administracji publicznej w drodze wspierania współpracy prawnej i administracyjnej oraz współpracy między obywatelami, podmiotami społeczeństwa obywatelskiego i instytucjami, w szczególności w celu wyeliminowania	RCO83	Wspólnie opracowane strategie i plany działania	strategie / plan działań	0	6

	przeszkód prawnych i innych przeszkód w regionach przygranicznych						
--	---	--	--	--	--	--	--

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa	Rok referencyjny	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
4	Zwiększanie sprawności administracji publicznej w drodze wspierania współpracy prawnej i administracyjnej oraz współpracy między obywatelami, podmiotami społeczeństwa obywatelskiego i instytucjami, w szczególności w celu wyeliminowania przeszkód prawnych i innych przeszkód w regionach przygranicznych	RCR84	Organizacje współpracujące ponad granicami po zakończeniu projektu	organizacje	0	2020	10	beneficjenci	
4	Zwiększanie sprawności administracji publicznej w drodze	RCR104	Rozwiązania przyjęte lub	liczba rozwiązań	0	2020	10	beneficjenci	

Prioritet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa	Rok referencyjny	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
	wspierania współpracy prawnej i administracyjnej oraz współpracy między obywatelami, podmiotami społeczeństwa obywatelskiego i instytucjami, w szczególności w celu wyeliminowania przeszkód prawnych i innych przeszkód w regionach przygranicznych		rozszerzone przez organizacje						

#### 2.4.4 Główne grupy docelowe

Głównymi grupami docelowymi wspieranych działań są:

- mieszkańcy regionu transgranicznego,
- turyści i osoby odwiedzające region,
- podmioty, organy i instytucje administracji publicznej,
- organizacje społeczeństwa obywatelskiego,

2.4.5 Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania zintegrowanych inwestycji terytorialnych, rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność lub innych narzędzi terytorialnych

Wsparcie obejmuje cały obszar programu. W tym celu szczegółowym nie są wykorzystywane zintegrowane inwestycje terytorialne, rozwój lokalny kierowany przez społeczność oraz inne instrumenty rozwoju terytorialnego.

#### 2.4.6 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Brak wykorzystania instrumentów finansowych.

#### 2.4.7 Indykatywny podział zasobów programu UE według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1–zakres interwencji

<b>Nr priorytetu</b>	<b>Fundusz</b>	<b>Cel szczegółowy</b>	<b>Kod</b>	<b>Kwota (w EUR)</b>
<b>4</b>	EFRR	Zwiększanie sprawności administracji publicznej w drodze wspierania współpracy prawnej i administracyjnej oraz współpracy między obywatelami, podmiotami społeczeństwa	173 – Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron do wdrażania projektów i inicjatyw w zakresie współpracy terytorialnej	3 343 365

<b>Nr priorytetu</b>	<b>Fundusz</b>	<b>Cel szczegółowy</b>	<b>Kod</b>	<b>Kwota (w EUR)</b>
		obywatelskiego i instytucjami, w szczególności w celu wyeliminowania przeszkód prawnych i innych przeszkód w regionach przygranicznych	w kontekście transgranicznym, transnarodowym, morskim i międzyregionalnym	

Tabela 5: Wymiar 2–forma finansowania

<b>Nr priorytetu</b>	<b>Fundusz</b>	<b>Cel szczegółowy</b>	<b>Kod</b>	<b>Kwota (w EUR)</b>
<b>4</b>	EFRR	Zwiększanie sprawności administracji publicznej w drodze wspierania współpracy prawnej i administracyjnej oraz współpracy między obywatelami, podmiotami społeczeństwa obywatelskiego i instytucjami, w szczególności w celu wyeliminowania przeszkód prawnych i innych przeszkód w regionach przygranicznych	01 – Dotacja	3 343 365

Tabela 6: Wymiar 3–terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	Zwiększanie sprawności administracji publicznej w drodze wspierania współpracy prawnej i administracyjnej oraz współpracy między obywatelami, podmiotami społeczeństwa obywatelskiego i instytucjami, w szczególności w celu wyeliminowania przeszkód prawnych i innych przeszkód w regionach przygranicznych	33 – Brak ukierunkowania terytorialnego	3 343 365

#### 2.4.8 Budowanie wzajemnego zaufania, w szczególności poprzez wspieranie działań ułatwiających kontakty międzyludzkie

2.4.9 Powiązane rodzaje działań oraz ich oczekiwany wkład w realizację wspomnianych celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, strategii makroregionalnych i strategii na rzecz basenu morskiego

Celem wsparcia budowania wzajemnego zaufania jest pogłębianie relacji transgranicznych pomiędzy instytucjami i mieszkańcami pogranicza czesko-polskiego. Podstawą silnego wzajemnego zaufania jest współpraca mieszkańców pogranicza. Ta przyczyni się głównie do wzmocnienia spójności społecznej i obywatelskiej regionu transgranicznego oraz przyniesie pomoc przy przełamywaniu uprzedzeń i barier historycznych. Uprzedzenia i bariery historyczne są jednym z elementów, które utrudniają pełną społeczno-kulturową integrację regionów i społeczeństw z obu stron granicy.

Współpraca mieszkańców jest trudna w realizacji bez wsparcia instytucji administracji publicznej, przede wszystkim na poziomie lokalnym i regionalnym. Dlatego konieczne jest wspieranie tych instytucji poprzez działania mające na celu ich zbliżanie, wzajemne poznawanie i zwiększanie kompetencji ich pracowników w zakresie współpracy

transgranicznej co jednocześnie zwiększa wzajemne zaufanie i porozumienie między tymi instytucjami.

Uwzględniając zdefiniowany cel program wspiera następujące typy działań:

- **Wsparcie współpracy instytucji**

Wspierane są działania mające na celu stworzenie warunków do współpracy i zwiększenie zainteresowania instytucji współpracą transgraniczną poprzez: tworzenie sieci współpracy instytucji, szkolenia językowe pracowników (języka polskiego i czeskiego) lub współdzielenie dobrych praktyk. Odpowiednim narzędziem są również staże pracowników instytucji i ich jednostek budżetowych. Wszystkie te działania przyczyniają się także do zacieśniania relacji między pracownikami tych instytucji z podmiotami partnerskimi po drugiej stronie granicy, podnoszenia ich umiejętności językowych oraz zwiększenia wzajemnego zaufania i ogólnej gotowości do dalszej współpracy transgranicznej.

- **Projekty typu „people to people”**

Wspierane są działania na rzecz rozwoju współpracy w zakresie wspólnych przedsięwzięć społecznych i kulturalnych. Dotyczy to działań, które zwiększają poziom wzajemnego poznania i zrozumienia oraz budują zaufanie między społecznościami lokalnymi po obu stronach granicy. Przyczyni się to znacząco także do wzmocnienia spójności społecznej i obywatelskiej regionu transgranicznego. Tego typu działania będą również realizowane w ramach Funduszu Małych Projektów.

Działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą „niewyrządzania znaczącej szkody”, ponieważ nie przewiduje się, aby ze względu na swój charakter miały one jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko.

Cel szczegółowy będzie realizowany zgodnie z Kartą praw podstawowych UE oraz zasadami równości płci, niedyskryminacji i dostępności.

2.4.10 Wskaźniki

Tabela 2: Wskaźniki produktu

<b>Priorytet</b>	<b>Cel szczegółowy</b>	<b>Nr identyfikacyjny</b>	<b>Wskaźnik</b>	<b>Jednostka miary</b>	<b>Cel pośredni (2024)</b>	<b>Cel końcowy (2029)</b>
4	Budowanie wzajemnego zaufania, w szczególności poprzez wspieranie działań ułatwiających kontakty międzyludzkie	RCO81	Uczestnictwo we wspólnych działaniach transgranicznych	udział	0	70 000
4	Budowanie wzajemnego zaufania, w szczególności poprzez wspieranie działań ułatwiających kontakty międzyludzkie	RCO87	Organizacje współpracujące ponad granicami	organizacje	40	600
4	Budowanie wzajemnego zaufania, w szczególności poprzez wspieranie działań ułatwiających kontakty międzyludzkie	RCO115	Wspólnie organizowane transgraniczne wydarzenia publiczne	wydarzenia	0	600



Tabela 3: Wskaźniki rezultatów

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa	Rok referencyjny	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
4	Budowanie wzajemnego zaufania, w szczególności poprzez wspieranie działań ułatwiających kontakty międzyludzkie	RCR84	Organizacje współpracujące ponad granicami po zakończeniu projektu	organizacje	0	2020	200	beneficjenci	
4	Budowanie wzajemnego zaufania, w szczególności poprzez wspieranie działań ułatwiających kontakty międzyludzkie	918201	Wspólnie organizowane transgraniczne wydarzenia publiczne po zakończeniu projektu	wydarzenia	0	2020	600	beneficjenci	

#### 2.4.11 Główne grupy docelowe

Głównymi grupami docelowymi wspieranych działań są:

- mieszkańcy regionu transgranicznego,
- turyści i osoby odwiedzające region,
- podmioty, organy i instytucje administracji publicznej,
- pracownicy organów administracji publicznej,
- instytucje systemu edukacji,
- organizacje społeczeństwa obywatelskiego.

2.4.12 Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania zintegrowanych inwestycji terytorialnych, rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność lub innych narzędzi terytorialnych

Wsparcie obejmuje cały obszar programu. W tym celu szczegółowym nie są wykorzystywane zintegrowane inwestycje terytorialne, rozwój lokalny kierowany przez społeczność oraz inne instrumenty rozwoju terytorialnego.

#### 2.4.13 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Brak wykorzystania instrumentów finansowych.

#### 2.4.14 Indykatorywny podział zasobów programu UE według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1–zakres interwencji

<b>Nr priorytetu</b>	<b>Fundusz</b>	<b>Cel szczegółowy</b>	<b>Kod</b>	<b>Kwota (w EUR)</b>
4	EFRR	Budowanie wzajemnego zaufania, w szczególności poprzez wspieranie działań ułatwiających	173 – Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron do wdrażania projektów i inicjatyw w zakresie	30 090 280

Nr priorytetu	Fundusz	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
		kontakty międzyludzkie	współpracy terytorialnej w kontekście transgranicznym, transnarodowym, morskim i międzyregionalnym	

Tabela 5: Wymiar 2–forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	Budowanie wzajemnego zaufania, w szczególności poprzez wspieranie działań ułatwiających kontakty międzyludzkie	01 – Dotacja	30 090 280

Tabela 6: Wymiar 3–terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	Budowanie wzajemnego zaufania, w szczególności poprzez wspieranie działań ułatwiających kontakty międzyludzkie	33 – Brak ukierunkowania terytorialnego	30 090 280

## 2.5 Priorytet 5 – Przedsiębiorczość

W ramach celu polityki nr 1, wspierany jest cel szczegółowy iii) wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw oraz tworzenie miejsc pracy w małych i średnich przedsiębiorstwach, w tym poprzez inwestycje produkcyjne w celu połączenia czeskiej i polskiej przedsiębiorczości przez wsparcie usług transgranicznych dla przedsiębiorców.

**2.5.1 iii) wzmocnienie trwałego wzrostu i konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw oraz tworzenie miejsc pracy w małych i średnich przedsiębiorstwach, w tym poprzez inwestycje produkcyjne**

2.5.2 Powiązane rodzaje działań oraz ich oczekiwany wkład w realizację wspomnianych celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, strategii makroregionalnych i strategii na rzecz basenu morskiego

Celem wsparcia w zakresie sprzyjania wzrostowi i konkurencyjności MŚP jest wzmocnienie ich zrównoważonego transgranicznego rozwoju. Wspierane są także działania, które mają na celu tworzyć transgraniczne innowacyjne i badawcze powiązania między przedsiębiorstwami a organizacjami badawczymi. Dotyczy to wyłącznie przedsięwzięć w obszarze ekspansji działalności gospodarczej. Dofinansowanie mogą otrzymać wyłącznie działania organizacji i podmiotów z otoczenia biznesu.

Uwzględniając zdefiniowany cel program wspiera następujące typy działań:

- **Transgraniczne usługi dla przedsiębiorców w celu zrównoważonego rozszerzenia działalności ich przedsiębiorstw za granicę**

Wsparcie dotyczy usług dla przedsiębiorców, które ułatwią im zrównoważone rozszerzenie ich działalności gospodarczej po drugiej stronie granicy. Przede wszystkim są wspierane usługi w formie doradztwa, networkingu, pomoc w wejściu na rynek drugiego kraju, np. przy certyfikacji produktów.

- **Transgraniczne usługi dla przedsiębiorców w celu poprawy dostępu do innowacji i usług badawczych/badawczo-rozwojowych**

Wsparcie dotyczy usług, które ułatwią przedsiębiorcom dostęp do innowacji i usług badawczych/badawczo-rozwojowych po drugiej stronie granicy z zamiarem wprowadzenia innowacji do swojej działalności. Przykładowy typ takiego działania to pośredniczenie w usługach badawczych dla firm w instytucjach badawczych w drugim kraju. Usługa może przybrać formę transgranicznych bonów na innowacje dla przedsiębiorstw.

Działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą „niewyrządzenia znaczącej szkody”, ponieważ nie przewiduje się, aby ze względu na swój charakter miały one jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko. Cel szczegółowy będzie realizowany zgodnie z Kartą praw podstawowych UE oraz zasadami równości płci, niedyskryminacji i dostępności.

2.5.3 Wskaźniki

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
5	iii) wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw oraz tworzenie miejsc pracy w małych i średnich przedsiębiorstwach, w tym poprzez inwestycje produkcyjne	RCO01	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (z tego mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa)	przedsiębiorstwo	0	100
5	iii) wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw oraz tworzenie miejsc pracy w małych i średnich przedsiębiorstwach, w tym poprzez inwestycje produkcyjne	RCO04	Przedsiębiorstwa otrzymujące wsparcie niefinansowe	przedsiębiorstwo	0	100

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa	Rok referencyjny	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
5	iii) wzmocnienie trwałego wzrostu i konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw oraz tworzenie miejsc pracy w małych i średnich przedsiębiorstwach, w tym poprzez inwestycje produkcyjne	110001	Liczba wspieranych przedsiębiorstw, które rozszerzyły swoją działalność poza granicami	przedsiębiorstwo	0	2020	8	beneficjenci	
5	iii) wzmocnienie trwałego wzrostu i konkurencyjności małych i średnich	RCR03	Małe i średnie przedsiębiorstwa wprowadzające innowacje	przedsiębiorstwo	0	2020	10	beneficjenci	

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa	Rok referencyjny	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
	przedsiębiorstw oraz tworzenie miejsc pracy w małych i średnich przedsiębiorstwach, w tym poprzez inwestycje produkcyjne		produktowe lub procesowe						



#### 2.5.4 Główne grupy docelowe

Głównymi grupami docelowymi wspieranych działań są:

- małe i średnie przedsiębiorstwa,
- mikroprzedsiębiorstwa.

2.5.5 Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania zintegrowanych inwestycji terytorialnych, rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność lub innych narzędzi terytorialnych

Wsparcie obejmuje cały obszar programu. W tym celu szczegółowym nie są wykorzystywane zintegrowane inwestycje terytorialne, rozwój lokalny kierowany przez społeczność oraz inne instrumenty rozwoju terytorialnego.

#### 2.5.6 Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Brak wykorzystania instrumentów finansowych.

#### 2.5.7 Indykatywny podział zasobów programu UE według rodzaju interwencji

Tabela 4: Wymiar 1–zakres interwencji

<b>Nr priorytetu</b>	<b>Fundusz</b>	<b>Cel szczegółowy</b>	<b>Kod</b>	<b>Kwota (w EUR)</b>
5	ERDF	iii) wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw oraz tworzenie miejsc pracy w małych i średnich przedsiębiorstwach, w tym poprzez inwestycje produkcyjne	021 – Rozwój działalności i umiędzynarodowienie MŚP, w tym inwestycje produkcyjne	5 015 047

<b>Nr priorytetu</b>	<b>Fundusz</b>	<b>Cel szczegółowy</b>	<b>Kod</b>	<b>Kwota (w EUR)</b>
5	ERDF	iii) wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw oraz tworzenie miejsc pracy w małych i średnich przedsiębiorstwach, w tym poprzez inwestycje produkcyjne	010 – Działania badawcze i innowacyjne w MŚP, w tym tworzenie sieci kontaktów	1 337 346
5	ERDF	iii) wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw oraz tworzenie miejsc pracy w małych i średnich przedsiębiorstwach, w tym poprzez inwestycje produkcyjne	009 – Działania badawcze i innowacyjne w mikroprzedsiębiorstwach, w tym tworzenie sieci kontaktów (badania przemysłowe, eksperymentalne prace rozwojowe, studia wykonalności)	334 336

Tabela 5: Wymiar 2–forma finansowania

<b>Nr priorytetu</b>	<b>Fundusz</b>	<b>Cel szczegółowy</b>	<b>Kod</b>	<b>Kwota (w EUR)</b>
5	ERDF	iii) wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw oraz	01 – Dotacja	6 686 729

<b>Nr priorytetu</b>	<b>Fundusz</b>	<b>Cel szczegółowy</b>	<b>Kod</b>	<b>Kwota (w EUR)</b>
		tworzenie miejsc pracy w małych i średnich przedsiębiorstwach, w tym poprzez inwestycje produkcyjne		

Tabela 6: Wymiar 3-terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

<b>Nr priorytetu</b>	<b>Fundusz</b>	<b>Cel szczegółowy</b>	<b>Kod</b>	<b>Kwota (w EUR)</b>
5	ERDF	iii) wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw oraz tworzenie miejsc pracy w małych i średnich przedsiębiorstwach, w tym poprzez inwestycje produkcyjne	33 – Brak ukierunkowania terytorialnego	6 686 729

### 3 Plan finansowy

#### 3.1 Środki finansowe w podziale na poszczególne lata

Tabela 7

Fundusz	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem
EFRR (cel „Współpraca terytorialna“)	0	30 556 482	31 047 310	31 547 956	32 058 614	26 564 429	27 095 717	178 870 508
IPA III–współpraca transgraniczna								0
Współpraca transgraniczna w sąsiedztwie	0	0	0	0	0	0	0	0
IPA III	0	0	0	0	0	0	0	0
ISWMR	0	0	0	0	0	0	0	0
PKTZ	0	0	0	0	0	0	0	0
Fundusze Interreg	0	0	0	0	0	0	0	0
<b>Ogółem</b>	0	30 556 482	31 047 310	31 547 956	32 058 614	26 564 429	27 095 717	178 870 508

### 3.2 Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe

Tabela 8

Nr celu polityki	Priorytet	Fundusz (stosownie do przypadku)	Podstawa obliczenia wsparcie UE (ogółem koszt kwalifikowalny lub wkład publiczny)	Wkład UE (a)= (a1)+(a2)	Indykatywny podział wkładu UE		Wkład krajowy (b)= (c)+(d)	Indykatywny podział wkładu krajowego		Ogółem (e)= (a)+(b)	Stopa dofinansowania (f) = (a)/( e)	Wkłady państw trzecich (dla celów informacyjnych)
					Bez pomocy technicznej na podstawie art. 27 ust. 1 (a1)	Na pomoc techniczną na podstawie art. 27 ust. 1 (a2)		Krajowy wkład publiczny (c)	Krajowy wkład prywatny (d)			
CP 2–Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej	Priorytet 1 Zintegrowany system ratownictwa i środowisko	EFRR	Całkowite koszty kwalifikowalne	25 042 308	23 404 027	1 638 281	6 260 578	5 903 725	356 853	31 302 886	80,00%	0
		IPA III–CBC		0	0	0	0	0	0	0		0
		ISWMR–CBC		0	0	0	0	0	0	0		0
		IPA III		0	0	0	0	0	0	0		0
		ISWMR		0	0	0	0	0	0	0		0

Nr celu polityki	Priorytet	Fundusz (stosownie do przypadku)	Podstawa obliczenia wsparcia UE (ogółem koszt kwalifikowalny lub wkład publiczny)	Wkład UE (a)= (a1)+(a2)	Indykatywny podział wkładu UE		Wkład krajowy (b)= (c)+(d)	Indykatywny podział wkładu krajowego		Ogółem (e)= (a)+(b)	Stopa dofinansowania (f) = (a)/( e)	Wkłady państw trzecich (dla celów informacyjnych)
					Bez pomocy technicznej na podstawie art. 27 ust. 1 (a1)	Na pomoc techniczną na podstawie art. 27 ust. 1 (a2)		Krajowy wkład publiczny (c)	Krajowy wkład prywatny (d)			
oraz odporna Europa		PKTZ		0	0	0	0	0	0	0		0
		Fundusze Interreg		0	0	0	0	0	0	0		0
CP 4–Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu	Priorytet 2 Turystyka	EFRR	Całkowite koszty kwalifikowalne	71 548 000	66 867 290	4 680 710	17 887 001	16 867 442	1 019 559	89 435 001	80,00%	
		IPA III–CBC		0	0	0	0	0	0	0		0
		ISWMR–CBC		0	0	0	0	0	0	0		0
		IPA III		0	0	0	0	0	0	0		0

Nr celu polityki	Priorytet	Fundusz (stosownie do przypadku)	Podstawa obliczenia wsparcia UE (ogółem koszt kwalifikowany lub wkład publiczny)	Wkład UE (a)= (a1)+(a2)	Indykatywny podział wkładu UE		Wkład krajowy (b)= (c)+(d)	Indykatywny podział wkładu krajowego		Ogółem (e)= (a)+(b)	Stopa dofinansowania (f) = (a)/(e)	Wkłady państw trzecich (dla celów informacyjnych)
					Bez pomocy technicznej na podstawie art. 27 ust. 1 (a1)	Na pomoc techniczną na podstawie art. 27 ust. 1 (a2)		Krajowy wkład publiczny (c)	Krajowy wkład prywatny (d)			
i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych (ERDF)		ISWMR		0	0	0	0	0	0	0		0
		PKTZ		0	0	0	0	0	0	0		0
		Fundusze Interreg		0	0	0	0	0	0	0		0
CP 3–Lepiej połączona Europa	Priorytet 3 Transport	EFRR	Całkowite koszty kwalifikowane	39 351 400	36 777 010	2 574 390	9 837 851	9 837 851	0	49 189 251	80,00%	
		IPA III–CBC		0	0	0	0	0	0	0		0
		ISWMR–CBC		0	0	0	0	0	0	0		0

Nr celu polityki	Priorytet	Fundusz (stosownie do przypadku)	Podstawa obliczenia wsparcia UE (ogółem koszt kwalifikowany lub wkład publiczny)	Wkład UE (a)= (a1)+(a2)	Indykatywny podział wkładu UE		Wkład krajowy (b)= (c)+(d)	Indykatywny podział wkładu krajowego		Ogółem (e)= (a)+(b)	Stopa dofinansowania (f) = (a)/(e)	Wkłady państw trzecich (dla celów informacyjnych)
					Bez pomocy technicznej na podstawie art. 27 ust. 1 (a1)	Na pomoc techniczną na podstawie art. 27 ust. 1 (a2)		Krajowy wkład publiczny (c)	Krajowy wkład prywatny (d)			
		IPA III		0	0	0	0	0	0	0		0
		ISWMR		0	0	0	0	0	0	0		0
		PKTZ		0	0	0	0	0	0	0		0
		Fundusze Interreg		0	0	0	0	0	0	0		0
Cel specyficzny– Interreg	Priorytet 4 Współpraca instytucji	EFRR	Całkowite koszty kwalifikowane	35 774 000	33 433 645	2 340 355	8 943 501	8 201 191	742 310	44 717 501	80,00%	
		IPA III–CBC		0	0	0	0	0	0	0		0
		ISWMR–CBC		0	0	0	0	0	0	0		0



Nr celu polityki	Priorytet	Fundusz (stosownie do przypadku)	Podstawa obliczenia wsparcia UE (ogółem koszt kwalifikowalny lub wkład publiczny)	Wkład UE (a)= (a1)+(a2)	Indykatywny podział wkładu UE		Wkład krajowy (b)= (c)+(d)	Indykatywny podział wkładu krajowego		Ogółem (e)= (a)+(b)	Stopa dofinansowania (f) = (a)/( e)	Wkłady państw trzecich (dla celów informacyjnych)
					Bez pomocy technicznej na podstawie art. 27 ust. 1 (a1)	Na pomoc techniczną na podstawie art. 27 ust. 1 (a2)		Krajowy wkład publiczny (c)	Krajowy wkład prywatny (d)			
	mieszkańców	IPA III		0	0	0	0	0	0	0		0
		ISWMR		0	0	0	0	0	0	0		0
		PKTZ		0	0	0	0	0	0	0		0
		Fundusze Interreg		0	0	0	0	0	0	0		0
CP 1–Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa	Priorytet 5 Przedsiębiorczość	EFRR	Całkowite koszty kwalifikowalne	7 154 800	6 686 729	468 071	1 788 701	1 686 745	101 956	8 943 501	80,00%	
		IPA III–CBC		0	0	0	0	0	0	0		0

Nr celu polityki	Priorytet	Fundusz (stosownie do przypadku)	Podstawa obliczenia wsparcia UE (ogółem koszt kwalifikowalny lub wkład publiczny)	Wkład UE (a)= (a1)+(a2)	Indykatywny podział wkładu UE		Wkład krajowy (b)= (c)+(d)	Indykatywny podział wkładu krajowego		Ogółem (e)= (a)+(b)	Stopa dofinansowania (f) = (a)/( e)	Wkłady państw trzecich (dla celów informacyjnych)
					Bez pomocy technicznej na podstawie art. 27 ust. 1 (a1)	Na pomoc techniczną na podstawie art. 27 ust. 1 (a2)		Krajowy wkład publiczny (c)	Krajowy wkład prywatny (d)			
		ISWMR–CBC		0	0	0	0	0	0	0		0
		IPA III		0	0	0	0	0	0	0		0
		ISWMR		0	0	0	0	0	0	0		0
		PKTZ		0	0	0	0	0	0	0		0
		Fundusze Interreg		0	0	0	0	0	0	0		0
Ogółem		Wszystkie fundusze	Całkowite koszty kwalifikowalne	178 870 508	167 168 701	11 701 807	44 717 632	42 496 954	2 220 678	223 588 140	80,00%	0

Nr celu polityki	Priorytet	Fundusz (stosownie do przypadku)	Podstawa obliczenia wsparcia UE (ogółem koszt kwalifikowalny lub wkład publiczny)	Wkład UE (a)= (a1)+(a2)	Indykatywny podział wkładu UE		Wkład krajowy (b)= (c)+(d)	Indykatywny podział wkładu krajowego		Ogółem (e)= (a)+(b)	Stopa dofinansowania (f) = (a)/( e)	Wkłady państw trzecich (dla celów informacyjnych)
					Bez pomocy technicznej na podstawie art. 27 ust. 1 (a1)	Na pomoc techniczną na podstawie art. 27 ust. 1 (a2)		Krajowy wkład publiczny (c)	Krajowy wkład prywatny (d)			
		EFRR	Całkowite koszty kwalifikowalne	178 870 508	167 168 701	11 701 807	44 717 632	42 496 954	2 220 678	223 588 140	80,00%	0
		IPA III–CBC		0	0	0	0	0	0	0		0
		ISWMR–CBC		0	0	0	0	0	0	0		0
		IPA III		0	0	0	0	0	0	0		0
		ISWMR		0	0	0	0	0	0	0		0
		PKTZ		0	0	0	0	0	0	0		0
		Fundusze Interreg		0	0	0	0	0	0	0		0

Nr celu polityki	Priorytet	Fundusz (stosownie do przypadku)	Podstawa obliczenia wsparcie UE (ogółem koszt kwalifikowany lub wkład publiczny)	Wkład UE (a)= (a1)+(a2)	Indykatywny podział wkładu UE		Wkład krajowy (b)= (c)+(d)	Indykatywny podział wkładu krajowego		Ogółem (e)= (a)+(b)	Stopa dofinansowania (f) = (a)/( e)	Wkłady państw trzecich (dla celów informacyjnych)
					Bez pomocy technicznej na podstawie art. 27 ust. 1 (a1)	Na pomoc techniczną na podstawie art. 27 ust. 1 (a2)		Krajowy wkład publiczny (c)	Krajowy wkład prywatny (d)			
Ogółem		Wszystkie fundusze	Całkowite koszty kwalifikowane	178 870 508	167 168 701	11 701 807	44 717 632	42 496 954	2 220 678	223 588 140	80,00%	0

## **4 Działania podjęte w celu zaangażowania odpowiednich partnerów programu w przygotowanie programu Interreg oraz rola tych partnerów we wdrażaniu, monitorowaniu i ewaluacji**

### **4.1 Grupa robocza**

Głównym krokiem w celu zaangażowania partnerów w przygotowanie programu współpracy transgranicznej Interreg Czecho — Polska 2021–2027 było utworzenie grupy roboczej. Komitet Monitorujący programu 2014–2020 powołał czesko-polską grupę roboczą odpowiedzialną za przygotowanie nowego programu. Opierając się na pozytywnych doświadczeniach związanych z przygotowaniem programu w minionym okresie, również i w 2019 zwrócono się do różnych instytucji i organizacji z wnioskiem o wyznaczenie członka do grupy roboczej. Skład grupy roboczej został ustalony zgodnie z zasadą partnerstwa. Jej członkowie reprezentują czeskie i polskie instytucje publiczne szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego. Są to instytucje zaangażowane w realizację programu od początku jego powstania, tzn. już wcześniej współpracowały przy określeniu treści, wdrażaniu, procedurach i innych kwestiach związanych z przygotowaniem programu. Pierwsze spotkanie grupy odbyło się 25 kwietnia 2019 r. Jej pracami kieruje czeskie Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, w roli Instytucji Zarządzającej programem w okresie 2014–2020, we współpracy z polskim Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej, czyli Instytucją Krajową.

W trakcie prac grupy roboczej rozszerzył się jej skład. Polskie ministerstwo zwróciło się do krajowych organizacji zrzeszających podmioty z dziedziny nauki, szkolnictwa, ochrony praw pracowników, do pracodawców, a także do Rady Działalności Pożytku Publicznego o wyznaczenie reprezentantów danej grupy partnerów do udziału w pracach nad programem. Czeskie ministerstwo zaś nominowało reprezentanta centralnej izby handlowej oraz przedstawiciela Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej. W ten sposób w skład grupy roboczej zostali włączeni partnerzy reprezentujący następujące sektory i grupy interesu:

- nauki, edukacji i/lub szkolnictwa wyższego,
- równości szans i niedyskryminacji,
- zrównoważony rozwój/ochrona środowiska,

- związki zawodowe,
- izby handlowe,
- ugrupowania współpracy terytorialnej.

## 4.2 Grupy fokusowe

Do współpracy zostali zaangażowani również eksperci z wybranych dziedzin tematycznych. Za najbardziej odpowiednią formę współpracy z ekspertami uznano tzw. grupy fokusowe. Łącznie powołano sześć grup fokusowych, w tym jedną do celu Lepsze zarządzanie współpracą–Interreg. Ze względu na specyfikę problemu, w ramach celu tematycznego Bardziej zielona Europa, została powołana podgrupa do spraw zarządzania kryzysowego.

Spotkania ekspertów poszczególnych grup fokusowych odbyły się na przełomie 2019 i 2020 r. Eksperti omówili poszczególne cele polityki spójności Unii Europejskiej w kontekście ich znaczenia i potencjału we współpracy transgranicznej. W obszarach tematycznych, w których eksperci zidentyfikowali potencjał do współpracy, określili typy działań do realizacji w ramach przyszłego programu Interreg Czecho – Polska. Wskazali także szacowany zakres finansowy tych działań, ich beneficjentów oraz grupy docelowe. Wyniki pracy grup fokusowych zostały przedstawione członkom grupy roboczej i posłużyły jako materiał wstępny do dyskusji na temat wyboru poszczególnych celów polityki oraz definicji wspieranych w ramach programu działań.

## 4.3 Dalsze działania

Poza utworzeniem grupy roboczej oraz zaangażowaniem ekspertów do dyskusji w grupach fokusowych, została przeprowadzona również analiza zdolności absorpcyjnej oraz dwie ewaluacje. Ewaluacje dotyczyły weryfikacji aktualności potrzeb rozwojowych regionu czesko-polskiego pogranicza oraz procesu wdrażania programu 2014–2020. Analiza zdolności absorpcyjnej umożliwiła natomiast zaangażowanie nie tylko obecnych beneficjentów, ale również ogółu społeczeństwa, samorządów i przedsiębiorców, aby wyrazili swoje postrzeżenie i potrzeby w kontekście nowego programu. W ramach badania potencjalni wnioskodawcy programu otrzymali ankiety z pytaniami otwartymi, jakie działania chcieliby realizować we współpracy czesko-polskiej po 2021 r., przy jakiej wysokości dofinansowania i w ramach którego z celów szczegółowych realizowaliby swój zamiar. Ankieta została opublikowana na stronie internetowej programu, więc każdy mógł ją wypełnić. Łącznie odpowiedziało 470 respondentów. Analiza

wykazała, że w obu częściach obszaru programu największy potencjał dostrzeżono w dziedzictwie kulturowym i turystyce, celu Interreg (projekty miękkie) oraz w dziedzinie ochrony środowiska. Zarówno grupy fokusowe jak i grupa robocza korzystały z wyników przeprowadzonej w roku 2019 analizy zdolności absorpcyjnej. Wyniki tej analizy były pomocne w wypracowaniu materiału wstępnego do dyskusji, zarówno w grupach fokusowych jak i grupy roboczej, jako informacja zwrotna od beneficjentów z okresu programowego 2014–2020 i ogółu społeczeństwa.

#### 4.4 Ewaluacje

Weryfikację aktualności potrzeb rozwojowych obszaru czesko-polskiego pogranicza przeprowadzono w celu sprawdzenia poprawności logiki interwencji programu w latach 2014–2020 oraz zidentyfikowania bieżących potrzeb rozwojowych obszaru programu. Ewaluacja odbyła się w 2019 r. Jej adresatami były nie tylko struktury programowe, takie jak Wspólny Sekretariat, Regionalne Punkty Kontaktowe i euroregiony, ale również niektóre uczelnie, szkoły średnie, izby handlowe, agencje rozwoju regionalnego, straż pożarna itp.

Przeprowadzono również ewaluację procesową, która dotyczyła oceny procesów wewnętrznych programu związanych z jego wdrażaniem w latach 2014–2020. Badaniem była objęta także dokumentacja oraz obciążenia administracyjne programu. Ewaluacja ta odbyła się w 2019 r. Zapytania ewaluacyjne były skierowane do wnioskodawców i beneficjentów programu 2014–2020. Była to szeroka grupa, która objęła nie tylko samorządy, ale również partnerów gospodarczych, sektor non-profit, szkoły, uczelnie itp.

#### 4.5 Strategiczna ocena oddziaływania programu na środowisko

Prognoza oddziaływania koncepcji na środowisko programu INTERREG Czecho — Polska 2021–2027 (SEA), która jest wynikiem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko programu, miała miejsce w 2021 r. Konsultacje publiczne odbyły się na przełomie 2021 i 2022 r.

Z przeprowadzonej oceny wynika, że rodzaj działań, priorytety i cele szczegółowe programu Interreg Polska-Czechy 2021-2027 nie są sprzeczne z wymogami ochrony środowiska i zdrowia publicznego i nie ma wśród nich takich, które miałyby potencjalnie znaczący negatywny wpływ na środowisko. Program jako całość będzie miał szereg umiarkowanych lub znacząco pozytywnych oddziaływań na środowisko i zdrowie publiczne. Priorytety i rodzaje działań, które mogą powodować potencjalnie negatywne skutki dla środowiska (w zależności od sposobu realizacji

Program Interreg Czecho-Polska 2021-2027\_tłumaczenie na j. polski\_wersja dostępna  
późniejszych projektów), określono w oparciu o zasadę ostrożności oraz zawierają zalecenia  
dotyczące łagodzenia ich skutków.

#### 4.6 Konsultacje projektu dokumentu programowego ze społeczeństwem

W celu zapewnienia szerokiego dostępu do informacji na temat projektu programu,  
przeprowadzono jego konsultacje.

Konsultacje po stronie polskiej trwały od 25 listopada do 16 grudnia 2021 r. i składały się z:

- konsultacji publicznych,
- uzgodnień z ministerstwami polskimi oraz opiniowania przez Komisję Wspólną Rządu  
i Samorządu Terytorialnego (KWRiST), Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK),  
Komitet ds. Umowy Partnerstwa.

Konsultacje publiczne trwały 22 dni. Każdy zainteresowany mógł wziąć w nich udział i wyrazić swój  
pogląd lub zgłosić uwagi w odniesieniu do wszystkich elementów i części programu. Opinie i uwagi  
były zgłaszane za pośrednictwem elektronicznego formularza oraz podczas spotkania w formie  
webinarium.

Informacje o konsultacjach wraz z projektem programu były rozdystrybuowane drogą mailową  
oraz opublikowane na stronach internetowych: Instytucji Krajowej, na stronie programu  
prowadzonej przez Wspólny Sekretariat w Ołomuńcu, stronach euroregionów i Regionalnych  
Punktów Kontaktowych.

Za konsultacje po stronie polskiej odpowiedzialny był Departament Współpracy Terytorialnej  
Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, reprezentujący Instytucję Krajową programu.

Uwagi, które wpłynęły podczas konsultacji zostały przeanalizowane we współpracy z Instytucją  
Zarządzającą w trakcie prac nad ostateczną wersją programu. Odpowiedzi na uwagi, o ich  
zaakceptowaniu lub odrzuceniu, wraz z uzasadnieniem i sposobem włączenia do dokumentu są  
zawarte w raporcie z konsultacji. Raport jest opublikowany na stronie Instytucji Krajowej oraz na  
stronie programu.

Po stronie czeskiej projekt programu został opublikowany wraz z dokumentem Prognoza  
oddziaływania koncepcji na środowisko—program INTERREG Czecho — Polska 2021—2027 (SEA),  
który jest wynikiem strategicznej oceny oddziaływania programu na środowisko.



Program Interreg Czecho-Polska 2021-2027\_tłumaczenie na j. polski\_wersja dostępna

Informacja o konsultacjach wraz z programem była przesłana określonym organom administracyjnym oraz jednostkom samorządu terytorialnego drogą mailową. Opinia publiczna została poinformowana poprzez ogłoszenie na stronie internetowej programu, na stronie programu na Facebooku oraz publikację w Systemie Informacyjnym SEA.

Celem niniejszej publikacji było uzyskanie kompleksowej informacji zwrotnych do projektu programu i dokumentu SEA przed przystąpieniem do procesu konsultacji programu z Komisją Europejską. Konsultacje SEA odbyły się po obu stronach granicy.

Za konsultacje programu po stronie czeskiej była odpowiedzialna Instytucja Zarządzająca programem.

Zebrane opinie ze strony organów administracyjnych objętych programem, jednostek samorządów lokalnych oraz społeczeństwa przez cały okres upublicznienia programu były przeanalizowane przez Instytucję Zarządzającą i Instytucję Krajową. Wyniki konsultacji publicznych zostaną również ogłoszone publicznie.

#### 4.7 Zaangażowanie partnerów podczas wdrażania programu

Zaangażowanie partnerów programu podczas jego wdrażania, monitorowania i ewaluacji będzie gwarantowane poprzez udział przedstawicieli odpowiednich podmiotów w Komitecie Monitorującym nowego programu. Przedstawiciele partnerów z grupy roboczej będą wchodzić w skład Komitetu Monitorującego. Prawo głosowania będą mieli wszyscy członkowie Komitetu Monitorującego, w tym przedstawiciele organizacji pozarządowych. Szeroki zakres zadań Komitetu Monitorującego zapewni partnerom realny wpływ na proces wdrażania, monitorowania i ewaluacji programu. Komitet Monitorujący omawia również plan ewaluacji oraz jego zamierzenia (wraz z pytaniami ewaluacyjnymi). Członkowie Komitetu Monitorującego komentują wyniki ewaluacji, w szczególności indywidualne zalecenia z niej wynikające.

#### 4.8 Wspieranie zdolności administracyjnej odpowiednich partnerów

Potencjał administracyjny partnerów pozarządowych będzie wspierany (podobnie jak w latach 2014–2020 wraz z innymi rodzajami podmiotów) głównie poprzez otwarte, bezpłatne seminaria, konsultacje, dni otwarte Wspólnego Sekretariatu oraz instruktażowe widea dla wnioskodawców/beneficjentów, ukierunkowane głównie na prawidłową administrację wniosku i projektu w trakcie realizacji, na prawidłową administrację zamówieniami publicznymi oraz na

Program Interreg Czechny-Polska 2021-2027\_tłumaczenie na j. polski\_wersja dostępna  
właściwą promocję wyników projektu. Poza tym wsparcie kosztów wynagrodzeń z programu  
umożliwi beneficjentom z sektorów non-profit ustabilizowanie kadry oraz pogłębienie wiedzy  
pracowników w zakresie zarządzania projektami, rachunkowości i PR.

## **5 Podejście do informowania o programie Interreg i jego widoczności (cele, grupy docelowe, kanały komunikacyjne, w tym wykorzystanie mediów społecznościowych, w stosownych przypadkach, planowany budżet i stosowne wskaźniki monitorowania i ewaluacji)**

### 5.1 Cele komunikacyjne

Głównymi celami działań komunikacyjnych programu będą przede wszystkim:

1. osiągnięcie szerokiej (powszechnej) świadomości ogółu społeczeństwa o istnieniu współpracy transgranicznej,
2. wspieranie zainteresowania potencjalnych wnioskodawców do składania wniosków projektowych,
3. 3. informowanie o możliwościach uzyskania dotacji wśród potencjalnych wnioskodawców,
4. wspieranie realizowanych projektów podczas ich wdrażania,
5. promowanie wyników i oddziaływania programu.

Szczególne uwaga zostanie zwrócona na informowanie o funduszach małych projektów jako operacjach o znaczeniu strategicznym.

### 5.2 Grupy docelowe

Program przy definiowaniu grup docelowych koncentruje się na ich rzeczywistych potrzebach informacyjnych:

- ogół społeczeństwa,

Celem będzie informowanie ogółu społeczeństwa o istnieniu i wynikach programu (w tym o wynikach z okresu 2014–2020). Ważne będzie otwarcie możliwości wzajemnej współpracy transgranicznej dla społeczności czeskiej i polskiej. Głównym przesłaniem powinno być to, że współpraca transgraniczna staje się coraz bardziej powszechna i pożądana jest jej dalszy rozwój (większa częstotliwość i intensywność). Reklamy w mediach i kampanie promujące dobre praktyki i wyniki programu będą w tym obszarze kluczowe. Obszar objęty programem liczy około 7 milionów mieszkańców.

- potencjalni wnioskodawcy,

Przed wszystkim będą przekazywane aktualne i praktyczne informacje o możliwościach wsparcia programu oraz wymaganiach dotyczących składanych wniosków projektowych. Poza tym będą prowadzone również działania polegające na pomocy w znalezieniu odpowiedniego partnera transgranicznego. Łącznie z potencjalnymi wnioskodawcami małych projektów są to tysiące podmiotów.

- beneficjenci.

Działania komunikacyjne będą zawierały głównie konkretne informacje praktyczne dotyczące etapu realizacji projektu oraz zasad programu. Będą to głównie działania takie jak konsultacje, szkolenia, podręczniki czy webinaria. Są to setki podmiotów.

### 5.3 Kanały komunikacyjne

Działania informacyjne będą prowadzone poprzez następujące kanały komunikacyjne:

- strona internetowa programu pod adresem [www.cz-pl.eu](http://www.cz-pl.eu). Jest to podstawowe narzędzie komunikacji programu, dobrze inkomuzywnie dostępne dla wszystkich grup docelowych programu w obu językach programowych; strona będzie połączona z jednym portalem internetowym dla CZ i PL;
- profile programu na portalach społecznościowych (Facebook, Instagram, YouTube itp.). Są to narzędzia skierowane przede wszystkim do ogółu społeczeństwa, w mniejszym stopniu do potencjalnych wnioskodawców. Treść będzie zawierała głównie filmy, zdjęcia, krótkie wpisy tekstowe i linki do odpowiednich informacji;
- wydarzenia roczne są szczególnie przydatne dla potencjalnych wnioskodawców i ogółu społeczeństwa. Wydarzenia roczne będą zawsze skierowane zarówno do wąskiej, jak i szerokiej publiczności, tj. zarówno do wnioskodawców i beneficjentów, jak i opinii publicznej/ogółu społeczeństwa (odbiorców ostatecznych).
- bieżące kampanie medialne (telewizja, radio, prasa, Internet), skierowane przede wszystkim do ogółu społeczeństwa według wydzielonych grup docelowych, w mniejszym stopniu do potencjalnych wnioskodawców;

- szkolenia, konsultacje, webinaria, podręczniki. Te narzędzia są przeznaczone przede wszystkim dla wnioskodawców/potencjalnych beneficjentów. Chodzi głównie o to, aby informacje były jasno ustrukturyzowane, a wnioskodawca/beneficjent mógł do nich wrócić w razie potrzeby;
- podcasty, skierowane przede wszystkim do zwiedzających i zainteresowanych pograniczem czesko-polskim;
- ogólny portal internetowy (według art. 46(b) rozporządzenia 2021/1060) o funduszach europejskich prowadzony przez stronę czeską oraz polską.
- inne formy komunikacji dostosowane do potrzeb grup docelowych.

Aby działania były skoordynowane powstanie strategia komunikacji programu oraz roczne plany działań. W ich ramach zostaną szczegółowo opracowane poszczególne działania, ich zakładany harmonogram realizacji oraz budżet. W strategii zostaną określone również grupy docelowe i odpowiednio dobierane kanały komunikacji. Działania komunikacyjne będą prowadzone we współpracy z instytucjami europejskimi, krajowymi, regionalnymi, a także beneficjentami.

#### 5.4 Monitorowanie i środki

Działania o charakterze informacyjnym będą stale monitorowane za pomocą następujących wskaźników:

<b>Cel</b>	<b>Wskaźnik komunikacji</b>	<b>Jednostka</b>	<b>Grupa docelowa</b>	<b>Wartość docelowa 2027</b>
1, 2, 3, 4, 5	Liczba wyświetleń (reklama online, media społecznościowe: YT, FB, Instagram)	wyświetlenia	ogół społeczeństwa potencjalni wnioskodawcy beneficjenci	200.000
1, 2, 3, 5	Liczba wydarzeń promocyjnych dla ogółu społeczeństwa:  Z tego:	wydarzenie	ogół społeczeństwa potencjalni wnioskodawcy beneficjenci	4

	- po stronie czeskiej			2
	- po polskiej stronie			2
2, 3, 4	Liczba nowych podmiotów przeszkolonych w regulaminie programu (które nie realizowały projektu w poprzednim programie)	podmiot	potencjalni wnioskodawcy beneficjenci	100
1, 2, 3, 5	Liczba odwiedzin strony internetowej	odwiedziny	ogół społeczeństwa potencjalni wnioskodawcy beneficjenci	100.000

\* Wskaźniki zostaną zewalutowane w połowie okresu przez Grupę Roboczą ds. Komunikacji Programu.

Wskaźniki będą na bieżąco monitorowane, a cała komunikacja programu będzie dwukrotnie w trakcie okresu programowania poddana niezależnej zewnętrznej ocenie. Postęp w działaniach będzie na bieżąco monitorowany przez grupę roboczą ds. promocji programu.

Na działania informacyjne przewidujemy kwotę 830.000 EUR (0,5 % alokacji programu).

## 5.5 Orientacyjny harmonogram

	1. faza (2021 – 2023)	2. faza (2024 – 2027)	3. faza (2027 – 2030)
Cele komunikacji:			
1	X	X	X
2	X	X	
3	X	X	
4		X	X
5			X

## 5.6 Role i obowiązki

Informowaniem o programie oraz jego upowszechnianiem będzie się zajmować osiem Regionalnych Punktów Kontaktowych, Zarządcy Funduszy małych Projektów oraz specjalista ds. komunikacji we Wspólnym Sekretariacie. Specjalista ds. komunikacji będzie koordynował działania komunikacyjne programu z krajowymi specjalistami ds. komunikacji po obu stronach granicy. Ponadto zostanie powołana grupa robocza ds. promocji programu, złożona z przedstawicieli wszystkich wymienionych podmiotów. Będzie ona koordynować działania pomiędzy Regionalnymi Punktami Kontaktowymi, Zarządcami Funduszy Małych Projektów i specjalistą ds. komunikacji we Wspólnym Sekretariacie. Będzie również monitorować postępy we wdrażaniu strategii komunikacji programu, monitorować realizację jej wskaźników oraz współpracować przy ewaluacji działań komunikacyjnych. Instytucje odpowiedzialne za promocję programu będą współpracować z krajową siecią komunikacyjną w Czechach i Polsce (w formie wymiany doświadczeń, informacji oraz udziału we wspólnych wydarzeniach).

## 6 Wskazanie wsparcia dla projektów o małej skali, w tym małych projektów w ramach funduszy małych projektów

Program będzie wspierał zgodnie z art. 25 rozporządzenia Interreg projekty o ograniczonej wielkości finansowej—małe projekty—za pośrednictwem Funduszu Małych Projektów.

Beneficjentami Funduszy Małych Projektów będą euroregiony, które działają na pograniczu czesko-polskim. Każdy Fundusz Małych Projektów podlega zatwierdzeniu przez Komitet Monitorujący.

Realizacja małych projektów będzie możliwa w następujących osiach priorytetowych programu: 1 (tylko środowisko), 2 (turystyka) i 4 (współpraca między instytucjami i obywatelami). Małe projekty muszą przyczyniać się do realizacji celów priorytetów, z których pozyskują finansowanie. Wybór małych projektów będzie odbywał się w sposób przejrzysty i niedyskryminacyjny, zawsze będą w nim uczestniczyli przedstawiciele strony czeskiej i polskiej.

Maksymalna alokacja finansowa na Fundusz Małych Projektów stanowi 20% budżetu programu. Dla małych projektów przewiduje się, że maksymalna kwota dofinansowania wyniesie 30 000 EUR z EFRR, a w przypadku wspólnego finansowania 60 000 EUR. Dla małych projektów inwestycyjnych zakłada się z maksymalną kwotą dofinansowania 40 000 EUR z EFRR, a w przypadku wspólnego finansowania 80 000 EUR.

## 7 Przepisy wykonawcze

### 7.1 Instytucje programu

Tabela 10

<b>Instytucje programu</b>	<b>Nazwa instytucji</b>	<b>Imię i nazwisko osoby do kontaktów</b>	<b>E-mail</b>
Instytucja Zarządzająca	Ministerstwo Rozwoju	RNDR. Jiří Horáček	jiri.horacek@mmr.cz



Instytucje programu	Nazwa instytucji	Imię i nazwisko osoby do kontaktów	E-mail
	Regionalnego Departament Europejskiej Współpracy Terytorialnej Republika Czeska		
Instytucja Krajowa ( w odniesieniu do programó w z udziałem państw trzecich lub krajów partnerskich, w zależności od przypadku)			
Instytucja audytowa	Ministerstwo finansów Departament Instytucji Audytowej Republika Czeska	Mgr. Stanislav Bureš Dyrektor departamentu	Stanislav.Bures@mfcz.cz

Instytucje programu	Nazwa instytucji	Imię i nazwisko osoby do kontaktów	E-mail
Przedstawiciele grupy audytorów	Ministerstwo finansów Departament Instytucji Audytowej Republika Czeska i w Polsce—Szef Krajowej Administracji Skarbowej	Ing. Milan Puskailer Kierownik wydziału i Dyrektor Departamentu Katarzyna Kwiecińska—Gruszka, naczelnik wydziału, Departament Audytu Środków Publicznych Ministerstwo Finansów Rzeczpospolita Polska	milan.puskailer@mfcz.cz i Katarzyna.Kwiecinska-Gruszka@mf.gov.pl
Podmiot, na rzecz którego Komisja ma dokonywać płatności	Ministerstwo finansów Departament Fundusz Krajowy Republika Czeska	Ing. Veronika Ondráčková Dyrektor departamentu	Veronika.Ondrackova@mfcz.cz

<b>Institucje programu</b>	<b>Nazwa instytucji</b>	<b>Imię i nazwisko osoby do kontaktów</b>	<b>E-mail</b>
Podmiot pełniący funkcję księgową	Ministerstwo Finansów Departament Funduszy Krajowy Republika Czeska	Ing. Veronika Ondráčková Dyrektor Departamentu	Veronika.Ondrackova@mfcz.cz

## 7.2 Procedura utworzenia Wspólnego Sekretariatu

Institucja Zarządzająca programem w porozumieniu ze swoim polskim partnerem Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej (dalej Instytucja Krajowa) utworzy Wspólny Sekretariat jako część wspólnej struktury organizacyjnej do zarządzania i wdrażania programu.

Wspólny Sekretariat ma swoją siedzibę w Czechach w Ołomuńcu i funkcjonuje w strukturze Centrum Rozwoju Regionalnego (pod adresem: Centrum pro regionální rozvoj ČR – Společný sekretariát, Háfkova 171/2, 779 00 Olomuniec).

Tworzy go wspólny międzynarodowy zespół, w którym czescy i polscy pracownicy pracują wspólnie bez względu na to z jakiego są państwa lub regionu. Wspólny Sekretariat używa obu języków – czeskiego i polskiego. We Wspólnym Sekretariacie pracują pracownicy Centrum Rozwoju Regionalnego, a także delegowani pracownicy Urzędów Marszałkowskich województw dolnośląskiego, opolskiego i śląskiego.

Wspólny Sekretariat wspiera Instytucję Zarządzającą i Komitet Monitorujący w wykonywaniu ich funkcji. W trakcie realizacji programu odpowiada głównie za komunikację z wnioskodawcami i partnerami projektu. Zajmuje się działaniami związanymi z przygotowaniem propozycji projektowych i wniosków projektowych łącznie z odpowiedzialnością za kontrolę i ocenę wniosków projektowych oraz wspiera działania Komitetu Monitorującego. Planuje i realizuje działania informacyjne i promocyjne w ramach programu. W trakcie realizacji projektu uczestniczy

Program Interreg Czecho-Polska 2021-2027\_tłumaczenie na j. polski\_wersja dostępna w przygotowaniu umów/decyzji o przyznaniu dotacji dla projektu, administruje zmiany w projektach, kontroluje współpracę transgraniczną i wpływ transgraniczny w trakcie realizacji projektu, zatwierdza końcowy raport monitorujący oraz wnioski o płatność. Oprócz tych działań udziela wsparcia instytucjom programowym w celu prawidłowej realizacji programu.

Niektóre działania Wspólnego Sekretariatu wspierane są przez podmioty regionalne, którymi po stronie czeskiej są urzędy krajskie krajów: morawsko-śląskiego, ołomunieckiego, pardubickiego, hradeckiego i libereckiego, po stronie polskiej zaś Urzędy Marszałkowskie województw: dolnośląskiego, opolskiego i śląskiego. Współpracują z Wspólnym Sekretariatem szczególnie w zakresie udzielania informacji i wsparcia wnioskodawcom, w tym prowadzenie konsultacji propozycji projektowych. Udzielają wsparcia partnerom realizowanych projektów oraz uczestniczą w promocji programu na terenie właściwego regionu.

**7.3 Podział odpowiedzialności pomiędzy uczestniczącymi państwami członkowskimi oraz, w stosownych przypadkach, państwami trzecimi lub krajami partnerskimi oraz KTZ w przypadku korekt finansowych dokonywanych przez instytucję zarządzającą lub Komisję**

Indywidualne korekty finansowe

Instytucja Zarządzająca postępuje zgodnie z art. 52 rozporządzenia (UE) 2021/1059 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących celu „Europejska współpraca terytorialna” (Interreg) i zapewnia, aby wszelkie kwoty wypłacone w wyniku nieprawidłowości zostały odzyskane od głównego lub jedyne go partnera. W związku z tym partnerzy zobowiązani są do zwrotu wszystkich bezpodstawnie wypłaconych kwot Partnerowi Wiodącemu.

Jeśli:

- Partnerowi Wiodącemu nie uda się zapewnić zwrócenia bezpodstawnie wypłaconych kwot przez pozostałych partnerów projektu, lub
- Instytucji Zarządzającej nie uda się odzyskać bezpodstawnie wypłaconej kwoty od Partnera Wiodącego lub jedyne go beneficjenta,

odpowiedzialność za zwrot przechodzi na państwo członkowskie. Odpowiedzialność finansowa spoczywa na państwie, w którym partner, któremu kwota została bezpodstawnie wypłacona, ma

siedzibę lub w którym jedyny beneficjent jest zarejestrowany. Państwo zwróci środki w terminie uzgodnionym przez Instytucję Zarządzającą, Instytucję Krajową oraz instytucję wykonującą funkcję księgową.

#### Zryczałtowane i ekstrapolowane korekty finansowe

W przypadku korekt finansowych, które zostaną zastosowane względem całego programu lub jego części, państwa członkowskie uczestniczące w programie poniosą odpowiedzialność za ww. korekty proporcjonalnie do stopnia zawinienia dotyczące nieprawidłowości, będącej przyczyną korekty.

Jeśli określenie stopnia winy państwa członkowskiego nie jest możliwe (np. zryczałtowana korekta finansowa jest wynikiem nieprawidłowych wspólnych procedur lub zasad), odpowiedzialność finansowa każdego z państw członkowskich biorących udział w programie jest ustalona proporcjonalnie. Decydującym czynnikiem jest udział wydatków beneficjentów z każdego państwa członkowskiego w całkowitym zestawie wydatków, którego dotyczy ryczałtowa lub ekstrapolowana korekta finansowa.

Inne szczegółowe ustalenia dotyczące odpowiedzialności za korekty finansowe zostaną zawarte w Porozumieniu o współpracy pomiędzy Instytucją Zarządzającą a Krajową.

## 8 Stosowanie stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami

Tabela 11: Stosowanie stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami

Planowane stosowanie art. 94 i 95	TAK	NIE
Od momentu przyjęcia, program będzie wykorzystywał refundację wkładu Unii w oparciu o stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe i stawki ryczałtowe w ramach priorytetu zgodnie z art. 94 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów (jeżeli tak, proszę wypełnić aneks 1)	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>

Od momentu przyjęcia, program będzie wykorzystywał refundację wkładu Unii w oparciu o finansowanie niepowiązane z kosztami zgodnie z art. 95 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów (jeżeli tak, proszę wypełnić aneks 2)	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>
---	--------------------------	-------------------------------------

## Załączniki

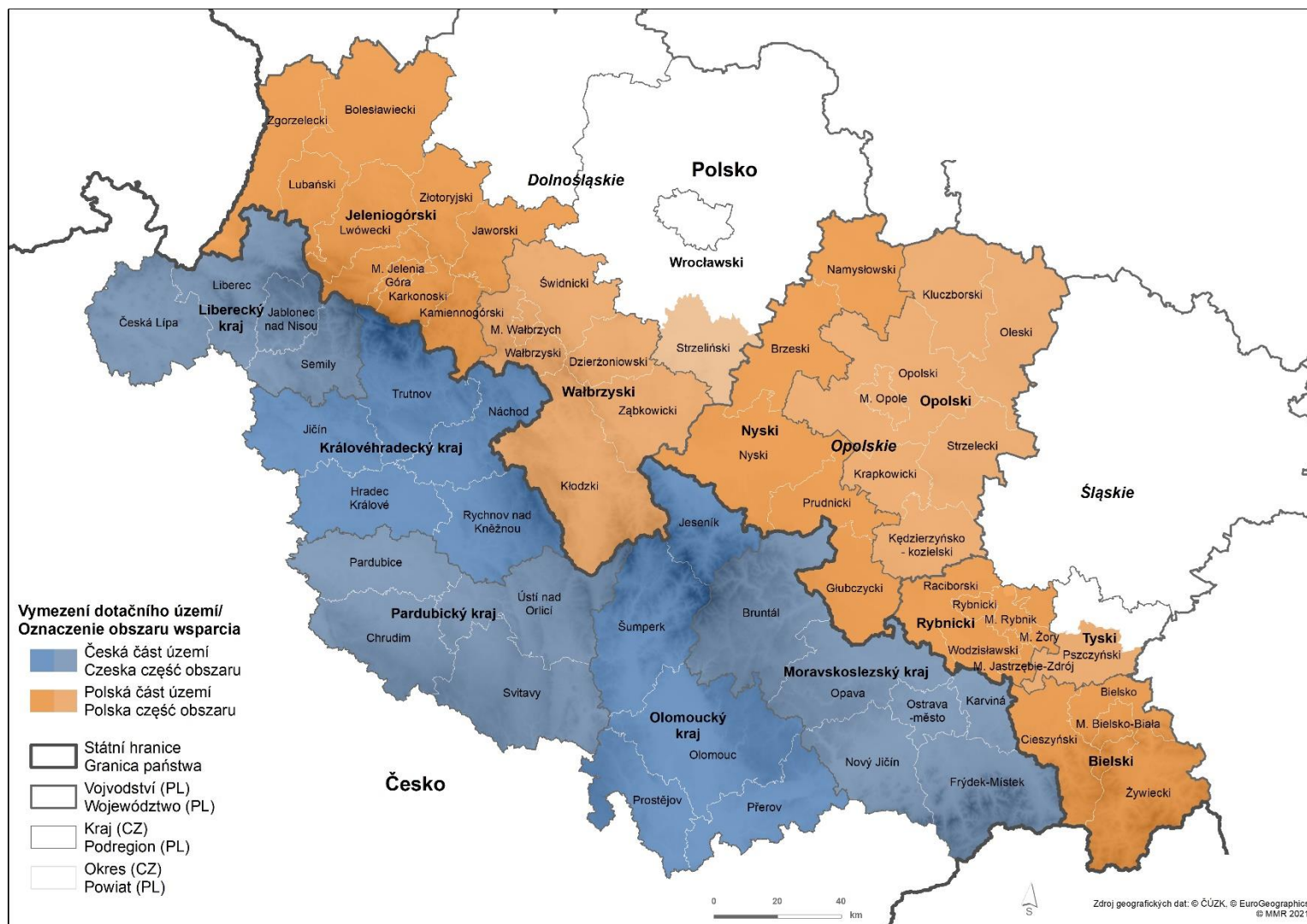
Mapa 1: Mapa obszaru objętego programem

Aneks 1: Wkład Unii w oparciu o stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe i stawki ryczałtowe

Aneks 2: Wkład Unii w oparciu o finansowanie niepowiązane z kosztami

Aneks 3: Wykaz planowanych operacji o znaczeniu strategicznym, wraz z harmonogramem – art.  
17 ust. 3)

Mapa 1: Mapa obszaru objętego programem





**Kody terytorium w czeskiej części obszaru programu:**

*Liberecký kraj CZ051*

- Česká Lípa CZ0511
- Jablonec nad Nisou CZ0512
- Liberec CZ0513
- Semily CZ0514

*Královéhradecký kraj CZ052*

- Hradec Králové CZ0521
- Jičín CZ0522
- Náchod CZ0523
- Rychnov nad Kněžnou CZ0524
- Trutnov CZ0525

*Pardubický kraj CZ053*

- Chrudim CZ0531
- Pardubice CZ0532
- Svitavy CZ0533
- Ústí nad Orlicí CZ0534

*Olomoucký kraj CZ071*

- Jeseník CZ0711
- Olomouc CZ0712
- Prostějov CZ0713
- Přerov CZ0714
- Šumperk CZ0715

*Moravskoslezský kraj CZ080*

- Bruntál CZ0801
- Frýdek-Místek CZ0802
- Karviná CZ0803
- Nový Jičín CZ0804
- Opava CZ0805
- Ostrava-město CZ0806

**Kody terytorium w polskiej części obszaru programu:**

*Województwo dolnośląskie PL51*

- Jeleniogórski PL515
- Zgorzelecki
- Bolesławiecki
- Lubański
- Lwówecki
- Miasto Jelenia Góra
- Karkonoski
- Kamiennogórski
- Złotoryjski
- Jaworski
- *Wałbrzyski PL517*
- Świdnicki
- Miasto Wałbrzych
- Wałbrzyski
- Dzierżoniowski
- Kłodzki
- Ząbkowicki
- *Wrocławski PL518*
- Strzeliński

*Województwo opolskie PL52*

- Nyski PL523
- Namysłowski
- Brzeski
- Nyski
- Prudnicki
- Głubczycki
- *Opolski PL 524*
- Kluczborski
- Oleski
- Strzelecki
- Opolski
- Miasto Opole
- Krapkowicki
- Kędzierzysko-Kozielski

*Województwo śląskie PL22*

- Rybnicki PL227
- Raciborski,
- Rybnicki,
- Wodzisławski,
- Miasto Rybnik,
- Miasto Żory,
- *Miasto Jastrzębie-Zdrój*
- *Bielski PL225*
- Bielski,
- Cieszyński,
- Żywiecki,
- Miasto Bielsko-Biała
- *Tyski PL22C*
- Pszczynski

## **Aneks 1**

### **Wkład Unii w oparciu o stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe i stawki ryczałtowe**

Wzór formularza na potrzeby przekazywania danych do przeanalizowania przez Komisję (art. 94 rozporządzenia (UE) 2021/1060 w sprawie wspólnych przepisów)

Data złożenia propozycji	

Niniejszy aneks nie jest wymagany w przypadku stosowania uproszczonych metod rozliczania kosztów na poziomie Unii ustanowionych w akcie delegowanym, o którym mowa w art. 94 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

**A. Podsumowanie głównych elementów**

Priorytet	Fundusz	Cel szczegółowy	Szacunkowy udział całkowitej alokacji finansowej w ramach priorytetu, do którego stosowane będą uproszczone metody rozliczania kosztów, w %	Rodzaj(-e) operacji objętej (-ych) finansowaniem		Wskaźnik uruchamiający refundację kosztów		Jednostka miary wskaźnika uruchamiającego refundację kosztów	Rodzaj uproszczonej formy kosztów (standardowe stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe lub stawki ryczałtowe)	Kwota (w EUR) lub wartość procentowa (w przypadku stawek ryczałtowych) uproszczonej metody rozliczania kosztów
				Kod <sup>(1)</sup>	Opis	Kod <sup>(2)</sup>	Opis			
<p><sup>(1)</sup> Oznacza kod dla wymiaru „Zakres interwencji” w tabeli 1 załącznika 1 do rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów</p> <p><sup>(2)</sup> Oznacza kod wspólnego wskaźnika, o ile ma zastosowanie.</p>										

**B. Szczegółowe informacje w podziale na rodzaj operacji (należy wypełnić dla każdego rodzaju operacji)**

Czy instytucja zarządzająca otrzymała wsparcie od firmy zewnętrznej w celu określenia poniższych kosztów uproszczonych?

Jeśli tak, proszę podać nazwę firmy zewnętrznej:

1.1 Opis rodzaju operacji, w tym harmonogram wdrażania <sup>(1)</sup>	
1.2 Cel szczegółowy	
1.3 Wskaźnik uruchamiający refundację kosztów <sup>(2)</sup>	
1.4 Jednostka miary wskaźnika uruchamiającego refundację kosztów	
1.5 Standardowe stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe lub stawki ryczałtowe	
1.6 Kwota w przeliczeniu na jednostkę pomiaru lub wartość procentowa (dla stawek ryczałtowych) uproszczonej metody rozliczania kosztów	
1.7 Kategorie kosztów objęte stawkami jednostkowymi, kwotami ryczałtowymi lub stawkami ryczałtowymi	
1.8 Czy wymienione kategorie kosztów pokrywają wszystkie wydatki kwalifikowalne w ramach danej operacji? (Tak/Nie)	
1.9 Metoda korekty <sup>(3)</sup>	
11.10 Weryfikacja osiągnięcia jednostek — należy opisać, jaki(e) dokument(y)/system będzie(-ą) wykorzystany(-e) w celu sprawdzenia, czy osiągnięto dostarczone jednostki  — należy opisać, co będzie sprawdzane w trakcie weryfikacji zarządczych i przez kogo	

<p>— należy opisać, jakie rozwiązania zostaną przyjęte w celu gromadzenia i przechowywania stosownych danych/dokumentów</p>	
<p>1.11 Możliwe niepożądane zachęty, środki łagodzące <sup>(4)</sup> oraz szacowany poziom ryzyka (wysoki/średni/niski)</p>	
<p>1.12 łączna kwota (krajowa i unijna) oczekiwanej na tej podstawie refundacji od Komisji</p>	
<p>(<sup>1</sup>) Przewidywana data rozpoczęcia wyboru operacji i przewidywana data ich ukończenia (zob. art. 63 ust. 5 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów).</p> <p>(<sup>2</sup>) W przypadku operacji, w ramach których stosowanych jest kilka uproszczonych metod rozliczania kosztów, obejmujących różne kategorie kosztów, różne projekty lub kolejne etapy operacji, pola 1.3–1.11 należy wypełnić dla każdego wskaźnika uruchamiającego refundację kosztów.</p> <p>(<sup>3</sup>) W stosownych przypadkach należy wskazać częstotliwość i termin korekty oraz wyraźne odniesienie do konkretnego wskaźnika (w tym, w stosownych przypadkach, link do strony internetowej, na której opublikowano ten wskaźnik).</p> <p>(<sup>4</sup>) Czy istnieją jakiegokolwiek potencjalne negatywne skutki dla jakości wspieranych operacji, a jeśli tak, to jakie środki (np. zapewnienie jakości) zostaną podjęte w celu ograniczenia tego ryzyka?</p>	

**C. Obliczanie standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych**

1. Źródło danych wykorzystanych do obliczenia standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych (kto przygotował, zgromadził i zapisał dane; miejsce przechowywania danych; daty graniczne; walidacja itd.):

2. Proszę określić, dlaczego proponowana metoda i obliczenia na podstawie art. 94 ust. 2 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów są właściwe dla danego rodzaju operacji:

3. Proszę określić sposób dokonania obliczeń, w tym w szczególności założenia przyjęte w odniesieniu do jakości lub ilości danych. W stosownych przypadkach należy zastosować dane statystyczne i poziomy odniesienia oraz przedstawić je – na wniosek – w formacie pozwalającym na wykorzystanie przez Komisję:

4. Należy wyjaśnić, w jaki sposób zapewniono, by jedynie wydatki kwalifikowalne były uwzględniane przy obliczaniu standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych:

5. Ocena przez instytucję(–e) audytową(–e) metody obliczania i kwot oraz rozwiązań mających zapewnić weryfikację danych, ich jakość, sposób zbierania i przechowywania:

## Aneks 2

### Wkład Unii w oparciu o finansowanie niepowiązane z kosztami

Wzór formularza na potrzeby przekazywania danych do przeanalizowania przez Komisję (art. 95 rozporządzenia (UE) 2021/1060 w sprawie wspólnych przepisów)

Data złożenia propozycji	

Niniejszy aneks nie jest wymagany w przypadku stosowania kwot finansowania niepowiązanego z kosztami na poziomie Unii ustanowionych w akcie delegowanym, o którym mowa w art. 95 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

**A. Podsumowanie głównych elementów**

Priorytet	Fundusz	Cel szczegółowy	Kwota objęta finansowaniem niepowiązanym z kosztami	Rodzaj(-e) operacji objętej (-ych) finansowaniem		Warunki, które należy spełnić / rezultaty, które należy osiągnąć, by uruchomić refundację przez Komisję	Wskaźnik		Jednostka miary warunków, które należy spełnić / rezultatów, które należy osiągnąć, uruchamiających refundację przez Komisję	Przewidywany rodzaj metody stosowanej do refundacji kosztów beneficjentowi lub beneficjentom
				Kod <sup>(1)</sup>	Opis		Kod <sup>(2)</sup>	Opis		
<p>(<sup>1</sup>) Oznacza kod dla wymiaru „Zakres interwencji” w tabeli 1 załącznika I do rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz w załączniku 2.4 do rozporządzenia w sprawie EFMRA.</p> <p>(<sup>2</sup>) Oznacza kod wspólnego wskaźnika, o ile ma zastosowanie</p>										



**B. Szczegółowe informacje w podziale na rodzaj operacji (należy wypełnić dla każdego rodzaju operacji)**

1.1 Opis rodzaju operacji			
1.2 Cel szczegółowy			
1.3 Warunki, które należy spełnić lub rezultaty, które należy osiągnąć			
1.4 Termin przewidziany na spełnienie warunków lub osiągnięcie rezultatów			
1.5 Jednostka miary warunków, które należy spełnić / rezultatów, które należy osiągnąć, by uruchomić refundację przez Komisję			
1.6 Zakładane wyniki pośrednie (o ile mają zastosowanie) uruchamiające refundację kosztów przez Komisję wraz z harmonogramem refundacji	Wyniki pośrednie	Data	Wysokość stawki
1.7 Łączna kwota (w tym finansowanie unijne i krajowe)			
1.8 Metoda(-y) korekty			
1.9 Weryfikacja osiągnięcia rezultatu lub spełnienia warunku (oraz, w stosownych przypadkach, zakładanych wyników pośrednich)  — należy wskazać, jaki(e) dokument(y)/system będzie(-ą) wykorzystany(-e) w celu sprawdzenia, czy osiągnięto rezultat lub spełniono warunek (oraz, w stosownych przypadkach, zakładane wyniki pośrednie)  — należy opisać, w jaki sposób będą przeprowadzane weryfikacje zarządcze (w tym na miejscu) i przez kogo  — należy opisać, jakie rozwiązania zostaną przyjęte w celu gromadzenia i przechowywania stosownych danych/dokumentów			

<p>1.10 Wykorzystanie dotacji w formie finansowania niepowiązanego z kosztami / Czy dotacja udzielona beneficjentom przez państwo członkowskie ma formę finansowania niepowiązanego z kosztami? [T/N]</p>	
<p>1.11 Rozwiązania służące zapewnieniu ścieżki audytu Proszę wymienić instytucję lub instytucje odpowiedzialne za te rozwiązania.</p>	

### Aneks 3

Wykaz planowanych operacji o znaczeniu strategicznym, wraz z harmonogramem –  
art. 17 ust. 3)

Program planuje wspierać fundusze małych projektów (FMP). Fundusze te można uznać za operacje o znaczeniu strategicznym, ponieważ umożliwią one współpracę transgraniczną dla szerokiego grona podmiotów, zwłaszcza na szczeblu lokalnym oraz organizacji pozarządowych (NGO). Wspierane małe projekty mogą stanowić doświadczenie przed realizacją większych działań w zakresie współpracy transgranicznej. Nie można obecnie określić dokładnej liczby małych projektów, ponieważ decyzja o ukierunkowaniu tematycznym poszczególnych FMP i ich liczbie będzie oparta na strategiach opracowywanych przez euroregiony.

Fundusze małych projektów będą składane w ramach naboru zamkniętego oraz będą jednymi z pierwszych naborów ogłaszanych w programie. Ogłoszenie pierwszych naborów planowane jest jesienią 2022 r., a zatwierdzenie projektów, w tym funduszy małych projektów, w pierwszej połowie 2023 r.

Małe projekty mają potencjał, aby przyczynić się głównie do realizacji następujących celów szczegółowych:

- 6.4 wzmocnienie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych
- ISO 1.3 Budowanie wzajemnego zaufania, w szczególności poprzez wspieranie działań ułatwiających kontakty międzyludzkie

Fundusze małych projektów mają charakter strategiczny, ponieważ pozwalają na zaangażowanie dużej liczby mniejszych podmiotów z poziomu lokalnego. Stanowią doskonałe wprowadzenie do głębszej i bardziej intensywnej współpracy. Mimo stosunkowo niewielkiej wartości, są niejednokrotnie najbardziej rozpoznawalną częścią Programu ze względu na liczbę i szerokie zaangażowanie lokalnej społeczności oraz realizują znaczną część wskaźników programowych.